
RAPORT O STANIE GMINY BARANÓW

Czerwiec, 2015

SPIS TREŚCI

1. TEREN I KORZYŚCI MIEJSCA.....	5
1.1. Uwarunkowania wynikające z położenia administracyjnego	5
1.2. Uwarunkowania wynikające z położenia komunikacyjnego	8
2. PRZYWÓDZTWO	10
3. KONKURENCJA O MIESZKAŃCÓW.....	14
3.1. Kapitał społeczny.....	14
3.2. Kapitał ludzki	17
3.3. Dostępność i jakość infrastruktury technicznej	26
3.4. Mieszkalnictwo	29
3.5. Dostępność i jakość infrastruktury społecznej	31
Edukacja.....	31
Opieka społeczna i zdrowotna.....	41
Sport i rekreacja	45
Kultura	47
4. KONKURENCJA O PRZEDSIĘBIORCÓW	52
5. KONKURENCJA O TURYSTÓW	62
6. KONKURENCJA O ŚRODKI PUBLICZNE.....	67
7. WSPÓŁPRACA	72

ZAKRES TEMATYCZNY RAPORTU

Struktura Raportu opiera się na stwierdzeniu, że zarówno **współpraca** jednostek terytorialnych, jak też skutecznie podejmowana przez nie **konkurencja**, prowadzą do poprawy warunków życia społeczności lokalnej – najważniejszego celu działania samorządu. Obydwa procesy pozostają przy tym ze sobą w ścisłym związku. Konieczność przewyższania problemów przekraczających możliwości jednej gminy oraz dążenie do osłabienia przewagi konkurencyjnej innych podmiotów, stają się podstawą do podejmowanej przez gminy współpracy. Z kolei ta – dzięki osiąganym korzyściom – prowadzi do poprawienia pozycji konkurencyjnej współpracujących ośrodków. Konkurencja wspomaga rozwój lokalny, a współpraca dodatkowo go wzmacnia.

Przedmiotem rywalizacji jednostek samorządu terytorialnego jest wszystko to, co wzbogaca istniejące na ich terenie lokalne struktury społeczno-gospodarcze i instytucjonalne oraz prowadzi do szybszego rozwoju gospodarczego, są to: **mieszkańcy, inwestycje (przedsiębiorcy), turyści oraz środki zewnętrzne**.¹ Wszystkie te procesy ułożone są w określonej **przestrzeni**, a głównymi odpowiedzialnymi za ich przebieg oraz za trwałość uzyskanej przewagi, są **władze gminy**.

ZAKRES CZASOWY RAPORTU

W Raporcie wykorzystano dane historyczne oraz te odnoszące się do stanu obecnego. Pozwoliło to na ujęcie większości zjawisk w formie **dynamicznej**, w celu ich szerszej analizy. Przyjęty przedział czasowy to **5 lat**. W trakcie opracowywania części diagnostycznej strategii dołożono wszelkich starań, by wykorzystywane dane statystyczne oraz inne informacje, stanowiące podstawę do wskazania istniejących uwarunkowań, szans i zagrożeń Gminy, były możliwie najbardziej aktualne. Ze względu na zastosowanie w Raporcie perspektywy porównawczej, która zakłada odnoszenie sytuacji notowanej w Gminie do tej obserwowanej w jednostkach referencyjnych, głównym źródłem informacji był Bank Danych Lokalnych GUS. W momencie przeprowadzania diagnozy najnowsze dostępne w nim dane pochodziły z 2013 r., stąd większość z analiz wskaźnikowych dotyczy okresu **2009-2013**.

ŹRÓDŁA DANYCH

Do opisu stanu Gminy Baranów wykorzystano dane ilościowe i jakościowe, których podstawowym źródłem były:

- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- dokumenty planistyczne i inne materiały Urzędu Gminy Baranów

oraz pozostałe źródła wymienione w treści Raportu.

ZAKRES PRZESTRZENNY RAPORTU

W celu maksymalnie pełnego przeanalizowania możliwości rozwoju Gminy Baranów i jej pozycji na polu konkurencji i współpracy, w Raporcie zawarto liczne porównania w zakresie analizowanych zagadnień **z sąsiednimi/podobnymi obszarami oraz ze średnimi wartościami powiatowymi i wojewódzkimi**. Pozwala to na nakreślenie obiektywnego zewnętrznego tła zachodzących procesów. Wyróżnione jednostki/grupy referencyjne wraz z charakterystyką znajdują się w tabeli 1.

¹ Wymiary konkurencji jednostek terytorialnych oparto na: Dziemianowicz W. (2008), Konkurencyjność gmin w kontekście relacji władze lokalne – inwestorzy zagraniczni”, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 1 Charakterystyka jednostek referencyjnych.

Grupa/jednostka	Charakterystyka
Województwo mazowieckie	gminy wiejskie położone w granicach administracyjnych województwa mazowieckiego (n=229)
Powiat grodziski	wszystkie gminy należące do powiatu grodziskiego (n=9)
Gminy sąsiednie Jaktorów Teresin Wiskitki	- gminy bezpośrednio sąsiadujące z Gminą Baranów - o statusie gminy wiejskiej
Gmina podobna Żabia Wola	- gmina o podobnej liczbie ludności - zlokalizowana na terenie powiatu grodziskiego - o statusie gminy wiejskiej

Źródło: opracowanie własne.

Najważniejsze wnioski z przeprowadzonych analiz zamieszczono w raporcie po każdym podrozdziale.

Zostały one wyróżnione w ramach takich, jak ta informacja.

Raport został opracowany przez zespół w składzie:

Anna Kurniewicz

dr Cezary Trutkowski

1. TEREN I KORZYŚCI MIEJSCA

Jednym z najważniejszych czynników atrakcyjności gminy jest jej położenie, które w znacznej mierze pozwala wykorzystać wewnętrzny potencjał jednostki. Specyficzna lokalizacja Gminy Baranów – w sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Warszawa – sprawia, że jej teren stanowi potencjalny „magnes” przyciągającym kapitał i ludzi. Można uznać, że sytuacja ta stwarza szerokie możliwości konkurencyjności o podstawowe zasoby rozwojowe.

1.1. Uwarunkowania wynikające z położenia administracyjnego

Gmina Baranów to gmina wiejska położona w zachodniej części **województwa mazowieckiego**, w **powiecie grodziskim**. Od północy graniczy ona z Gminą Teresin i Gminą Błonie, od wschodu z Gminą Grodzisk Mazowiecki, od południa z Gminą Jaktorów, a od zachodu – z Gminą Wiskitki. Siedzibą jej władz jest wieś Baranów będąca centrum administracyjno-usługowym Gminy, w którym obok Urzędu Gminy mieszczą się także m.in. NZOZ, placówka pocztowa, bank spółdzielczy, Zespół Szkół im. Jana Pawła II, Ochotnicza Straż Pożarna, Gminna Biblioteka Publiczna. Powierzchnia Gminy Baranów wynosi 75,37 km², co stanowi 20,5% powierzchni powiatu grodziskiego.

W skład Gminy Baranów wchodzi 24 **miejsowości**, które tworzą 21 sołectw. Są to: Baranów, Basin, Boża Wola, Bronisławów, Buszyce, Cegłów, Drybus, Gole, Regów, Holendry A, Holendry B, Karolina, Kaski, Kaski-Budki, Kopiska, Pułapina, Osiny, Stanisławów, Strumiany, Wyczółki, Żaby.

Województwo mazowieckie jest największym województwem w kraju, zarówno pod względem zajmowanego obszaru – 35,6 km² (11,4% powierzchni Polski), jak i liczby ludności – 5,3 mln osób (ponad 14% ludności Polski). Charakteryzuje się ono wysokim tempem wzrostu gospodarczego oraz największym spośród polskich regionów udziałem w wytwarzaniu PKB kraju. Szczególną rolę w generowaniu tych zjawisk pełni metropolia warszawska, będąca najważniejszym krajowym ośrodkiem nauki, kultury, biznesu i polityki. Stolica województwa silnie oddziałuje na swoje otoczenie, przy czym przestrzenny zasięg tego oddziaływania jest niewielki. Pozytywny wpływ, wyrażony wyższą niż w pozostałych częściach regionu dynamiką napływu ludności i znacznie większą niż na całym Mazowszu liczbą podmiotów gospodarczych, jest wyraźnie widoczny jedynie w najbliższym otoczeniu miasta, tj. około 30-40 km od jego granic.

Gmina Baranów leży w odległości ok. 50 km od stolicy kraju i wchodzi w skład **Obszaru Metropolitalnego Warszawy**. Docierające do Gminy **bodźce prorozwojowe** nie są co prawda tak silne jak te oddziałujące na gminy w bezpośrednim sąsiedztwie miasta stołecznego, ale równocześnie – relatywnie mniejsze jest w niej nasilenie **negatywnych zjawisk** związanych z takim sąsiedztwem. Należy do nich przede wszystkim duża presja urbanizacyjna, która rodzi zagrożenia niezrównoważonego rozwoju, cechującego się brakiem ładu przestrzennego, trudnym do obsługi sieciowej, chaotycznym układem zabudowy oraz niszczeniem lokalnych ekosystemów. Ponadto, dostępność usług i miejsc pracy na terenie Warszawy często skutkuje traktowaniem gmin ją okalających jako „sypialni”, co wiąże się z wieloma negatywnymi konsekwencjami społecznymi.

Z punktu widzenia gospodarki Gminy Baranów, opartej w znacznej mierze na rolnictwie, na uwagę zasługuje **bliskość olbrzymiego rynku zbytu dla produktów rolnych** jakim jest Warszawa.

Istotnym uwarunkowaniem rozwoju gminy jest też sytuacja społeczno-gospodarcza oraz potencjał usługowy powiatu, w którym funkcjonuje. Wizerunek powiatu rzutuje na wizerunek gmin go tworzących – ma tu miejsce sprzężenie zwrotne, bowiem potencjał powiatu jest tworzony przez potencjały gmin, ale jednocześnie, na decyzje inwestorów o lokalizacji danego przedsięwzięcia w gminie wpływa ogólny klimat i tło rozwoju, jakie powiat kształtuje.

Powiat grodziski, w którym po reformie administracyjnej z roku 1999 znalazła się Gmina Baranów, jest jednym z 42 powiatów województwa mazowieckiego. Pod względem zajmowanej powierzchni (367,01 km²) oraz liczby mieszkańców (84 977 os. w 2013 r.) należy do grupy średnich powiatów w skali województwa. Jego stolicą (siedzibą) oraz centrum społeczno-gospodarczym jest Gmina Grodzisk Mazowiecki, która skupia prawie 50% mieszkańców całego powiatu. Usytuowanie w niej najważniejszych organów administracji i instytucji ponadlokalnych (siedziba powiatu, sąd rejonowy, urząd skarbowy, powiatowy urząd pracy, powiatowa komenda policji, szpital powiatowy i inne) powodują przy tym dalszy wzrost atrakcyjności Grodziska Mazowieckiego, jako miejsca zamieszkania.

Powiat grodziski można zaliczyć do grupy **najprężniej rozwijających się powiatów** na Mazowszu. Jego bogactwem jest w szczególności różnorodność gmin i dobra współpraca władz samorządowych. Powiat dysponuje przy tym wysokim potencjałem: gruntami pod inwestycje przemysłowe i mieszkaniowe oraz terenami atrakcyjnymi turystycznie i rekreacyjnie.

W raporcie atrakcyjności inwestycyjnej województwa mazowieckiego wraz z oceną jego potencjału inwestycyjnego opracowanym przez ekspertów Agencji Rozwoju Mazowsza, powiat grodziski wypada **bardzo dobrze**. W ujęciu ogólnym zajął **9 miejsce** i został zaliczony do drugiej klasy na 6-stopniowej skali, co odpowiada „**wysokiej ocenie**”. Podobnie sytuacja przedstawia się w ujęciu dziedzinowym. Wysoko oceniona została jego atrakcyjność dla przemysłu przetwórczego, dla turystyki i gastronomii oraz dla handlu i napraw. Jeszcze lepiej wypada on pod względem **atrakcyjności dla nowoczesnych usług dla biznesu**, w której to kategorii uzyskał „**najwyższą ocenę**” (tab. 2).

Tab.2 Pozycja powiatu grodziskiego w rankingu atrakcyjności inwestycyjnej powiatów województwa mazowieckiego (2009).

Wskaźnik	Miejsce (klasa)
Atrakcyjność dla gospodarki narodowej (ujęcie ogólne)	9 (klasa B)
Atrakcyjność dla przemysłu przetwórczego	9 (klasa B)
Atrakcyjność dla nowoczesnych usług dla biznesu	9 (klasa A)
Atrakcyjność dla turystyki i gastronomii	8 (klasa B)
Atrakcyjność dla handlu i napraw	8 (klasa B)

Objaśnienie: A – najwyższa ocena, B – wysoka ocena, C – dość wysoka ocena, D – dość niska ocena, E – niska ocena, F – bardzo niska ocena.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Raportu atrakcyjności inwestycyjnej województwa mazowieckiego wraz z oceną jego potencjału inwestycyjnego”²

² Godlewska-Majkowska, H. i in. (2011) Raport atrakcyjności inwestycyjnej województwa mazowieckiego wraz z oceną jego potencjału inwestycyjnego, Warszawa: Agencja Rozwoju Mazowsza.

W rankingu powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy (2013), w którym analizie poddano 42 jednostki, powiat grodziski zajął z kolei **6 miejsce**, czym zakwalifikował się do **I klasy** powiatów charakteryzujących się **najlepszą** sytuacją na rynku pracy. Wśród jego bezpośrednich sąsiadów lepszą pozycję w rankingu uzyskał tylko powiat pruszkowski. Pozostałe powiaty zostały natomiast zaliczone do grupy przeciętnych (grójecki, sochaczewski, warszawski zachodni) lub najgorszych (żyrardowski) (tab.3).

Tab. 3 Pozycja powiatu grodziskiego i powiatów sąsiednich w rankingu powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy (2013).

	Pozycja w rankingu	Grupa klasyfikacyjna
Powiat grodziski	6	1
Powiat grójecki	9	2
Powiat pruszkowski	3	1
Powiat sochaczewski	19	2
Powiat warszawski zachodni	7	2
Powiat żyrardowski	24	3

Objaśnienie: pierwsza grupa klasyfikacyjna odpowiada powiatom „najlepszym”, druga – „przeciętnym”, trzecia – „najgorszym”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rankingu powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy”³.

W tabeli 4. zaprezentowano miejsce zajmowane przez powiat grodziski w poszczególnych obszarach składających się na ogólną ocenę sytuacji na rynku pracy. Na tle pozostałych powiatów województwa, znajduje się on w grupie najlepszych jednostek pod względem: poziomu bezrobocia rejestrowanego, sytuacji w obszarze szczególnej sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy oraz przepływów na rynku pracy. W pozostałych obszarach osiąga on przeciętną pozycję, przy czym relatywnie najgorzej wypada w zakresie wolnych miejsc pracy, zajmując w tej kategorii 33 pozycję.

Tab. 4 Pozycja powiatu grodziskiego w rankingu powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy – ujęcie dziedzinowe (2013).

Obszary składające się na sytuację na rynku pracy	Pozycja w rankingu (klasa)
Obszar gospodarki lokalnej	5 (2)
Obszar bezrobocia	4 (1)
Obszar wolnych miejsc pracy	33 (2)
Obszar szczególnej sytuacji osób bezrobotnych	7 (1)
Obszar przepływów na rynku pracy	6 (1)
Obszar efektywności realizacji aktywnych programów	16 (2)
Obszar zatrudnienia	10 (2)

Objaśnienie: pierwsza grupa klasyfikacyjna odpowiada powiatom „najlepszym”, druga – „przeciętnym”, trzecia – „najgorszym”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rankingu powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy”.

W rankingu magazynu „Newsweek” z 2014 r., w którym **ocenie poddano jakość życia we wszystkich 380 polskich powiatach**, powiat grodziski zajął jednak dopiero **164** pozycję. Jest to

³ „Ranking powiatów województwa mazowieckiego pod względem sytuacji na rynku pracy”, dostęp: <http://obserwatorium.mazowsze.pl/upload/user/file/Raport%20Ranking%20powiat%C3%B3w%20Mazovia%20final.pdf>

wynik zły, zwłaszcza na tle powiatów sąsiednich, z których najgorszy – powiat żyrardowski osiągnął 102. lokatę, a najlepszy – powiat warszawski zachodni – znalazł się w „pierwszej 5” rankingu (tab. 5). Autorzy zestawienia w analizach uwzględnili przy tym: poziom bezrobocia, wysokość średniej płacy, procent populacji pobierającej zasiłki socjalne, powierzchnię użytkową mieszkania na osobę, przestępstwa na 1000 mieszkańców, odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną, procent populacji legitymujący się wyższym wykształceniem oraz frekwencję wyborczą.

Tab. 5 Pozycja powiatu grodzkiego i powiatów sąsiednich w rankingu powiatów pod względem jakości życia (2014).

Powiat	Pozycja w rankingu
Powiat grodzki	164
Powiat grójecki	37
Powiat pruszkowski	13
Powiat sochaczewski	99
Powiat warszawski zachodni	4
Powiat żyrardowski	102

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rankingu polskich powiatów pod względem jakości życia” magazynu „Newsweek”⁴

1.2. Uwarunkowania wynikające z położenia komunikacyjnego

Przez teren Gminy Baranów nie przebiegają żadne drogi wojewódzkie oraz krajowe. Posiada ona jednak dogodne połączenie z drogą krajową nr 2 (na północ od północnych granic Gminy) oraz drogą krajową nr 8 (na południowy wschód od południowych granic Gminy). Bardzo istotnym elementem, ze względu na przestrzenny układ komunikacyjny Gminy, jest natomiast wiodący przez wsie: Holendry Baranowskie, Baranów oraz Kopiska, **fragment autostrady A2**, która docelowo ma przebiegać na trasie Świecko (granica państwa) – Poznań – Łódź – Warszawa – Siedlce – Kukuryki (granica państwa). Obecnie istnieje jej 454,2-kilometrowy odcinek łączący Świecko z Konotopą w okolicach Warszawy oraz 20,8-kilometrowy odcinek między Choszczówką Stojecą a Kałuszyńem.

Bezpośredni wjazd na autostradę A2 z terenu Gminy Baranów **nie jest możliwy**. Odbywa się on poprzez dwa zlokalizowane w jej pobliżu węzły komunikacyjne:

- węzeł „Grodzisk” (Gmina Grodzisk Mazowiecki) łączący się z drogą wojewódzką nr 579 Błonie-Grodzisk Mazowiecki, który znajduje się w odległości ok. 8 km od granic Gminy Baranów w kierunku wschodnim,
- węzeł „Wiskitki” (Gmina Wiskitki) łączący się z drogą krajową nr 50 Sochaczew-Mińsk Mazowiecki, który znajduje się w odległości ok. 6 km od granic Gminy Baranów w kierunku zachodnim.

Zaspokajanie **lokalnych potrzeb** ruchu komunikacyjnego na obszarze Gminy Baranów odbywa się poprzez **siatkę dróg gminnych i powiatowych**, łączących jej miejscowości z

⁴ „Rankingu polskich powiatów pod względem jakości życia” magazynu „Newsweek” dostęp: <http://polska.newsweek.pl/gdzie-w-polsce-zyje-sie-najgorzej-a-gdzie-najlepiej-ranking-powiatow,artykuly,351712,1.html>

W zakresie przewoźów kolejowych obszar Gminy Baranów **jest obecnie praktycznie wyłączony z ruchu kolejowego**. Jedynie w jej skrajnie północnym fragmencie, przez miejscowość Boża Wola i Żaby przebiega krótki fragment linii kolejowej E-20 relacji Warszawa-Poznań. Jest to linia obsługująca głównie ruch pasażerski, z ukierunkowaniem na przejazdy przyspieszone. Pomimo, iż większość ruchu stanowią pociągi pospieszne, we wsi Boża Wola znajduje się stacja kolejowa, która obsługuje ruch pasażerski dla pociągów osobowych. Jest to punkt przystankowy, bez obiektów obsługi pasażerskiej.. Mieszkańcy okolicznych miejscowości korzystają ze stacji głównie w celach dojazdowych do miejsc pracy, m.in. do Warszawy, Sochaczewa, Błonia, Ożarowa.

W granicach Gminy Baranów **planowana jest budowa Linii Kolei Dużych Prędkości** relacji Wrocław/Poznań – Łódź – Warszawa, która przebiegałaby przez centralny obszar Gminy ze wschodu na zachód z rozwidleniem w stronę południową, łączącym szybką kolej z Centralną Magistralą Kolejową. PKP PLK S.A. jest w trakcie wytyczania dokładnego przebiegu trasy oraz prowadzone są prace studialno-koncepcyjne. Decyzją ministra ds. transportu szczegółowe prace projektowe **zostały jednak zawieszone** do roku 2030.

Najważniejsze korzyści położenia:

- bliskość i oddziaływanie Warszawy (stymulujący wpływ na rozwój Gminy, ogromny rynek zbytu dla produktów rolnych, szersze możliwości zaspokajania przez mieszkańców Gminy Baranów popytu na usługi wyższego rzędu m.in. lepszy dostęp do uczelni wyższych, do instytucji kultury, do leczenia szpitalnego i specjalistycznych poradni medycznych, do instytucji z dziedziny prawa i sądownictwa oraz do wyspecjalizowanych i relatywnie rzadkich usług handlowych)
- dobry wizerunek powiatu grodziskiego
- korzystne położenie na tle systemu transportowego województwa mazowieckiego (autostrada A2)

- brak na terenie Gminy zjazdu z autostrady A2
- silna konkurencja ze strony gmin ościennych
- ograniczenie dochodów lokalnych usługodawców ze względu na efekt wymywania rozwoju (zaspokajanie popytu na dobra i usługi w Warszawie, a nie w miejscu zamieszkania)
- dostępność komunikacyjna Gminy oparta głównie na transporcie drogowym, niewielka rola kolejnictwa (niski poziom dywersyfikacji potencjalnych środków transportu)

2. PRZYWÓDZTWO

O aktywności podejmowania wyzwań konkurencji w znacznej mierze decyduje władza samorządowa oraz lokalny lider. Wykorzystywanie szans, które daje otoczenie, i przyciąganie nowych, wartościowych w kontekście rozwoju danej jednostki, zasobów jest przy tym silnie uzależnione od dobrych relacji władz z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami.

Jednym z atrybutów „dobrej władzy” jest przy tym **stabilność**. Tam, gdzie władza (rada, zarząd, burmistrz) nie wymieniają się zbyt często, gmina może być postrzegana jako stabilna. A jeżeli już dochodzi do większych zmian, ważne, aby odbywały się one w atmosferze spokoju i kultury politycznej.

Obecny **Wójt Gminy Baranów – Andrzej Kolek, sprawuje swoją funkcję od 1995 r., czyli od 6 kadencji**. W ostatnich wyborach samorządowych był on jedynym zgłoszonym kandydatem. Za jego kandydaturą oddano wówczas 990 na ogólną liczbę 1 471 głosów ważnych, co daje poparcie na poziomie 67,3%.

Wójt jest reprezentantem KWW „Razem dla Gminy Baranów”. W Radzie Gminy kadencji 2014-2018 zasiada 13 radnych z tego komitetu, dwóch pozostałych należy do KWW „Gmina Otwarta Na Przyszłość”.

Pewną stabilnością cechuje się też skład Rady Gminy – w kadencji 2014-2018 w 15-osobowej Radzie funkcję radnego piastuje 5 osób pełniące tę funkcję w dwóch poprzednich kadencjach. W sumie, w latach 2002-2014 bycie radnym więcej niż przez jedną kadencję dotyczyło 12 osób (tab. 6). Taka struktura może być oceniona pozytywnie: osoby z doświadczeniem w sprawowaniu władzy zapewniają lepszą organizację prac, natomiast dopływ nowych osób pozwala na świeże spojrzenie na problemy Gminy.

Tab. 6 Stabilność składu rady gminy w latach 2006-2018.

Sprawujący funkcję radnego gminy przez więcej niż jedną kadencję	
Liczba kadencji	Liczba osób
2	7
3	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bip.gmina-baranow.pl

Samorząd terytorialny jest zobowiązany do **upowszechniania idei samorządności wśród mieszkańców**. Lokalne organy władzy powinny zatem działać w taki sposób, aby wzmacniać przekonanie ludności, że żyją w pewnej wspólnocie, za którą ponoszą odpowiedzialność. Włączanie ich w proces podejmowania decyzji jest jedną z metod budowania tego przekonania. Aktywna partycypacja obywateli w sprawach publicznych jest zatem celem samym w sobie oraz instrumentem wzmacniania demokracji w społeczeństwie, jako całości. Po pierwsze, uczestnictwo stwarza rzeczywistą możliwość wpływania na decyzje ważne dla codziennego życia oraz zmniejsza dystans między rządzącymi i rządzonymi. Po drugie, kreuje możliwość edukacji politycznej mieszkańców, którzy stają się bardziej wrażliwi na potrzebę ustalania priorytetów i konieczność osiągnięcia kompromisu pomiędzy różnymi uprawnionymi interesami.

Jedną z form udziału obywateli w sprawowaniu władzy są **konsultacje społeczne**. Mogą być one organizowane zawsze, gdy organy władzy samorządowej chcą lepiej poznać potrzeby i problemy mieszkańców oraz gdy pragną wzmocnić swój mandat dążąc do jak najlepszego

rozstrzygnięcia. W latach 2012-2015 na terenie Gminy Baranów przeprowadzono następujące akcje konsultacyjne:

- **(2012)** Konsultacje społeczne w sprawie przyjęcia zarządzenia w sprawie ustalenia składu i zasad powołania członków Społecznej Rady Sportu i Kultury Gminy Baranów oraz ustalenia regulaminu jej działania;
- **(2012)** Konsultacje społeczne w sprawie przyjęcia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na obszarze gminy Baranów”;
- **(2013)** Konsultacje w sprawie Programu współpracy Gminy Baranów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2014;
- **(2014)** Konsultacje w sprawie Programu współpracy Gminy Baranów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2015;
- **(2015)** Konsultacje społeczne dotyczące przedstawienia projektu "Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Baranów na lata 2015-2025"

Należy odnotować, że prowadzone w Gminie Baranów konsultacje społeczne **nie ograniczają się wyłącznie do sytuacji, w których tego rodzaju działania są wymagane przez prawo**. Zgodnie z wolą ustawodawcy obowiązkowe konsultacje społeczne dotyczą bowiem czterech obszarów: (1) uchwalania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, (2) zmiany granic gmin lub granic miasta lub utworzenia nowych dzielnic, (3) tworzenia programów współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi, (4) ocen oddziaływania inwestycji na środowisko.

Poza konsultacjami, codzienna komunikacja między gminnymi decydentami, a mieszkańcami, odbywa się za pomocą następujących technik i narzędzi:

- **Strona internetowa – Serwis Informacyjny Gminy Baranów (www.gmina-baranow.pl):**

Serwis internetowy Gminy Baranów jest bardzo dobrze przygotowany i często aktualizowany. Strona posiada nowoczesną i estetyczną grafikę oraz przyjazną użytkownikowi nawigację. Jest przy tym wyraźnie ukierunkowana na **mieszkańców** Gminy. Znajdują się na niej m.in.: zapowiedzi i relacje z gminnych wydarzeń, ważne komunikaty i ogłoszenia urzędowe, informacje praktyczne (np. rozkłady jazdy, dane instytucji publicznych), informacje o bieżących działaniach podejmowanych przez Urząd Gminy Baranów, informacje o działaniach i akcjach społecznych podejmowanych przez lokalne organizacje lub mieszkańców, komunikaty o projektach, szkoleniach i konkursach, fotorelacje i filmy (TV Baranów) z gminnych wydarzeń. W serwisie Gminy umieszczono też odnośniki do stron powiązanych instytucji lokalnych oraz sondę.

- **Elektroniczna Skrzynka Podawcza**

Za pomocą Elektronicznej Skrzynki Podawczej osoby posiadające bezpieczny podpis elektroniczny (weryfikowany za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu) mogą wnieść pismo w wytypowanej sprawie bez konieczności osobistego stawiennictwa w urzędzie, o ile przepisy obowiązującego prawa nie stanowią inaczej. Złożenie dokumentu może się odbywać za pośrednictwem jednego z dwóch dedykowanych kanałów komunikacyjnych: platformy eUrząd-wrotamazowska.pl lub platformy ePUAP.

- **„Pytania do Wójta”**

Umieszczony na stronie internetowej Gminy formularz umożliwia zadawanie pytań, na które odpowiedzi udziela Wójt Gminy Baranów lub wskazany przez niego pracownik Urzędu Gminy. Kierownik jednostki odpowiada na nie raz w miesiącu (lub częściej – w miarę możliwości). Zgodne z regulaminem pytania wraz z odpowiedziami są publikowane w serwisie Gminy.

▪ **Gminny System Powiadamiania SMS – „eSeMeSiak”**

System służy do przekazywania wszystkim zarejestrowanym użytkownikom bezpłatnych komunikatów dotyczących sytuacji alarmowych i zagrożeń na terenie Gminy Baranów, informacji związanych z wydarzeniami kulturalnymi, sportowymi oraz informacji o charakterze urzędowym.

▪ **Biuletyn Informacji Publicznej (www.bip.gmina-baranow.pl):**

Na stronie biuletynu znajdują się m.in.: Uchwały Rady Gminy Baranów; zarządzenia Wójta Gminy Baranów; gminne dokumenty strategiczne; ogłoszenia Urzędu Gminy Baranów (m.in. konkursy dla organizacji pozarządowych, ogłoszenia o przetargach); dokumenty regulujące działalność gminnych organów samorządowych (regulaminy, statuty) oraz jednostek organizacyjnych i pomocniczych Urzędu Gminy Baranów.

Ponadto:

- **„Informator Gminy Baranów”** – bezpłatne czasopismo dostępne w wersji papierowej i elektronicznej na stronie internetowej Gminy Baranów.
- **Profil Gminy Baranów na portalu społecznościowym Facebook**
- **Ankiety na stronie internetowej Gminy** – aktualnie zamieszczona ankieta dotyczy aktywności sportowej mieszkańców i ich oczekiwań w tym zakresie.
- **Gminne tablice ogłoszeniowe**
- **Wizyta u wójta:** Wójt Gminy Baranów przyjmuje mieszkańców codziennie w godzinach pracy Urzędu
- **Dyżury Przewodniczącego Rady Gminy:** Przewodniczący Rady Gminy przyjmuje mieszkańców w poniedziałki w godz. 8.30-10.30.

Oprócz tradycyjnych, standardowych form włączania mieszkańców, do których można zaliczyć zamieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu czy na gminnych tablicach ogłoszeń, władze Gminy Baranów wykorzystują też **bardziej wymagające formy**, takie jak np. badania ankietowe. W 2011 roku we współpracy z warszawską Fundacją „Civis Polonus” zrealizowano w gminie badania społeczne dotyczące opinii mieszkańców na temat warunków życia i jakości usług społecznych.

W Gminie rozwijają się też kanały komunikacji oparte o **nowoczesne technologie** informacyjno-komunikacyjne, wśród których w szczególności należy wyróżnić „Pytania do wójta” oraz Gminny System Powiadamiania SMS „eSeMeSiak”.

W celu wspierania i upowszechniania idei samorządności wśród młodzieży Gminy Baranów pod koniec 2011 r. powołano na jej terenie **Młodzieżową Radę Gminy**. Głównym celem działania Rady jest opiniowanie projektów niektórych decyzji dotyczących młodzieży podejmowanych przez gminnych decydentów. Wśród celów dodatkowych można natomiast wymienić:

- zapewnienie aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym,
- reprezentowanie interesów młodzieży wobec organów samorządu gminnego,
- działanie na rzecz integracji i współpracy środowisk młodzieżowych.

Kadencja Młodzieżowej Rady Gminy trwa 2 lata, w jej skład wchodzi 15 członków – radnych. Bierne i czynne prawo wyborcze ma w tym przypadku każdy uczeń szkoły gimnazjalnej znajdującej się na terenie Gminy Baranów.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Jednym z efektów dobrze prowadzonej polityki władz samorządowych są **nagrody i certyfikaty** zdobywane przez gminę. Te uzyskane przez Gminę Baranów znajdują się w poniższej tabeli:

Tab. 7 Certyfikaty i wyróżnienia zdobyte przez Gminę Baranów.

I miejsce w konkursie „EKOpozytyw MAZOWSZA” dla najlepszych beneficjentów współpracujących z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w kategorii OCHRONA WÓD (2013)	Celem konkursu było promowanie działalności podmiotów i instytucji z terenu województwa mazowieckiego, w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Organizator konkursu chciał w ten sposób uhonorować i wyróżnić te inwestycje, które charakteryzowały się największą aktywnością i osiągnięciami w działaniach proekologicznych oraz w budowaniu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Uczestnikami konkursu były mogły być podmioty, które zrealizowały przedsięwzięcia i zadania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej o określonych efektach rzeczowych i ekologicznych, ze środków finansowych Funduszu w 2013 roku. Zdobyta przez Gminę Baranów nagroda jest m.in. wynikiem realizacji inwestycji jaką była budowa kanalizacji ciśnieniowej w miejscowości Boża Wola i Bronisławów
Certyfikat Przejrzystości Publicznej	Certyfikat jest świadectwem posiadania strony podmiotowej BIP zgodnej z aktualnymi przepisami prawa oraz środków do budowania pozytywnego wizerunku gminy, jako jednostki rzetelnej i przejrzystej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Baranów.

W kontekście przywództwa zwraca przede wszystkim uwagę **stabilność władzy** i stosowanie dość zróżnicowanych technik mających za zadanie angażować społeczność lokalną w proces podejmowania decyzji. Obok form nieinteraktywnych, w których mieszkańcy są co najwyżej informowani o zamierzeniach władzy lub konsultowani co do jakiegoś planu, **w Gminie widać elementy zarządzania interaktywnego**, stawiającego mieszkańców w roli współdecydujących. Przykładami realizacji tego drugiego modelu są (opisane w dalszych częściach raportu) inicjatywy takie jak: Młodzieżowa Rada Gminy, Społeczna Rada Sportu i Kultury, zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym.

3. KONKURENCJA O MIESZKAŃCÓW

Gminy rywalizują o potencjał ludzki – nowych mieszkańców, głównie młodych i z wysokimi kwalifikacjami, co z jednej strony – ma pozwolić na budowanie lokalnego kapitału społecznego i intelektualnego oraz przyczynić się do „spowolnienia” starzenia się gminnej społeczności, z drugiej – stanowi źródło potencjalnych przyszłych dochodów gminy.

3.1. Kapitał społeczny

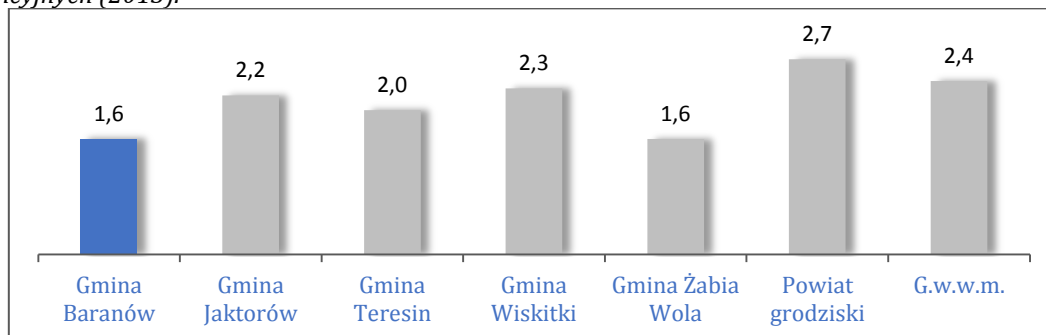
Pod pojęciem kapitału społecznego kryje się zdolność do podejmowania działań zbiorowych (skłonność do współpracy), poziom społecznego zaufania i sprawowanie władzy lokalnej. Składają się więc na niego takie cechy organizacji społeczeństwa, które mogą zwiększyć jego sprawność, ułatwiając skoordynowane działania.

Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy stanowią potencjał, który w istotnym stopniu przyczynia się do budowania społeczeństwa obywatelskiego, a ich liczba jest jednym z powszechnie przyjętych **wskaźników aktywności społecznej**. Statystyka publiczna (Główny Urząd Statystyczny) gromadzi szczegółowe dane dotyczące organizacji pozarządowych w układzie wojewódzkim (poziom NUTS 2), co jednak uniemożliwia porównywanie charakterystyk tego typu organizacji w układzie międzygminnym, pod względem np. liczby pracowników czy typu prowadzonej działalności.

W ramach ww. statystyki dostępne są jedynie dane dotyczące liczby fundacji i stowarzyszeń wpisanych do rejestru REGON, jako składowych sektora prywatnego. Na ich podstawie można stwierdzić, że w Gminie Baranów funkcjonuje **7 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz jedna fundacja** [BDL GUS 2013]. W porównaniu z 2009 rokiem na terenie Gminy przybył tylko jeden podmiot tego typu.

Pod względem liczby podmiotów III sektora w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców, Gmina Baranów wraz z Gminą Żabia Wola osiągają **najgorszy wynik** w grupie jednostek referencyjnych. Wartość tego wskaźnika w 2013 r. wyniosła w nich bowiem 1,6 przy średniej powiatowej na poziomie 2,7 oraz średniej dla grupy gmin wiejskich województwa wynoszącej 2,4. Nieznacznie wyższe wartości osiągnęły też prawie wszystkie z pozostałych analizowanych gmin. (ryc. 1)

Ryc. 1 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Należy w tym miejscu podkreślić, że statystyki GUS opierają się rejestracji w KRS i z tego względu, mogą być w nich uwzględnione również organizacje, które zaprzestały aktywnej działalności.

Inną kategorią, w której zwykle się oceniać kapitał społeczny, jest aktywność obywatelska mierzona **udziałem w wyborach**. Poziom partycypacji mieszkańców Gminy Baranów w wyborach ogólnokrajowych na tle średniej dla Polski i powiatu wypada **bardzo przeciętnie**. W przypadku **wyborów samorządowych** osiągnięta w Gminie frekwencja była każdorazowo niższa od tej odnotowanej na terenie powiatu grodzkiego, a za wyjątkiem wyborów z 2002 r., także od frekwencji ogólnopolskiej.

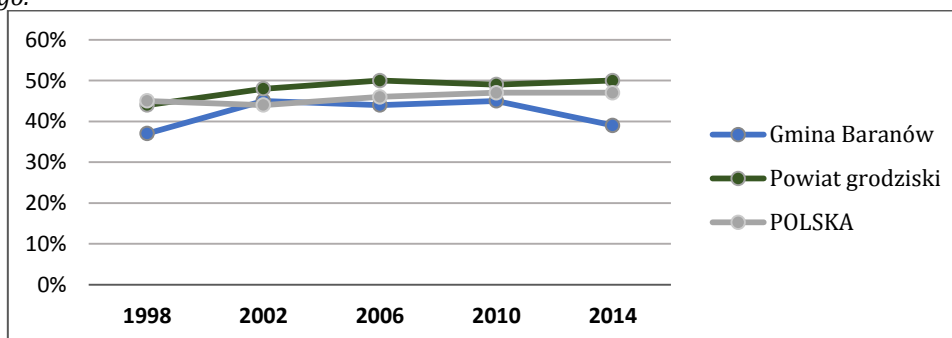
Znaczący wzrost frekwencji (o 8 pkt proc.) w Gminie Baranów nastąpił pomiędzy wyborami z 1998 i 2002 r., w kolejnych elekcjach utrzymywała się ona na stabilnym poziomie wynoszącym ok. 45% by w 2014 r. odnotować wyraźny spadek do poziomu 39%. Taka wartość frekwencji zaobserwowanej podczas ostatnich wyborów samorządowych **negatywnie wyróżnia** Gminę Baranów na tle pozostałych badanych gmin, bowiem wszystkie z nich osiągnęły lub przekroczyły wówczas próg 50%. Wyraźnym liderem kategorii jest Gmina Wiskitki. (Tab. 8 i ryc. 2). Należy przy tym podkreślić, że wysokiej frekwencji wyborczej na ogół nie sprzyja brak konkurencji w wyborach lidera lokalnego, z czym mieliśmy do czynienia w 2014 roku.

Tab. 8 Frekwencja w wyborach samorządowych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych.

	1998	2002	2006	2010	2014
Gmina Baranów	37%	45%	44%	45%	39%
Gmina Jaktorów	46%	54%	59%	46%	52%
Gmina Teresin	44%	53%	50%	50%	53%
Gmina Wiskitki	40%	51%	43%	52%	60%
Gmina Żabia Wola	37%	49%	46%	47%	52%
Powiat grodziski	44%	48%	50%	49%	50%
POLSKA	45%	44%	46%	47%	47%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Ryc. 2 Zmiana frekwencji w wyborach samorządowych w Gminie Baranów na tle Polski i powiatu grodzkiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

W **wyborach parlamentarnych** różnice między poziomem partycypacji wyborczej w Gminie Baranów, a pozostałymi jednostkami odniesienia również są bardzo wyraźne. Osiągana w Gminie frekwencja każdego roku była średnio o 11% **niższa** od frekwencji ogólnopolskiej i o 13% od tej odnotowywanej na obszarze powiatu grodzkiego. Za wyjątkiem wyborów z 1997 i 2001 r., kiedy miano negatywnego lidera kategorii dzierżyła Gmina Żabia Wola, była też ona **każdorazowo gorsza** od tej osiągananej w pozostałych analizowanych gminach. Należy przy tym

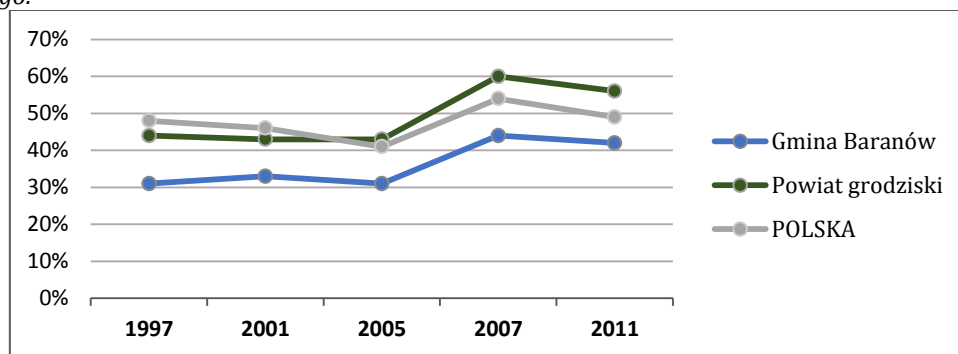
zauważyć, że trend zmian frekwencji wyborczej w Gminie Baranów w dużej mierze **odpowiada** trendowi ogólnopolskiemu. W przypadku wyborów samorządowych takiego zjawiska nie można stwierdzić. (Tab. 9 i ryc. 3)

Tab. 9 Frekwencja w wyborach parlamentarnych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych.

	1997	2001	2005	2007	2011
Gmina Baranów	31%	33%	31%	44%	42%
Gmina Jaktorów	41%	41%	37%	54%	52%
Gmina Teresin	43%	46%	37%	51%	49%
Gmina Wiskitki	34%	37%	32%	44%	43%
Gmina Żabia Wola	28%	31%	33%	51%	51%
Powiat grodziski	44%	43%	43%	60%	56%
POLSKA	48%	46%	41%	54%	49%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Ryc. 3 Zmiana frekwencji w wyborach samorządowych w Gminie Baranów na tle Polski i powiatu grodziskiego.

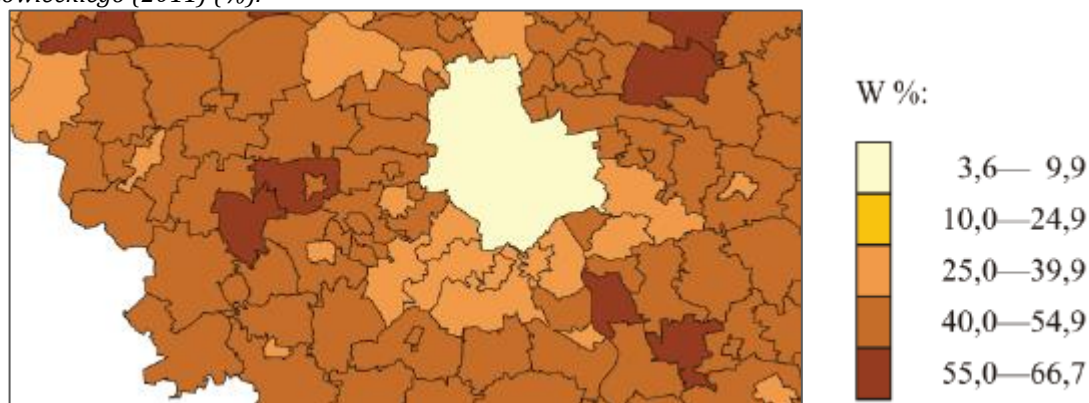

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Mieszkańcy Gminy Baranów **chętniej partycypują w wyborach samorządowych niż parlamentarnych**. Ta sytuacja odpowiada obserwowanemu w Polsce rozkładowi zróżnicowań frekwencji w układzie małe-duże miejscowości. Generalnie, im większa miejscowość, tym wyższy poziom uczestnictwa w wyborach krajowych, z kolei w gminach wiejskich i małych miejscowościach ludzie przywiązują większą wagę do wyborów lokalnych. Przy czym punkt przecięcia tych dwóch tendencji znajduje się na ogół na poziomie 10-15 tys. mieszkańców.

Czynnikiem, który potencjalnie może **osłabiać poziom kapitału społecznego** w gminie, jest **wysoki wskaźnik migracji wahałowych** związanych z wykonywaniem pracy poza miejscem zamieszkania. Codzienne dojazdy nie sprzyjają bowiem rozwojowi patriotyzmu lokalnego i powstawaniu silnych więzi międzyludzkich, które są podstawowymi przesłankami rozwoju lokalnych organizacji społecznych. Jak wynika z badań przeprowadzonych w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. natężenie tego zjawiska w Gminie Baranów jest **bardzo wysokie**. Ponad 55% jej mieszkańców posiadających pracę wykonuje ją poza miejscem zamieszkania. W najbliższym, jak i nieco dalszym sąsiedztwie Gminy Baranów, podobny wynik osiąga tylko Gmina Błonie (jej wiejska część) położona w powiecie warszawskim zachodnim. (ryc. 4)

Ryc. 4 Udział wyjeżdżających do pracy w liczbie zatrudnionych w wybranych gminach województwa mazowieckiego (2011) (%).

Źródło: „Dojazdy do pracy w województwie mazowieckim. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011” Urząd Statystyczny w Warszawie.

Wszystkie zastosowane sposoby pomiaru kapitału społecznego wskazują na jego niski poziom w Gminie Baranów. Jest to niewątpliwie problem Gminy. Tylko wysoki poziom kapitału społecznego umożliwia bowiem tworzenie przestrzeni publicznej generującej wielokierunkową aktywność obywatelską.

3.2. Kapitał ludzki

Na koniec 2013 r. Gmina Baranów liczyła 5 068 mieszkańców, co w stosunku do roku 2009 było **wzrostem o 3,3%**. Średnia roczna stopa wzrostu liczby ludności w dziesięcioleciu (2003-2013) wynosiła w niej natomiast **0,5%**. Przytoczone wartości obu wskaźników są porównywalne z tymi odnotowanymi w Gminie Wiskitki i ze średnimi dla grupy gmin wiejskich województwa. Na tle pozostałych jednostek referencyjnych można określić je jednak mianem **przeciętnych**. Pod względem przyrostu liczby mieszkańców lepiej wypadają gminy: Żabia Wola (lider kategorii) i Jaktorów. Ponad dwukrotnie wyższą dynamiką zmian charakteryzuje się też powiat grodziski. Gorszy wynik odnotowała wyłącznie Gmina Teresin. (Tab. 10)

W odniesieniu do **liczby ludności** analizowanej w kategoriach bezwzględnych, Gmina Baranów jest wprawdzie **mniejsza** od wszystkich pozostałych analizowanych gmin, ale nie odbiega przy tym znacząco od wielkości przeciętnej gminy wiejskiej w województwie mazowieckim, która w 2013 r. wynosiła 6 605 os.

Tab. 10 Dynamika zmian liczby ludności w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych.

	Liczba ludności na koniec 2013 r.	Średnia roczna stopa wzrostu liczby ludności w latach 2003-2013	Dynamika liczby ludności (2009-2013) 2009=100
Gmina Baranów	5068	0,5%	103,3
Gmina Jaktorów	11350	1,6%	107,4
Gmina Teresin	11330	0,2%	101,1
Gmina Wiskitki	9829	0,5%	103,8

Raport o stanie Gminy Baranów

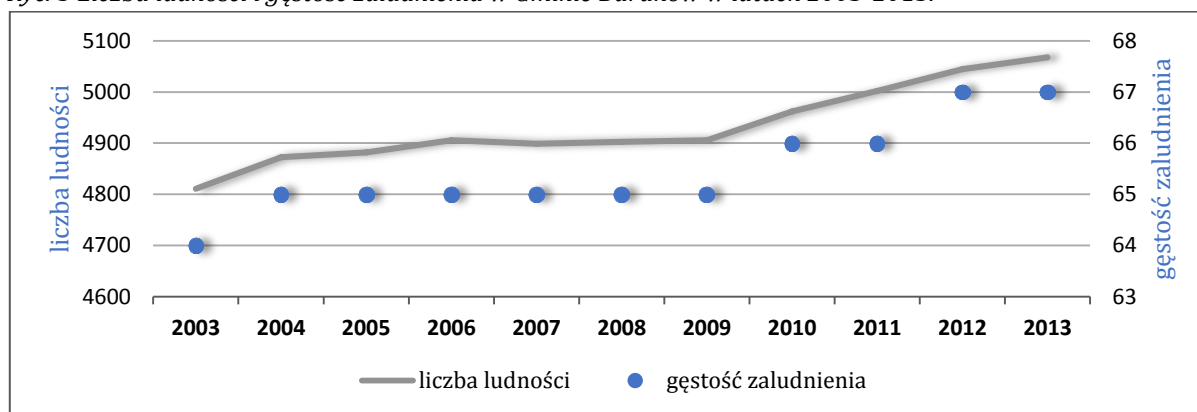
(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Gmina Żabia Wola	7908	2,6%	113,3
Powiat grodziski	88634	1,6%	108,2
G.w.w.m.	6605	0,4%	103,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przyglądając się **liczbie ludności** w Gminie Baranów w dziesięcioleciu (2003-2013) można zaobserwować, że trend rosnący wartości tej cechy utrzymywał się w niej w okresie 2003-2006, po czym liczba ludności Gminy ustabilizowała się na następne 3 lata na poziomie ok. 4 900 os. **Trend rosnący** pojawił się na nowo w 2010 r. i trwa do dziś. Wzrost liczby mieszkańców przełożył się na **rosnącą gęstość zaludnienia** Gminy – z 64 os./km² w 2003 r. do 67 os./km² w roku 2013. (Ryc. 5)

Ryc. 5 Liczba ludności i gęstość zaludnienia w Gminie Baranów w latach 2003-2013.

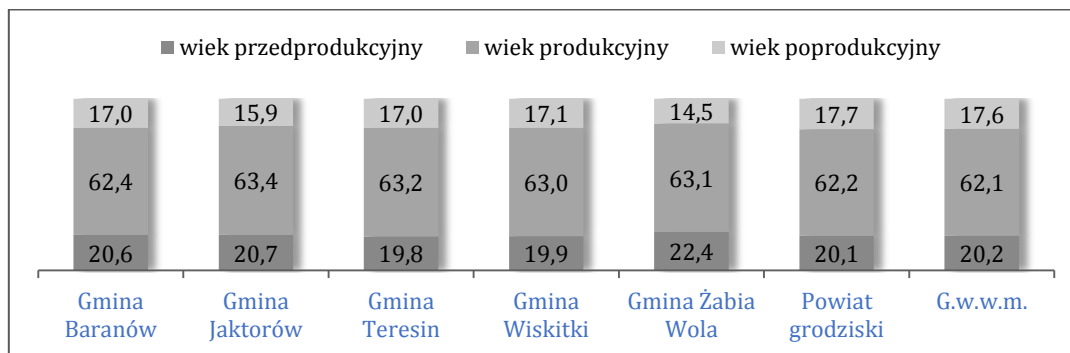

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jednym z podstawowych elementów struktury demograficznej ludności, oddziałującym na przebieg procesów demograficznych, jest **wiek ludności**. Liczebność poszczególnych grup wiekowych wiąże się też ściśle z realizacją zadań własnych gmin – różne ich rodzaje adresowane są bowiem do różnych grup.

Gmina Baranów, pośród jednostek referencyjnych, charakteryzuje się **relatywnie korzystnym** udziałem poszczególnych **ekonomicznych grup wieku** w ogólnej liczbie ludności – jednym z wyższych udziałów ludności w wieku przedprodukcyjnym i równocześnie jednym z niższych udziałów ludności w wieku poprodukcyjnym. Lepszą strukturę wieku mieszkańców mają gminy: Żabia Wola i Jaktorów. (Ryc. 6)

Ryc. 6 Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013 (%)).

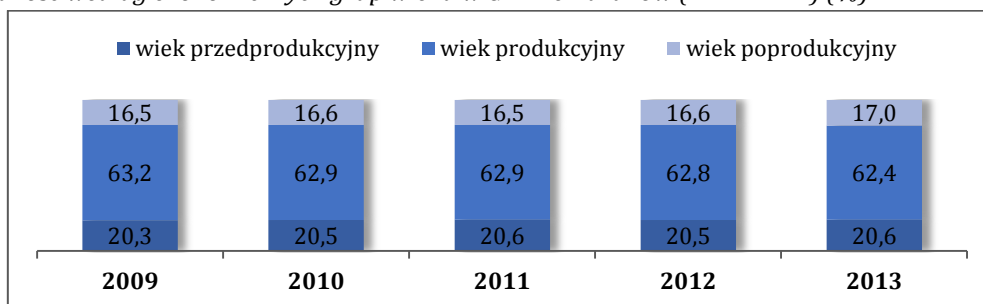
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Raport o stanie Gminy Baranów

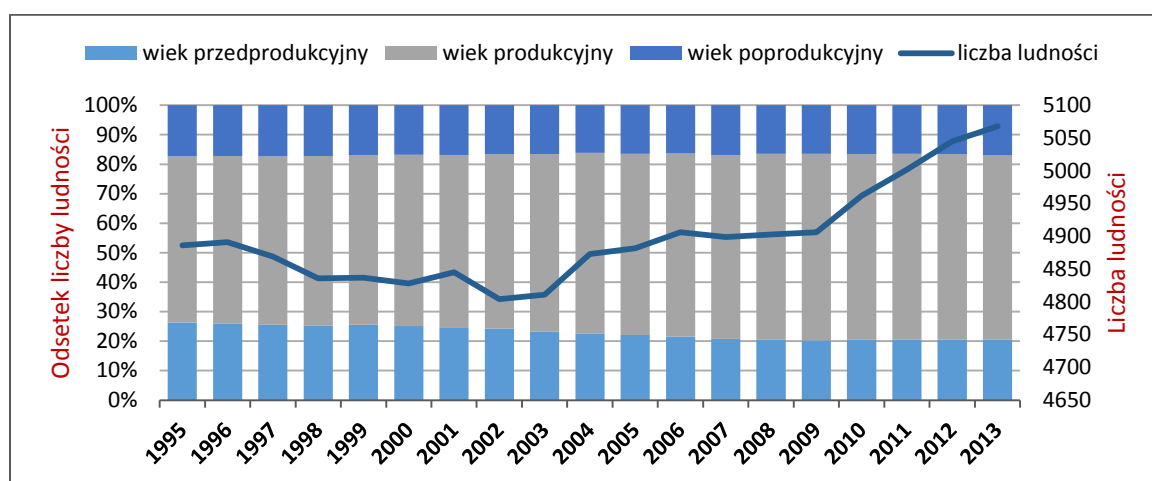
(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Analiza zjawiska w Gminie w ujęciu dynamicznym wskazuje z kolei na stosunkowo **stabilny udział** poszczególnych grup wiekowych w kolejnych latach, co jest **czynnikiem pożądanym** w kontekście tworzenia oraz realizacji gminnych polityk i strategii rozwojowych. (Ryc. 7).

Ryc. 7 Ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Baranów (2009-2013) (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

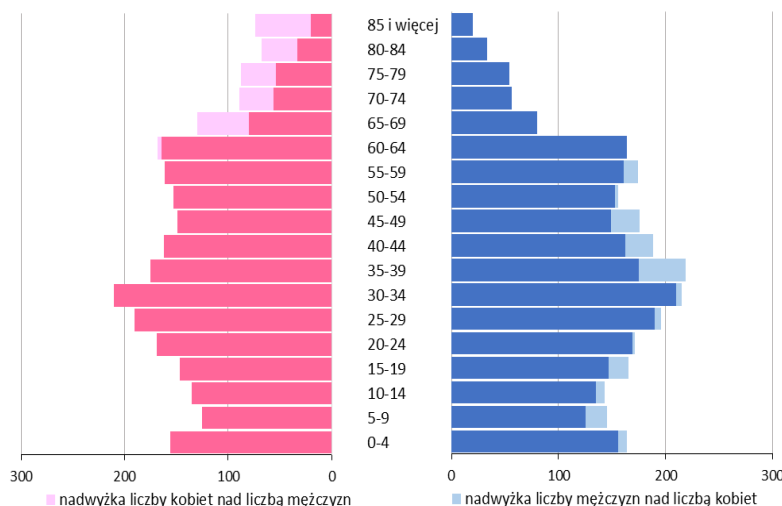

Kolejnym istotnym uwarunkowaniem poddanym analizie jest **współczynnik feminizacji** mający największe znaczenie dla rozwoju demograficznego w grupach wiekowych **od 15 do 40 roku życia**, w których zawiera się najwięcej małżeństw oraz rodzi najwięcej dzieci. Gdy zachwiane są proporcje płci na danym terenie, szanse na zawarcie związku małżeńskiego obniżają się, niezależnie od innych kosztów i pożytków związanych ze wspólnym życiem. Pod tym względem sytuację notowaną w Gminie Baranów można uznać za **korzystną**. Analiza piramidy wieku wskazuje bowiem, że chociaż w tych kluczowych przedziałach wiekowych występuje liczebna przewaga mężczyzn nad kobietami, to wskaźnik feminizacji kształtuje się na dobrym poziomie, osiągając wartości oscylujące wokół 100 w grupach 20-24, 25-29, 30-34. Większa dysproporcja liczebności przedstawicieli poszczególnych płci dotyczy ludności w wieku 15-19 i 35-39 lat, w których na 100 mężczyzn przypada – odpowiednio – 89 i 80 kobiet. (Ryc. 8)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Ryc. 8 Piramida wieku ludności Gminy Baranów (2013).

grupa wiekowa	współczynnik feminizacji
15-19	89
20-24	99
25-29	97
30-34	98
35-39	80

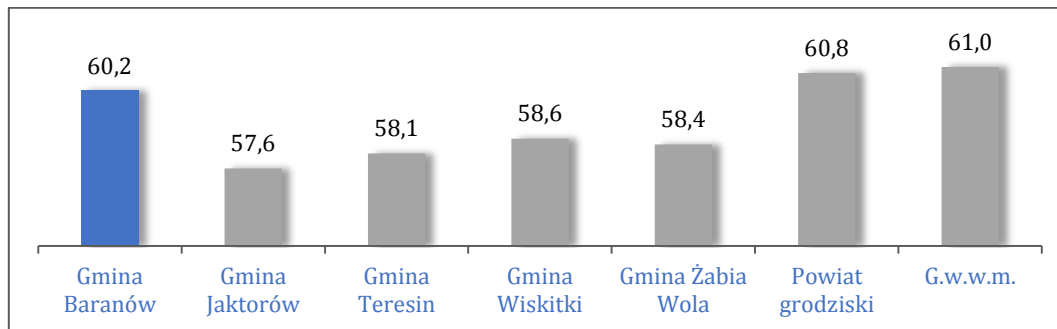
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Nadwyżkę liczby mężczyzn w Gminie Baranów dostrzega się aż do 59. roku życia. Dopiero w grupie wiekowej 60-64 lata i następnych przewagę liczebną uzyskują kobiety. Jest to **zjawisko właściwe** dla większości terenów wiejskich w Polsce. Do miast – najpierw do szkół, a później w poszukiwaniu zatrudnienia – chętniej migrują bowiem młode kobiety niż mężczyźni, którzy częściej wybierają pracę na roli. Dopiero za sprawą krótszego przeciętnego trwania życia mężczyzn, kobiety zaczynają przeważać w starszych grupach wiekowych.

Ze strukturą wieku silnie powiązany jest też **wskaźnik obciążenia demograficznego**, który przedstawia liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Im wyższe wartości przyjmuje on w danym roku, tym bardziej niekorzystny wpływ struktura wiekowa wywiera na kondycję lokalnej gospodarki, przede wszystkim z punktu widzenia finansów publicznych (mała liczba osób płacących podatki przy dużej liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ochrony zdrowia, oświaty itp.). Na tle gmin sąsiednich omawiany wskaźnik sięga w Gminie Baranów **relatywnie wysokiej wartości**, przy czym jest ona porównywalna z tą odnotowaną w powiecie grodziskim i w grupie gmin wiejskich województwa. (Ryc. 9)

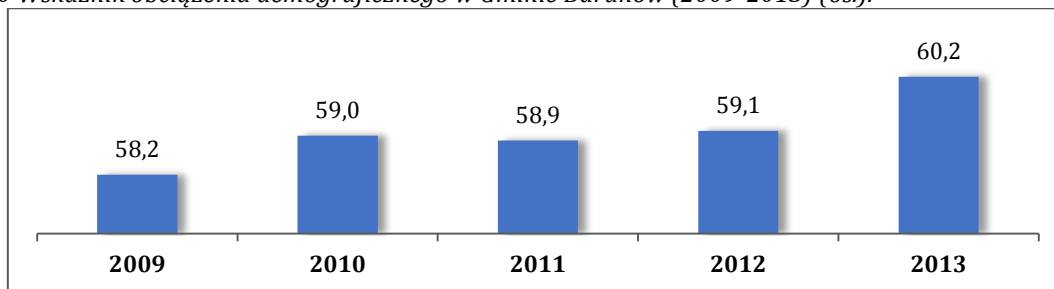
Negatywnym zjawiskiem jest przedstawiony na rycinie 10. stopniowy **wzrost obciążenia demograficznego** Gminy Baranów na przestrzeni lat, który prawie w równym stopniu wywołany jest rosnącym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym.

Ryc. 9 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013) (os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

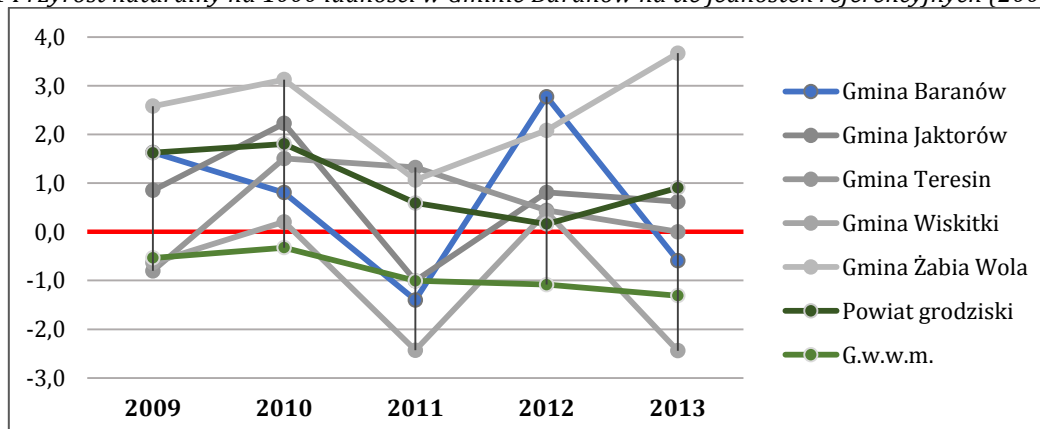
Ryc. 10 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Baranów (2009-2013) (os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jednym z poważnych problemów polskiej wsi jest wyludnianie się, które częściowo spowodowane jest niskim przyrostem naturalnym występującym na terenach rolniczych. W tej kwestii nastąpiła spora zmiana, bo do niedawna wieś była tym miejscem, gdzie dzieci rodziły się nieco częściej niż w mieście. To właściwe dla terytorium kraju zjawisko znajduje swoje odbicie na poziomie analizowanych w tym dokumencie gmin wiejskich. **W okresie 2009-2013 ujemnej wartości przyrostu naturalnego nie odnotowała wyłącznie Gmina Żabia Wola.** W przypadku Gminy Baranów miało to miejsce w latach 2011 i 2013 (ryc. 11). Jest to **sytuacja alarmująca**, która stanowi wezwanie do podjęcia działań służących poprawie jakości życia mieszkańców, a tym samym zahamowania tego negatywnego zjawiska.

Ryc. 11 Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W tym kontekście wyróżnieniu zasługuje wprowadzona przez Gminę Baranów w styczniu 2015 r. „**Karta Dużej Rodziny 3+**”. Rodziny ją posiadające otrzymują następujące uprawnienia:

- 50 % zniżki na zajęcia dla dzieci i młodzieży, imprezy kulturalne, bilety wstępu do kina w Ośrodku Kultury w Grodzisku Mazowieckim;
- 50 % zniżki od obowiązujących cen biletów wstępu na zajęcia dla dzieci i młodzieży, imprezy kulturalne, bilety wstępu do kina w Centrum Kultury w Żyrardowie;
- 50 % zniżki od obowiązujących cen biletów wstępu na zajęcia dla dzieci i młodzieży, imprezy kulturalne, bilety wstępu do kina w Centrum Kultury w Błoniu;
- 50 % zniżki od obowiązujących cen biletów wstępu do pływalni „WODNIK 2000” w Grodzisku Mazowieckim;
- 50 % zniżki od obowiązujących cen biletów wstępu do pływalni, sauny i lodowiska prowadzonego przez „AQUA Żyrardów” Sp. z o.o.;

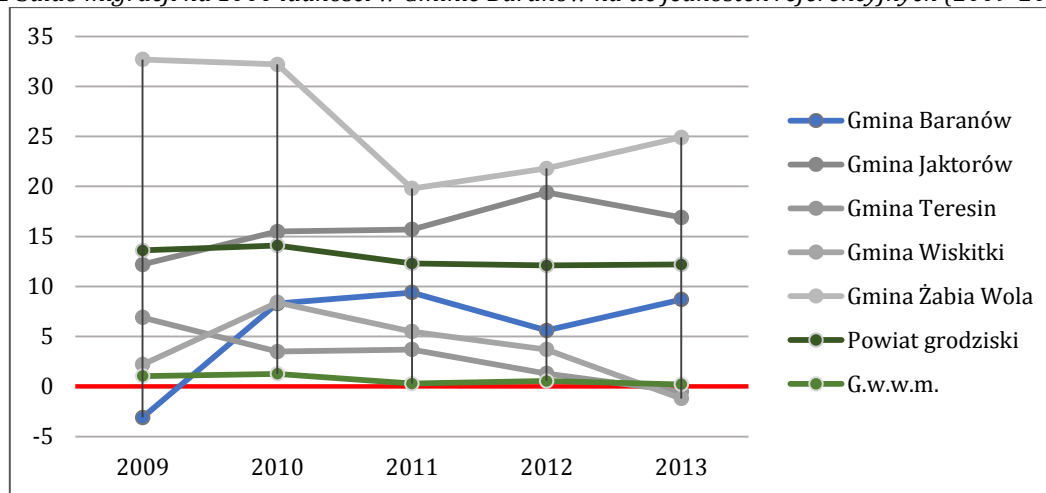
Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

- 50 % zniżki w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Baranów;
- Nieodpłatny dostęp do korzystania z zajęć organizowanych przez jednostki organizacyjne w Gminie Baranów.

Niski przyrost naturalny w Gminie Baranów jest **rekompensowany napływem ludności z zewnątrz**, stąd liczba jej mieszkańców rośnie. Za wyjątkiem 2009 r. saldo migracji na 1000 mieszkańców w Gminie przyjmowało wartości dodatnie, osiągając najwyższą wartość 9,4 os. w 2011 r. Pod tym względem wypada ona **przeciętnie** tle pozostałych jednostek referencyjnych, zwłaszcza w porównaniu z Gminą Żabia Wola, w której omawiany wskaźnik w całym analizowanym okresie nie przyjmował wartości niższych niż 19 os. (Ryc. 12).

Ryc. 12 Saldo migracji na 1000 ludności w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Nieznacznie większa część nowych mieszkańców osiedlających się w Gminie Baranów w latach 2009-2013 pochodziła z miast. Kierunkiem emigracji jej ludności prawie w równym stopniu były z kolei tereny wiejskie i miejskie. Charakterystyczny dla Gminy jest przy tym marginalny ruch migracyjny jej mieszkańców za granicę. (Tab. 12)

Tab. 12 Ruch migracyjny w Gminie Baranów (2009-2013) (os.).

	2009	2010	2011	2012	2013
ZAMELDOWANIA OGÓŁEM	50	94	89	66	107
1. Z miast	26	46	50	35	61
2. Ze wsi	24	45	39	29	46
3. Z zagranicy	0	3	0	2	0
WYMELDOWANIA OGÓŁEM	65	53	42	38	63
4. Do miast	24	21	31	12	37
5. Na wieś	41	32	11	26	25
6. Za granicę	0	0	0	0	1
SALDO MIGRACJI	-15	41	47	28	44

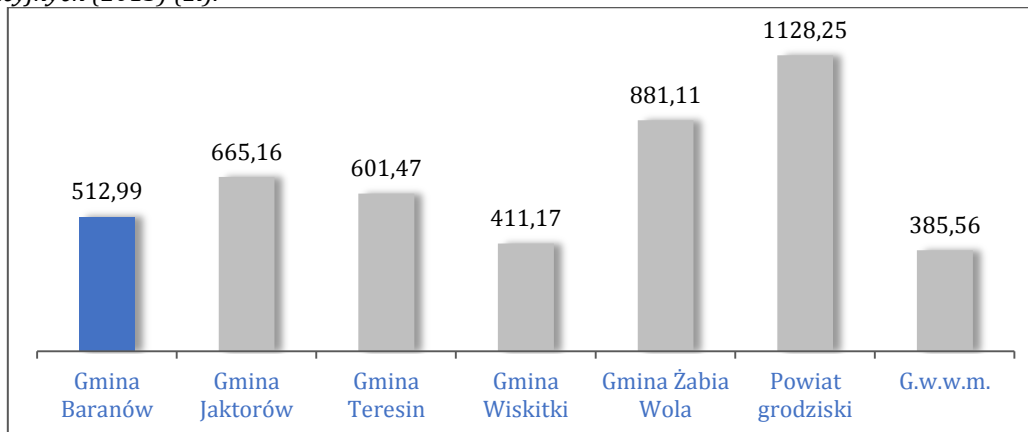
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Kolejną z istotnych cech społeczności lokalnej poddawaną analizie jest poziom jej **zamożności**. Jednym ze wskaźników pozwalającym go oszacować jest wielkość dochodów budżetu gminy z tytułu udziału w podatku od osób fizycznych przypadających na 1 mieszkańca⁵. Pod tym względem Gmina Baranów pozytywnie wyróżnia się na tle grupy gmin wiejskich

⁵ Ze względu na specyficzną sytuację rolników, którzy nie płacą podatku dochodowego, w analizie porównawczej nie uwzględniono średnich dochodów z PIT uzyskanych na terenie powiatu grodzkiego.

województwa, jednakże w porównaniu ze swoimi bliskimi sąsiadami wypada już **przeciętnie** – statystycznie mniej zamożnych mieszkańców ma tylko Gmina Wiskitki. Wyraźnym liderem kategorii jest Gmina Żabia Wola. (Ryc. 13)

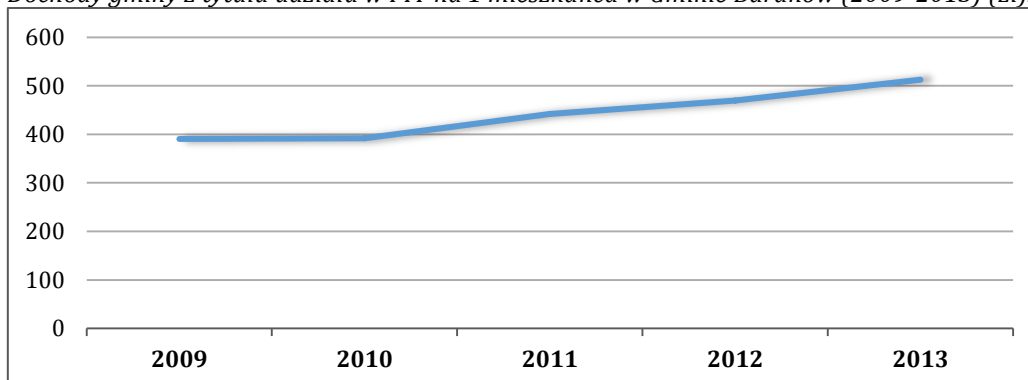
Ryc. 13 Dochody gminy z tytułu udziału w PIT na 1 mieszkańca w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013) (zł).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pozytywnym zjawiskiem obserwowanym w Gminie Baranów jest widoczna w okresie 5-letnim **tendencja wzrostowa zamożności** jej mieszkańców. Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w PIT w przeliczeniu na 1 os. między rokiem 2009, a 2013 wzrosły o 31% – z 390,61 zł do 512,99 zł. (ryc. 14)

Ryc. 14 Dochody gminy z tytułu udziału w PIT na 1 mieszkańca w Gminie Baranów (2009-2013) (zł).

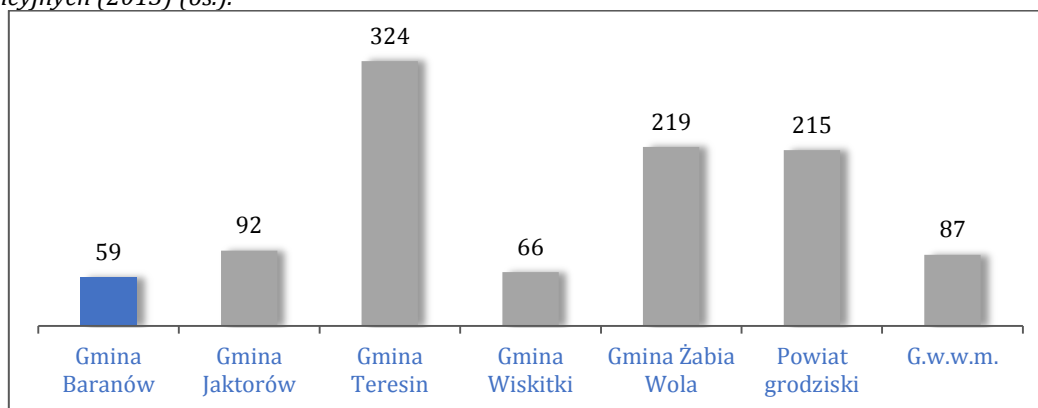
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ludność w Gminie Baranów charakteryzuje się **relatywnie niskim poziomem aktywności ekonomicznej**. Pod względem liczby pracujących w głównym miejscu pracy przypadających na 1000 mieszkańców uplasowała się ona na **ostatnim miejscu** pośród wszystkich jednostek referencyjnych. Biorąc jednak pod uwagę, że informacje GUS nie zawierają danych dotyczących zatrudnienia w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych, można przypuszczać, że część mieszkańców Gminy znajduje zatrudnienie właśnie w małych przedsiębiorstwach oraz w gospodarstwach indywidualnych. Nawet jednak po uwzględnieniu tego faktu (dotyczy on wszystkich gmin) trudno byłoby oczekiwać wyraźnego awansu Gminy Baranów w analizowanym rankingu. (Ryc. 15)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

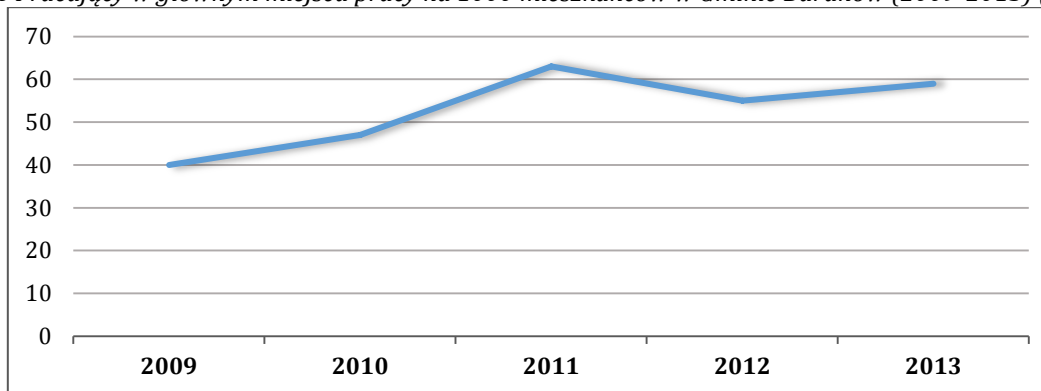
Ryc. 15 Pracujący w głównym miejscu pracy na 1000 mieszkańców w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013) (os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W ujęciu dynamicznym poziom aktywności ekonomicznej ludności w Gminie Baranów między 2009, a 2013 r. wzrósł o 48%, chociaż trend zmian wartości tego wskaźnika odznacza się pewną nieregularnością. (Ryc. 16)

Ryc. 16 Pracujący w głównym miejscu pracy na 1000 mieszkańców w Gminie Baranów (2009-2013) (os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

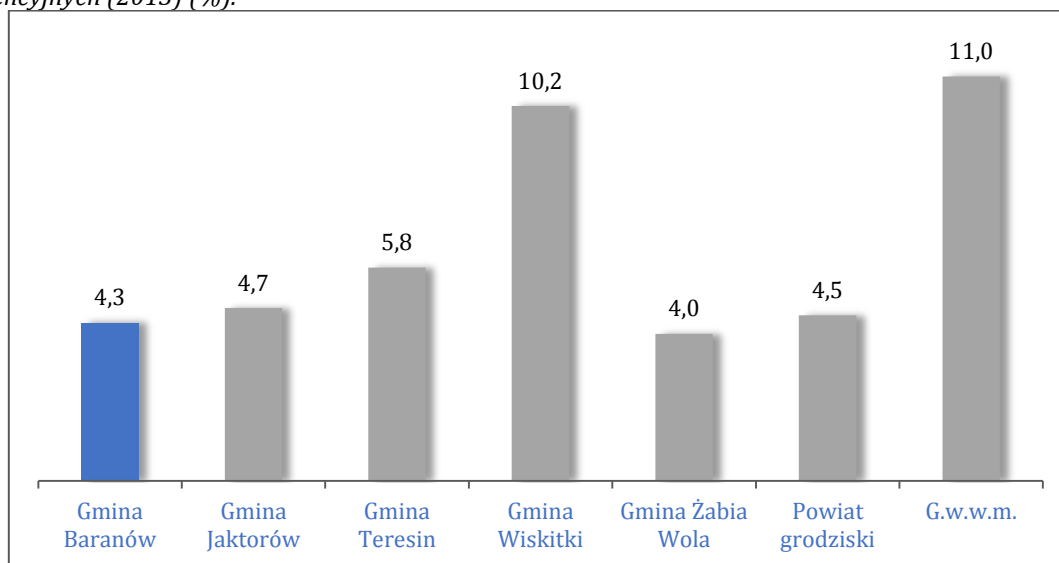
Pomimo, wskazanej powyżej, stosunkowo niskiej aktywności ekonomicznej mieszkańców, pod względem **poziomu bezrobocia**⁶ Gmina Baranów **wyróżnia się pozytywnie** na tle jednostek referencyjnych. W 2013 r. udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w niej 4,3% i był niższy od tego odnotowanego we wszystkich analizowanych jednostkach za wyjątkiem Gminy Żabia Wola. Warto zwrócić uwagę, że w grupie gmin wiejskich województwa osiągnięta wartość omawianego wskaźnika była prawie trzykrotnie wyższa. (Ryc. 17)

⁶ Powiatowe Urzędy Pracy nie mają obowiązku opracowywania danych dotyczących stopy bezrobocia na poziomie gmin. Z tego względu utrudniona jest szczegółowa analiza rynku pracy dla Gminy Baranów. Dostępne są jedynie statystyki dotyczące samej liczby zarejestrowanych bezrobotnych na jej terenie. W związku z tym zastosowane wskaźniki należy traktować wyłącznie jako przybliżenie skali omawianego zjawiska.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

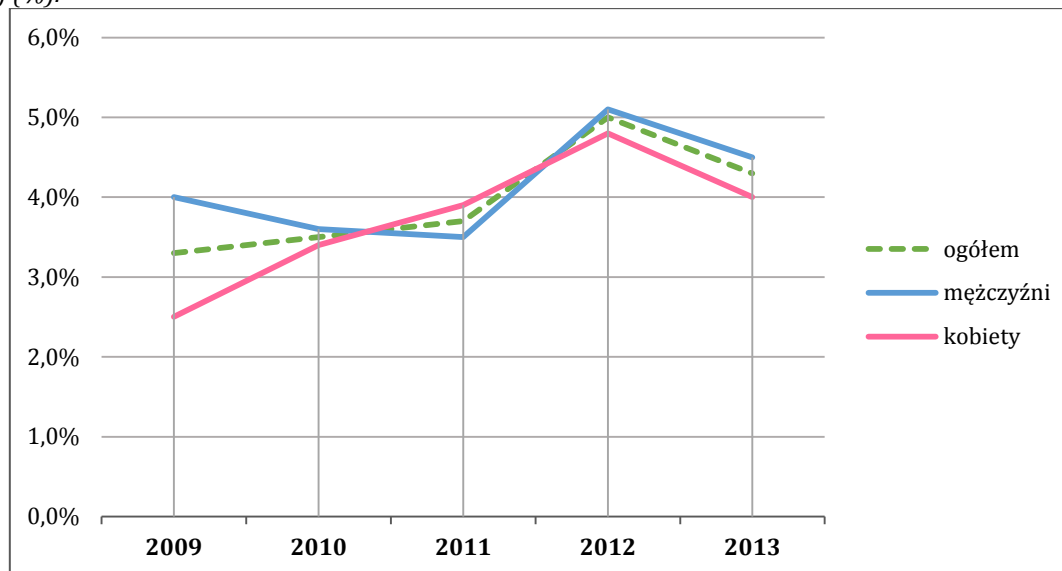
Ryc. 17 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013) (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Trend zmian poziomu bezrobocia w Gminie Baranów był **rosnący** w latach 2009-2012, po czym udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym **zmałał**. W tej chwili trudno jednak powiedzieć, czy sytuacja zanotowana w 2013 r. stanowi wyjątek w kilkuletnim trendzie wzrostowym, czy jest początkiem nowej spadkowej tendencji (ryc. 18). Rycina 18. pokazuje także, że problem braku pracy w Gminie **częściej dotyka mężczyzn** niż kobiet.

Ryc. 18 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Baranów według płci (2009-2013) (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W Gminie Baranów **nie zachodzą gwałtowne zmiany w strukturze ludności**. Jest to korzystne uwarunkowanie dające władzom Gminy czas na dostosowanie prowadzonej polityki do pojawiających się wyzwań demograficznych (np. w zakresie polityki społecznej czy edukacji) oraz gospodarczych (wywołanych np. przez zmiany bazy podatkowej).

Na przestrzeni lat stopniowo rośnie liczba jej mieszkańców, w niewielkim stopniu zmienia się też struktura wieku gminnej populacji.

Do negatywnych zjawisk należy przy tym zaliczyć niski – a w niektórych latach – ujemny przyrost naturalny, a także rosnący stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. W dużej mierze zjawiska te są odbiciem tendencji występujących na terenie całego kraju lub tych właściwych dla terenów wiejskich w Polsce. Fakt ten nie umniejsza jednak potrzeby oraz możliwości działań lokalnych władz w celu poprawy sytuacji demograficznej na obszarze Gminy. Ze względu na już podejmowane starania w zakresie polityki prorodzinnej (funkcjonująca od 2015 r. Karta Dużej Rodziny) powinno się w tym kontekście mówić o kontynuacji przyjętego kierunku.

Na podstawie pozostałych z analizowanych wskaźników charakteryzujących kapitał ludzki w Gminie Baranów można stwierdzić, że jej mieszkańcy należą do osób stosunkowo dobrze zarabiających, których raczej nie dotyka problem bezrobocia.

3.3. Dostępność i jakość infrastruktury technicznej

Wyposażenie gminy w podstawową infrastrukturę techniczną decyduje w dużym stopniu o jakości życia ludności i wpływa na atrakcyjność inwestycyjną danego obszaru. Na terenie Gminy Baranów z **wodociągów korzysta 71,4% mieszkańców**. Jest to wynik bardzo zbliżony do średniej dla gmin wiejskich województwa, ale równocześnie niższy od tych osiąganych przez pozostałe gminy i powiat grodziski. W odniesieniu do **kanalizacji** odsetek korzystających kształtuje się w niej na poziomie **13,2%**, co wypada pozytywnie na tle gmin: Żabia Wola i Wiskitki, ale już niekoniecznie na tle pozostałych jednostek referencyjnych. **Tak duża dysproporcja pomiędzy poziomem skanalizowania i zwodociągowania Gminy Baranów jest niewątpliwie zjawiskiem negatywnym.** (Tab. 13)

Dostęp do **gazu sieciowego posiada 9,5% mieszkańców** Gminy Baranów. Wartość tej cechy w grupie gmin wiejskich województwa jest bardzo zbliżona (9,8%), niższe wartości notują natomiast gminy: Teresin i Wiskitki. Wśród analizowanych jednostek wyraźnym liderem w zakresie wyposażenia w podstawowe sieci infrastrukturalne jest Gmina Jaktorów.

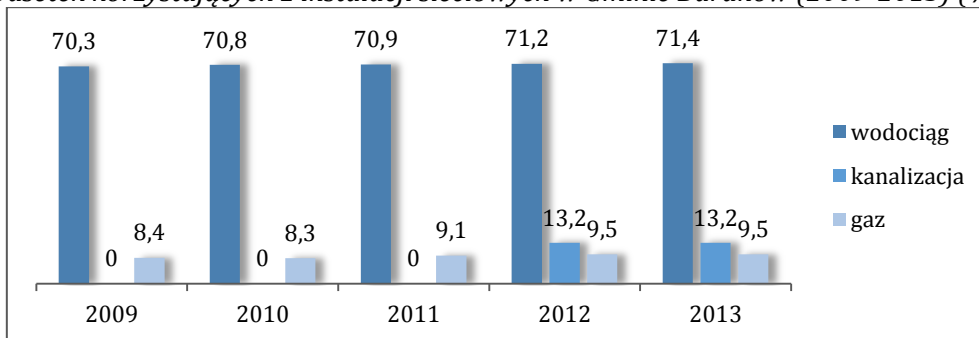
Tab. 13 Odsetek korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

	wodociąg	kanalizacja	gaz
Gmina Baranów	71,4%	13,2%	9,5%
Gmina Jaktorów	85,9%	62,3%	45,9%
Gmina Teresin	81,5%	38,1%	4,8%
Gmina Wiskitki	74,6%	2,2%	0,2%
Gmina Żabia Wola	84,3%	1,5%	42,4%
Powiat grodziski	82,7%	55,8%	66,3%
G. wiejskie woj. maz.	71,2%	19,0%	9,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

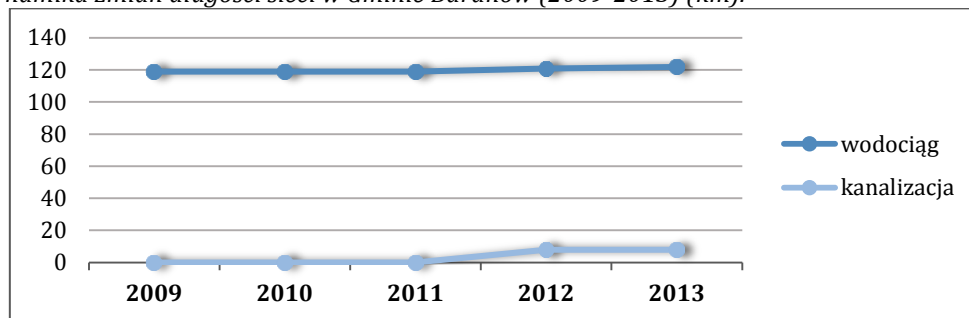
Pierwsze przyłącza sieci kanalizacyjnej w Gminie Baranów pojawiły się w 2012 r., w tym samym roku (i następnym) Gmina przeprowadziła też inwestycje w zakresie rozwoju istniejącej sieci wodociągowej, osiągając w 2013 r. poziom 121,7 km. W latach 2009-2011 długość sieci wodociągowej była stała i wynosiła 118,9 km. W ciągu 5 lat odsetek ludności korzystającej z wodociągu w Gminie Baranów wzrósł nieznacznie, o 1,1%. O taki sam procent wzrósł też odsetek mieszkańców posiadających dostęp do gazu sieciowego. (Ryc. 19 i 20.) **Według danych Urzędu Gminy na chwilę obecną (IX 2015) odsetek mieszkańców korzystających z wodociągu wynosi już 92%, a z kanalizacji – 14%.**

Ryc. 19 Odsetek korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Baranów (2009-2013) (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

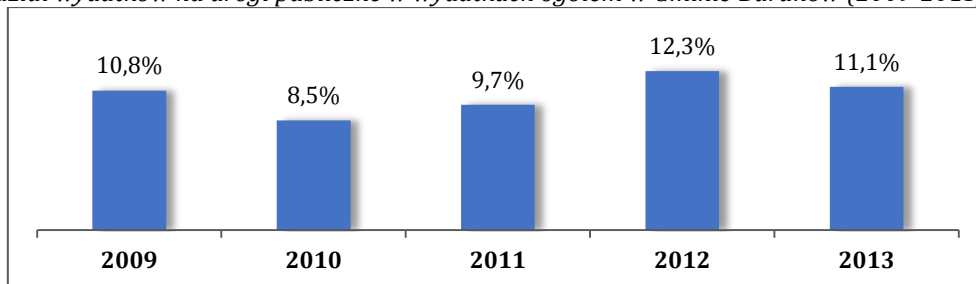
Ryc. 20 Dynamika zmian długości sieci w Gminie Baranów (2009-2013) (km).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wszystkie drogi gminne na terenie Gminy Baranów **posiadają nawierzchnię ulepszoną**. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem w Gminie Baranów w okresie 5-letnim utrzymywał się na poziomie 9-12%. Relatywnie największe inwestycje w tym zakresie miały miejsce w 2012 r., najmniejsze zaś – w 2010 r. (Ryc. 21)

Ryc. 21 Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem w Gminie Baranów (2009-2013) (%).

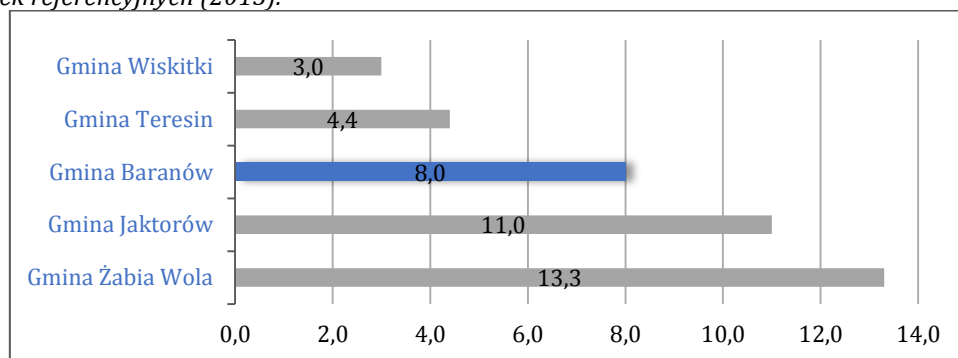

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Rozwój **nowych technologii** stanowi warunek dostępu do informacji i wiedzy. Możliwość korzystania z mediów cyfrowych jest nieodzownym elementem życia, edukacji i pracy. Informacji o stanie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej częściowo dostarcza wskaźnik

średniej liczby zgłoszeń o braku dostępu do Internetu z terenu poszczególnych gmin. Jego wartość w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców wynosi w Gminie Baranów 8,0. Jest to wynik przeciętny na tle gmin sąsiednich. Najlepiej pod tym względem wypadają gminy: Wiskitki i Teresin. Gorsze wyniki notują gminy: Żabia Wola i Jaktorów (ryc. 22). Należy podkreślić, że **wspieranie działań w zakresie ciągłego udoskonalania sieci omawianej infrastruktury jest konieczne, aby polepszać możliwości dalszego rozwoju gminy oraz aby nie dopuścić do wykluczenia cyfrowego jej mieszkańców.**

Ryc. 22 Średnia liczba zgłoszeń o braku dostępu do Internetu na 10 000 mieszkańców w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2015).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej
<http://www.uke.gov.pl/mapa/> (data pobrania 29.05.2015)

Jednym z takich działań jest zapewnianie bezpłatnego dostępu do Internetu na terenie gminy. W wyniku realizacji projektu inwestycyjnego **„Budowa sieci teleinformatycznej w gminie Baranów”** w Gminie Baranów funkcjonuje sieć szkieletowa pozwalająca na dostarczanie sygnału internetowego do jej mieszkańców. Stacje przekątnikowe sieci znajdują się na terenie szkoły w Baranowie oraz w miejscowościach Kaski i Cegłów.

Od 2014 r. na terenie powiatu grodzkiego realizowany jest projekt „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie Powiatu Grodzkiego”. Jego budżet to 2 476 610,00 zł, z czego 15% pochodzi publicznych środków krajowych, a reszta to pieniądze ze środków unijnych. Celem ogólnym projektu jest zapewnienie 300 mieszkańców powiatu, zagrożonym wykluczeniem cyfrowym z powodu trudnej sytuacji materialnej lub niepełnosprawności, komputera z dostępem do darmowego odbioru Internetu.

Wśród barier rozwojowych Gminy Baranów (zwłaszcza z punktu widzenia zachodzących procesów suburbanizacji oraz napływu potencjalnych inwestorów) należy wyróżnić niezadowalający poziom zagospodarowania terenu w zakresie infrastruktury technicznej (przede wszystkim zaś niski poziom dostępności do systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych i dużą dysproporcję pomiędzy poziomem skanalizowania i zwodociągowania Gminy). Niemniej jednak Gmina charakteryzuje się wysoką aktywnością w zakresie rozbudowy istniejącego systemu omawianej infrastruktury (m.in. przy zaangażowaniu środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych). Kontynuowanie tych działań wydaje się być jednym z ważniejszych zadań samorządu w kolejnych latach.

3.4. Mieszkalnictwo

Gmina Baranów cechuje się relatywnie **umiarkowanym ruchem budowlanym**. W ciągu 5 lat (2009-2013) liczba budynków mieszkalnych na jej terenie zwiększyła się o **4,6%**. Średnia roczna stopa wzrostu wartości tego wskaźnika wyniosła natomiast **1,1%**. Porównywalną dynamikę zmian można zaobserwować w Gminie Wiskitki i w grupie gmin wiejskich województwa mazowieckiego. Jest ona równocześnie prawie dwukrotnie niższa od średniej powiatowej. Liderem kategorii jest Gmina Jaktorów, gdzie przyrost liczby nowych budynków wyniósł 10,1% przy średniej rocznej stopie wzrostu na poziomie 2,4%. (Tab. 14)

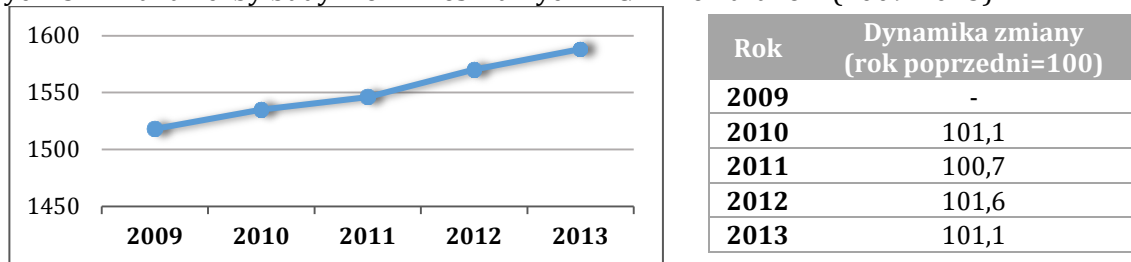
Tab. 14 Zmiana liczby budynków mieszkalnych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2009-2013).

	Liczba budynków mieszkalnych na koniec 2013	Dynamika zmiany 2009=100	Średnia roczna stopa wzrostu 2009-2013
Gmina Baranów	1588	104,6	1,1%
Gmina Jaktorów	3606	110,1	2,4%
Gmina Teresin	3066	103,2	0,8%
Gmina Wiskitki	2797	103,7	1,3%
Gmina Żabia Wola	2845	108,0	1,9%
Powiat grodziski	22221	108,7	2,1%
G.w.w.m.	1932	105,4	1,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Natężenie działalności budowlanej w Gminie Baranów przebiegało w poszczególnych latach analizowanego okresu z **podobną intensywnością**. Na tle pozostałych lat nieznacznie wyróżnia się rok 2012, w którym to liczba budynków mieszkalnych wzrosła o 24, czyli o 1,6% w stosunku do roku 2011. (Ryc. 23)

Ryc. 23 Zmiana liczby budynków mieszkalnych w Gminie Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na tle jednostek referencyjnych przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Gminie Baranów **nie jest duża** – wynosi 87,0 m². Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę kształtowała się w niej na poziomie 27,6 m². Wartości obu tych wskaźników dla powiatu grodziskiego i grupy gmin wiejskich województwa są nieznacznie wyższe. Spośród gmin sąsiednich gorszy wynik odnotowała z kolei jedynie Gmina Wiskitki. Gmina Baranów wypada przy tym najgorzej w grupie analizowanych jednostek pod względem liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców (316,7). (Tab. 15)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

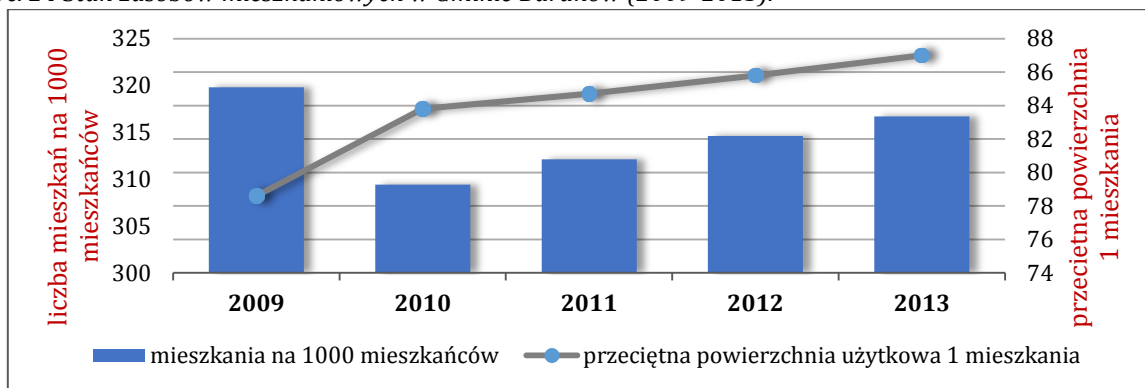
Tab. 15 Stan zasobów mieszkaniowych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	mieszkania na 1000 mieszkańców
Gmina Baranów	87,0	27,6	316,7
Gmina Jaktorów	96,5	32,0	331,3
Gmina Teresin	87,4	29,6	339,4
Gmina Wiskitki	78,7	25,7	326,1
Gmina Żabia Wola	113,8	41,1	361,3
Powiat grodziski	90,5	33,9	373,9
G.w.w.m.	89,0	28,2	318,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W okresie 2009-2013 przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie Baranów wzrastała rokrocznie. W 2009 r. wynosiła ona 78,6 m² zaś w 2013 r. już 87,0 m². Na podstawie ryciny 24. można też zauważyć wyraźny spadek liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców między 2009, a 2010 r. Co prawda, od 2011 r. wartość tego wskaźnika cechuje się rosnącym trendem, ale wciąż nie osiągnęła ona stanu z pierwszego roku analizowanego przedziału czasowego.

Ryc. 24 Stan zasobów mieszkaniowych w Gminie Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych lokalnej społeczności jest jednym z zadań własnych gmin. Według danych BDL GUS, w 2013r., mieszkaniowy zasób Gminy Baranów tworzyło 30 mieszkań komunalnych. W porównaniu z rokiem 2009 na jej terenie ubył jeden tego rodzaju lokal. Niewątpliwym problemem w Gminie jest przy tym **brak lokali socjalnych**, które są przeznaczone na czas określony dla osób, które nie mają zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych i znalazły się w niedostatku ze względu na dochód, utratę lokalu z powodu klęski żywiołowej albo w przypadku gdy Sąd, w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu, orzeknie uprawnienia najemcy do otrzymania lokalu socjalnego.

Pod względem liczby mieszkań komunalnych przypadających na 1 000 mieszkańców, Gmina Baranów wypada **korzystnie** na tle pozostałych jednostek referencyjnych. Wartość tego wskaźnika jest w niej wyższa niż w gminach: Jaktorów i Teresin. Gmina wypada też pozytywnie w porównaniu do średniej dla gmin wiejskich województwa. Pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych lokalnej wspólnoty oferuje Gmina Wiskitki. Najwyższą wartość analizowanej cechy można natomiast zaobserwować w powiecie grodziskim. (Tab. 16)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 16 Liczba mieszkań w zasobie komunalnym na 1 000 mieszkańców w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych (2009-2013).

	mieszkania ogółem		mieszkania socjalne			
	2009	2013	2009	2011	2012	2013
Gmina Baranów	6	6	1	1	0	0
Gmina Jaktorów	0	0	0	0	0	0
Gmina Teresin	2	2	0	1	0	0
Gmina Wiskitki	10	9	0	0	0	0
Gmina Żabia Wola	6	6	3	4	4	4
Powiat grodziski	15	12	2	2	2	2
G.w.w.m.	4	3	0	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Obszar Gminy Baranów nie należy do najważniejszych kierunków docelowych osób migrujących z Warszawy i osiedlających się w jej strefie funkcjonalnej, niemniej poziom atrakcyjności osiedleńczej Gminy można ocenić jako stosunkowo wysoki.

Umiarkowanie wysoki jest też poziom oferowanych w Gminie warunków mieszkaniowych. Problemem w sferze mieszkalnictwa jest natomiast brak lokali socjalnych na jej terenie.

3.5. Dostępność i jakość infrastruktury społecznej

Edukacja

Gmina Baranów jest organem prowadzącym dla jednego przedszkola, 4 szkół podstawowych i 3 szkół gimnazjalnych. Na jej terenie brak jednostek działających w ramach szkolnictwa niepublicznego.

Placówki publiczne:
1. Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Baranowie: - Publiczne Gimnazjum - Publiczna Szkoła Podstawowa
2. Zespół Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Bożej Woli: - Publiczne Gimnazjum - Publiczna Szkoła Podstawowa
3. Zespół Szkół im. Orła Białego w Kaskach: - Publiczne Gimnazjum - Publiczna Szkoła Podstawowa
4. Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Marii Konopnickiej w Golach: - Publiczna Szkoła Podstawowa - Gminne Przedszkole w Cegłowie

Ustalanie liczby uczniów w klasach znajduje się w gestii organów prowadzących szkoły, które często w ramach poszukiwania oszczędności zmniejszają liczbę oddziałów szkolnych, czego skutkiem są przepełnione klasy. Duża liczba dzieci w klasie prowokuje do większych konfliktów wśród rówieśników, stwarza znacznie gorsze warunki do odpoczynku i zabawy, a także do wszechstronnego rozwoju. W najliczniejszych klasach pogarsza się u dzieci poczucie

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

bezpieczeństwa i własnej wartości. Trudniej jest im też zauważyć serdeczność i życzliwość nauczycieli. W tym kontekście sytuację obserwowaną w placówkach edukacyjnych w Gminie Baranów można uznać za **bardzo korzystną**. Średnio na jeden oddział w szkole podstawowej w 2013 r. przypadało 14 uczniów, natomiast w gimnazjach było to 18 osób. Wartość omawianego wskaźnika dla szkół podstawowych pozycjonuje Gminę Baranów w kategorii lidera spośród wszystkich analizowanych jednostek, wynik dla gimnazjum jest z kolei gorszy tylko od tego osiąganego przez szkoły w Gminie Teresin. Na tle pozostałych jednostek odniesienia Gmina Baranów notuje też najmniejszą liczbę oddziałów zarówno w przypadku szkół podstawowych, jak i gimnazjalnych. Na przestrzeni 4 lat ich liczebność w obu typach szkół była przy tym stała. (Tab. 17-20)

Tab. 17 Liczba uczniów przypadających na oddział w szkołach podstawowych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2010-2013).

	2010	2011	2012	2013
Gmina Baranów	15	15	14	14
Gmina Jaktorów	22	22	21	22
Gmina Teresin	18	17	17	17
Gmina Wiskitki	18	17	17	17
Gmina Żabia Wola	20	21	21	20
Powiat grodziski	20	21	20	21
G.w.w.m.	15	15	15	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tab. 18 Liczba uczniów przypadających na oddział w szkołach gimnazjalnych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2010-2013).

	2010	2011	2012	2013
Gmina Baranów	18	18	18	18
Gmina Jaktorów	21	22	23	22
Gmina Teresin	18	18	17	17
Gmina Wiskitki	24	25	25	27
Gmina Żabia Wola	25	22	23	24
Powiat grodziski	22	22	22	23
G.w.w.m.	21	21	21	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tab. 19 Liczba oddziałów w szkołach podstawowych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2010-2013).

	2010	2011	2012	2013
Gmina Baranów	24	24	24	24
Gmina Jaktorów	38	38	38	38
Gmina Teresin	45	46	46	46
Gmina Wiskitki	32	32	32	32
Gmina Żabia Wola	24	24	24	24
Powiat grodziski*	32	32	33	34
G.w.w.m.	28	28	27	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

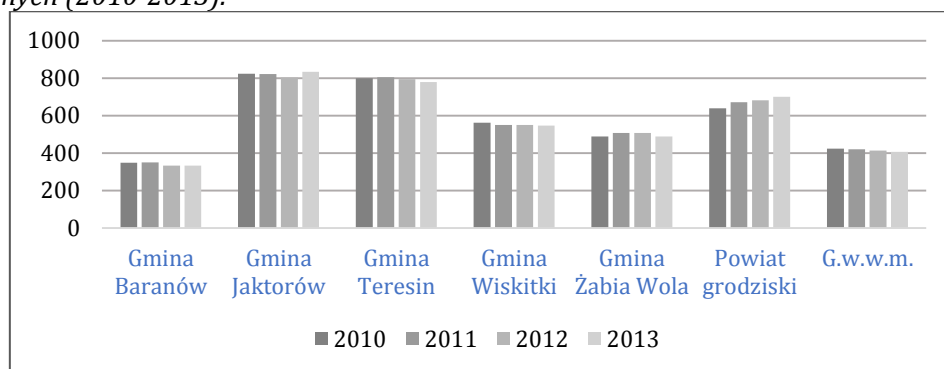
Tab. 20 Liczba oddziałów w szkołach gimnazjalnych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2010-2013).

	2010	2011	2012	2013
Gmina Baranów	9	9	9	9
Gmina Jaktorów	20	19	19	19
Gmina Teresin	26	26	26	26
Gmina Wiskitki	14	13	13	11
Gmina Żabia Wola	10	11	11	11
Powiat grodziski*	14	14	14	14
G.w.w.m.*	12	11	11	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zmiana liczby uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Baranów wykazuje **tendencję spadkową**. Między 2010 a 2013 r. ubyło w nich w sumie 4,6% uczniów. Jest to najwyższy spadek pośród jednostek referencyjnych. W gminach wiejskich województwa mazowieckiego wyniósł on średnio 4,0%, a w gminach: Teresin, Wiskitki i Żabia Wola odpowiednio – 2,5%, 2,7%, 0,2%. Wzrost liczby uczniów odnotowała natomiast Gmina Jaktorów (1,3%) oraz powiat grodziski (9,6%). (Ryc. 25)

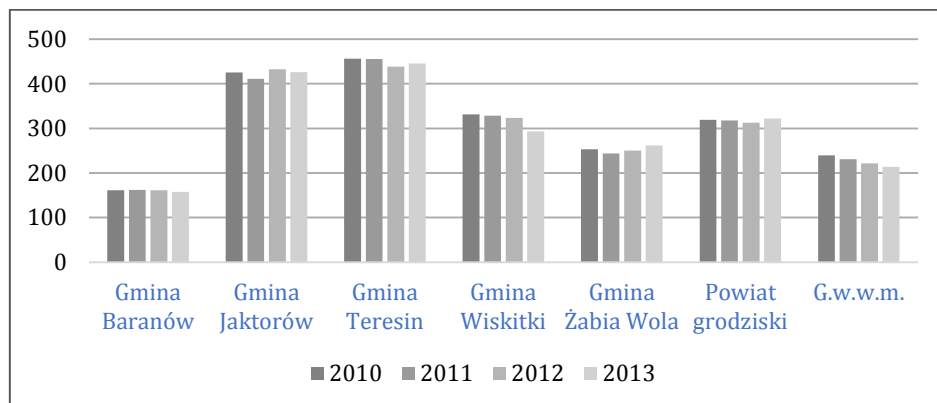
Ryc. 25 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2010-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych Gminy Baranów utrzymuje się na praktycznie **stałym poziomie**. W analizowanym okresie wyraźny spadek w tym wymiarze odnotowała Gmina Wiskitki i średnia gmina wiejska województwa mazowieckiego. (Ryc. 26)

Ryc. 26 Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2010-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Poziom wyposażenia pracowni komputerowych gminnych placówek oświatowych można ocenić jako **bardzo dobry**. W 2012 r. średnio na 1 komputer z dostępem do Internetu przypadało zaledwie 3 uczniów w szkołach podstawowych i 4 uczniów w szkołach gimnazjalnych. We wszystkich pozostałych jednostkach referencyjnych wartość analizowanego wskaźnika była znacznie wyższa. (Tab. 21)

Tab. 21 Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych (2012).

	szkoły podstawowe	gimnazja ⁷
Gmina Baranów	3	4
Gmina Jaktorów	15	9
Gmina Teresin	10	9
Gmina Wiskitki	8	18
Gmina Żabia Wola	9	10
Powiat grodziski	11	13
G.w.w.m.	9	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Osiągnięcia edukacyjne uczniów odzwierciedlają corocznie egzaminy zewnętrzne przeprowadzane na zakończenie wszystkich etapów edukacyjnych, tj. klas szóstych w szkołach podstawowych oraz klas trzecich w gimnazjach.

W roku 2014 najlepszymi wynikami ze **sprawdzianu kończącego edukację na poziomie podstawowym** mogli poszczycić się uczniowie z Publicznej Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Bożej Woli, którzy uzyskali średni wynik na poziomie 27,5 punktów (na 40 możliwych), był on przy tym o 10,7% lepszy niż w roku 2010. Warto w tym miejscu odnotować, że poprawę wyników na przestrzeni lat odnotowały wszystkie szkoły podstawowe w Gminie Baranów. Największy przyrost średniej liczby zdobywanych przez uczniów punktów można zaobserwować w Publicznej Szkole Podstawowej w Zespole Szkół im. Orła Białego w Kaskach (wzrost o 27,7%). (Tab. 22)

Tab. 22 Średni wynik ze „sprawdzianu szóstoklasisty” w Gminie Baranów według szkół (2010-2014).

Placówka oświatowa	2010	2014	Dynamika zmiany 2010=100
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Golach w Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Marii Konopnickiej w Golach	23,00	26,13	113,6
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Jana Pawła II	21,17	24,44	115,5
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Bożej Woli	24,84	27,50	110,7
Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Orła Białego w Kaskach	20,95	26,75	127,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE.

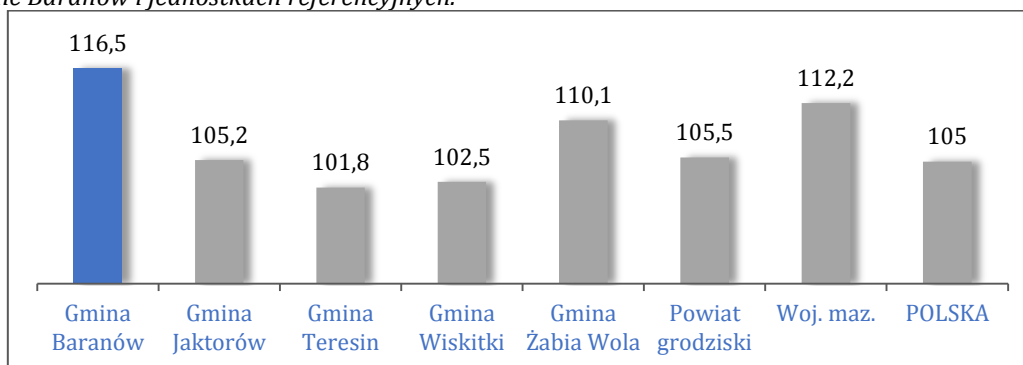
Pod względem dynamiki zmiany średniego wyniku ze „sprawdzianu szóstoklasisty” Gmina Baranów jest wyraźnym liderem w grupie analizowanych gmin. Osiągnięta przez Gminę poprawa w tym zakresie bardzo pozytywnie wyróżnia ją także na tle powiatu, województwa i całego kraju. (Ryc. 27)

⁷ W przypadku gimnazjum dane dla 2011 r.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

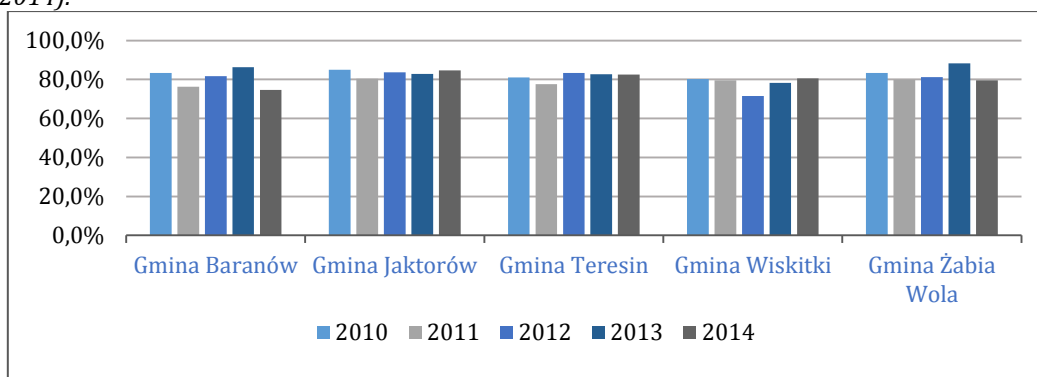
Ryc. 27 Dynamika zmiany średniego wyniku ze sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2010-2014 (2010=100) w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE.

W 2014 r. średni wynik ze sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej w Gminie Baranów stanowił 74,6% najlepszego wyniku odnotowanego na poziomie gminnym w Polsce. Pod tym względem lepiej wypadły wszystkie pozostałe z analizowanych jednostek. Na przestrzeni 5 lat próg 80,0% udało się w Gminie Baranów przekroczyć w latach 2010, 2012 i 2013. (Ryc. 28)

Ryc. 28 Średni wynik ze sprawdzianu szóstoklasisty, jako % najlepszego wyniku odnotowanego na poziomie gminy (najlepsza w danym roku gmina w Polsce=100%) w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych (2010-2014).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.moja-polis.pl.

Kolejną składową oceny poziomu nauczania w Gminie Baranów są **wyniki egzaminu gimnazjalnego**. Jeszcze w 2012 r. średnie liczby punktów uzyskanych przez uczniów z terenu Gminy Baranów w poszczególnych częściach egzaminu (za wyjątkiem rozszerzonego angielskiego) były **znacznie niższe** od średnich powiatowych oraz wojewódzkich. Gmina wypadła za to stosunkowo dobrze na tle większości z pozostałych analizowanych gmin, wśród których liderem kategorii była Gmina Teresin. W 2014 r. średnie wyniki osiągnięte przez gimnazjalistów z terenu Gminy Baranów nie tylko ogólnie **uległy polepszeniu** (za wyjątkiem rozszerzonego angielskiego), ale też wyraźnie **zbliżyły się** do średniej powiatowej i wojewódzkiej. W przypadku części humanistycznej były nawet lepsze niż średni wynik województwa mazowieckiego.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 23 Średnie wyniki z egzaminu na zakończenie gimnazjum w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2012 i 2014).

	Część humanistyczna		Część mat-przyr.		Język angielski	
	Język polski	Historia i WOS	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze	Podst.	Rozsz.
2012						
Gmina Baranów	61,8	60,6	47,5	48,6	64,1	53,6
Gmina Jaktorów	66,4	61,3	46,6	51,9	63,6	42,9
Gmina Teresin	73,7	67,2	54,9	56,0	63,3	47,1
Gmina Wiskitki	60,8	57	38,6	45,1	49,1	27,6
Gmina Żabia Wola	66,8	58,2	40,4	51,1	59,3	40,6
Powiat grodziski	67,4	65,3	53,5	55,0	69,7	51,6
Woj. mazowieckie	66,9	62,7	50,4	51,8	65,6	48,1
2014						
Gmina Baranów	70,3	64,5	50,4	52,3	66,8	42,7
Gmina Jaktorów	73,5	61,3	50,2	54,0	72,4	49,5
Gmina Teresin	75,2	61,8	50,6	56,4	76,0	58,5
Gmina Wiskitki	64,0	56,2	31,2	46,5	51,7	27,7
Gmina Żabia Wola	71,5	61,9	52,3	53,6	73,2	49,6
Powiat grodziski	74,6	65,6	58,0	58,5	77,5	57,9
Woj. mazowieckie	70,0	60,9	50,2	54,1	70,1	49,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE.

Średnie wyniki z egzaminu końcowego, uzyskane w ostatnich latach przez uczniów poszczególnych szkół gimnazjalnych w Gminie Baranów, przedstawia tabela 24. Zmiana formuły tego egzaminu, która miała miejsce w roku 2012, utrudnia jednak porównywanie ich wartości w ujęciu dłuższym niż 3 lata. Na podstawie poniższych danych można zaobserwować, że w 2014 r. najwyższy wynik (i najwyższy wzrost w porównaniu z rokiem 2012) z części humanistycznej egzaminu osiągnęli uczniowie z Publicznego Gimnazjum w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Baranowie, nieznacznie tylko wyprzedzając w tym względzie uczniów z Publicznego Gimnazjum w Zespole Szkół im. Orła Białego w Kaskach. Uczniowie ze szkoły w Baranowie byli też liderami w części językowej, zarówno pod względem wyniku w 2014 r., jak i przyrostu średniej liczby punktów w porównaniu z 2012 r. (w pozostałych szkołach wskaźnik ten odnotował spadek). W odniesieniu do części matematyczno-przyrodniczej w 2012 i 2014 r. przodowali gimnazjaliści ze szkoły w Kaskach, chociaż zmiana średniej liczby punktów z tej części ponownie najwyższa była w gimnazjum w Baranowie.

Na tle pozostałych szkół w Gminie Baranów, Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Bożej Woli wypada gorzej nie tylko pod względem wyników osiąganych przez swoich uczniów w poszczególnych latach, ale też dynamiki zmiany średniej liczby punktów.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 24 Średnie wyniki z egzaminu na zakończenie gimnazjum w szkołach w Gminie Baranów (2012 i 2014).

		Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Baranowie		Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Bożej Woli		Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Orła Białego w Kaskach	
		2012	2014	2012	2014	2012	2014
część humanistyczna	j. polski	62,3	72	59,5	65,4	63,7	73,5
	historia i WOS	56,4	64,5	60,7	62,4	63,6	62,4
część mat-przyr	matematyka	38,2	50,2	51,8	41,2	52,4	59,7
	przedmioty przyrodnicze	47,3	51,4	48,5	52,3	50	53,2
język angielski	podstawowy	58,4	69	60,2	60,1	73,7	71,2
	rozszerzony	56,8	46,8	47,3	41,5	56,8	39,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE.

Edukacyjna Wartość Dodana (EWD)

Przeprowadzane w sposób jednolity w skali kraju egzaminy szkolne pełnią wiele funkcji: wyznaczają stopień spełniania przez uczniów wymagań programowych, pomagają w ewaluacji pracy placówek oświatowych oraz pozwalają na monitorowanie procesów edukacyjnych. Rodzice często traktują publikowane w prasie rankingi szkół (oparte na średnich wynikach egzaminów końcowych), jako główne źródło informacji o pracy szkoły i kryterium wyboru placówki dalszego kształcenia dla swojego dziecka. **Jednak obraz nauczania szkolnego widziany tylko przez pryzmat wyników końcowych nauczania jest dalece niepełny.** Równie ważny, a nawet ważniejszy jest postęp, jaki robią uczniowie przez kilka lat nauki w danej placówce.

Metoda Edukacyjnej Wartości Dodanej to zestaw technik statystycznych pozwalających zmierzyć wkład szkoły w wyniki nauczania. By można ją zastosować, potrzebne są wyniki na początku nauki w danej placówce i na jej zakończenie (dla gimnazjów sprawdzian w klasie VI szkoły podstawowej jako miara na wejściu, egzamin gimnazjalny jako miara na wyjściu). **Wynik egzaminacyjny i wskaźnik EWD to miary komplementarne, łącznie dają pełniejszą informację o szkole.** Konsekwencją uwzględnienia zarówno wyniku egzaminacyjnego jak i wskaźnika EWD jest sposób pokazywania wyniku szkoły – pozycja szkoły prezentowana jest w układzie współrzędnych. Oś pozioma oznacza średni trzyletni wynik egzaminacyjny szkoły, a oś pionowa symbolizuje trzyletnią EWD szkoły. Opis położenia elipsy (szkoły) w układzie współrzędnych (wynik egzaminu, EWD) może ułatwić wyróżnienie pięciu punktów odniesienia:

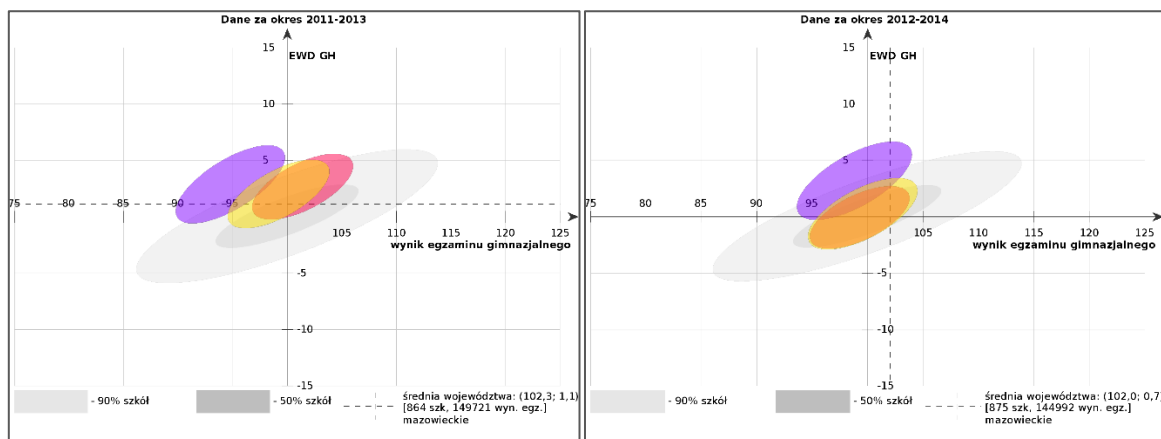
- **Szkoły neutralne** – szkoły, w których notuje się zarówno średni w skali kraju poziom wyników egzaminacyjnych, jak i przeciętną efektywność.
- **Szkoły sukcesu** – szkoły o wysokich wynikach egzaminacyjnych i wysokiej efektywności nauczania.
- **Szkoły wspierające** – szkoły o niskich wynikach egzaminacyjnych, ale wysokiej efektywności.
- **Szkoły wymagające pomocy** – szkoły o niskich wynikach egzaminacyjnych i niskiej efektywności nauczania.
- **Szkoły niewykorzystanych możliwości** – szkoły o wysokich wynikach egzaminacyjnych oraz niskiej efektywności nauczania. [opracowanie na podstawie www.ewd.edu.pl]

Raport o stanie Gminy Baranów

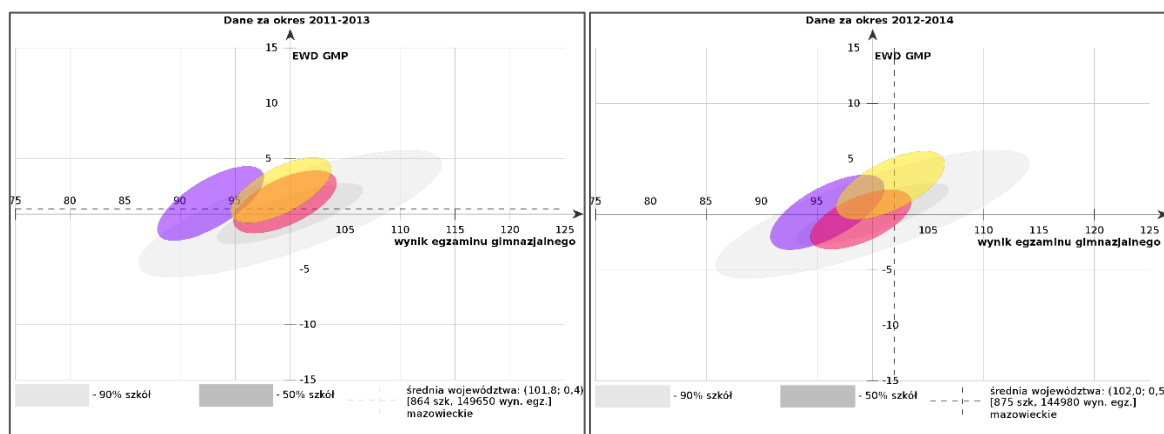
(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Zespół badawczy Instytutu Badań Edukacyjnych realizujący projekt *Badania dotyczące rozwoju metodologii szacowania wskaźnika edukacyjnej wartości dodanej (EWD)* udostępnia od 2009 r. trzyletnie wskaźniki egzaminacyjne dla gimnazjów. Poniżej znajduje się syntetyczna, graficzna charakterystyka **szkół gimnazjalnych w Gminie Baranów** ze względu na wyniki egzaminacyjne oraz efektywność nauczania w dwóch okresach: 2011-2013 i 2012-2014.

Część humanistyczna

Część matematyczno-przyrodnicza

Legenda:

- Gimnazjum w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Baranowie (Armii Krajowej 49, 96-314 Baranów)
- Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Bożej Woli (Boża Wola 1 Maja 13, 96-314 Baranów)
- Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Orła Białego w Kaskach (Kaski Królewska 23, 96-314 Baranów)

Źródło: www.ewd.edu.pl

Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Baranowie – w odniesieniu do części humanistycznej egzaminu w okresie 2011-2013 gimnazjum można było zakwalifikować do grupy „szkół wspierających”, w których wysoka efektywność nauczania niekoniecznie przekłada się na wysokie wyniki egzaminacyjne osiągane przez uczniów. W okresie 2012-2014 oba wskaźniki odnotowały poprawę, co skutkowało przesunięciem pozycji szkoły w kierunku początku osi współrzędnych odpowiadającemu „szkołom neutralnym”. W przypadku części matematyczno-przyrodniczej na przełomie dwóch analizowanych przedziałów czasowych szkoła odnotowała poprawę wyników egzaminacyjnych przy praktycznie niezmienionym EWD.

W okresie 2011-2013 gimnazjum pozycjonowało się pod tym względem pomiędzy „szkołą wspierającą”, a „szkołą wymagającą pomocy”. W kolejnym okresie znalazło się ono w granicach elipsy wyznaczającej obszar, właściwy dla 90% polskich szkół. Można tym samym stwierdzić, że **gimnazjum w Baranowie jest szkołą dość typową, z nieco niższą niż przeciętna efektywnością nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz niższymi niż przeciętne wynikami osiąganymi przez uczniów w tej części egzaminu.**

Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. ks. Jana Twardowskiego w Bożej Woli – efektywność nauczania przedmiotów humanistycznych w gimnazjum w Bożej Woli w okresie 2011-2013 była porównywalna z tą osiąganą przez szkołę w Baranowie, przy czym jego uczniowie osiągnęli wówczas lepsze wyniki na egzaminie. W analizowanym przedziale czasu pozycja gimnazjum zawierała się w obszarze wyznaczonym przez pierwszą elipsę (90% szkół) i częściowo przez drugą (50% szkół), ciążąc ku I ćwiartce reprezentującej „szkoły sukcesu”. W porównaniu z latami 2011-2013 w okresie 2012-2014 **pozycja szkoły w Bożej Woli w zakresie przedmiotów humanistycznych uległa pogorszeniu** – spadek wartości odnotowało zarówno EWD jak i wynik egzaminu, a szkoła znalazła się w najczęstszej grupie szkół w Polsce – grupie „szkół neutralnych”. **Spadek efektywności nauczania (przy prawie niezmiennych średnich wynikach z egzaminu) na przestrzeni lat dotyczył też przedmiotów matematyczno-przyrodniczych.** Przy czym w obu przedziałach czasu gimnazjum znajdowało się w obszarze, w którym lokuje się 50% polskich placówek oświatowych. Nie odbiega ono zatem od przeciętnej szkoły.

Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół im. Orła Białego w Kaskach – pozycja gimnazjum w zakresie nauczania przedmiotów humanistycznych nie wyróżniała go szczególnie na tle pozostałych szkół w Gminie Baranów. Znajdowało się ono w obszarze wyznaczonym przez pierwszą i częściowo drugą elipsę, czyli należało do szkół o średnim EWD i średnich wynikach egzaminacyjnych („szkoła neutralna”). W kolejnym okresie obserwujemy nieznaczny spadek efektywności nauczania przy niezmiennym średnim wyniku egzaminacyjnym, który przesunął szkołę całym przedziałem ufności w obszar wyznaczony przez drugą elipsę. W tym czasie pozycja szkoły praktycznie zrównała się z pozycją gimnazjum w Bożej Woli. Warto też zauważyć, że **omawiana szkoła jako jedyna poprawiła efektywność nauczania w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz osiągnęła w tej części egzaminu wyniki.** Jej pozycja w tym wymiarze tak w okresie 2011-2013 jak i 2012-2014 nie odbiegała przy tym zbytnio od typowego zestawienia obu miar dla szkoły w Polsce.

Tab. 25 Zmiany pozycji szkoły w zakresie EWD i wyników egzaminu między okresem 2011-2013 a 2012-2014.

		Gimnazjum w Baranowie	Gimnazjum w Bożej Woli	Gimnazjum w Kaskach
Przedmioty humanistyczne	EWD	+	-	-
	Wynik egz.	+	-	0
Przedmioty matematyczno-przyrodnicze	EWD	0	-	+
	Wynik egz.	+	0	+

Objaśnienie: „+” poprawa pozycji, „-” pogorszenie pozycji, „0” brak większych przesunięć

Źródło: opracowanie własne.

Przedszkola

Ważnym elementem infrastruktury społecznej na terenie Gminy Baranów jest **Gminne Przedszkole w Cegłowie** wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Marii Konopnickiej w Golach. Przy liczbie 90 miejsc w 2013 r. uczęszczało do niego 75 dzieci. Odsetek wolnych miejsc wyniósł wówczas 16,7%. Średnia wielkość oddziału przedszkolnego w Gminie kształtuje się na poziomie 25 os. Pod tym względem wypada ona gorzej od prawie wszystkich z analizowanych gmin. Negatywnym liderem kategorii jest Gmina Wiskitki. (Tab. 26)

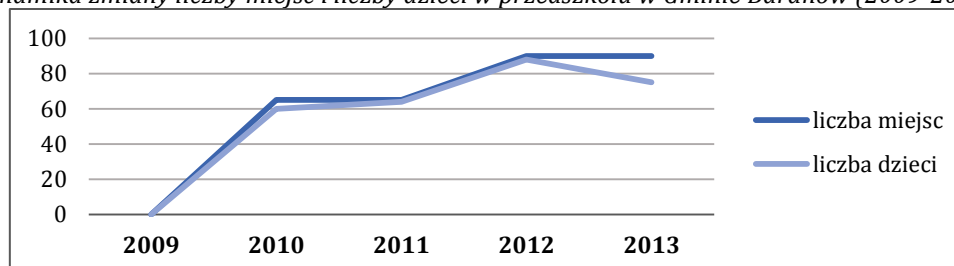
Tab. 26 Wychowanie przedszkolne w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

	Liczba przedszkoli	Liczba oddziałów	Liczba miejsc	Liczba dzieci	Średnia wielkość oddziału	Odsetek wolnych miejsc
Gmina Baranów	1	3	90	75	25	16,7%
Gmina Jaktorów	4	19	448	446	23	0,4%
Gmina Teresin	3	9	229	171	19	25,3%
Gmina Wiskitki	1	3	78	78	26	0,0%
Gmina Żabia Wola	2	8	216	153	19	29,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gminne Przedszkole w Cegłowie pierwsze dzieci przyjęło w 2010 r. Przez kolejne trzy lata liczba uczęszczających do niego wychowanków była równa liczbie oferowanych miejsc (trend zmian obu wskaźników był taki sam). W 2013 r. nastąpił jednak spadek liczby dzieci posyłanych do placówki, co skutkuje wskazanym w poprzednim paragrafie niepełnym wykorzystaniem przedszkola. (Ryc. 29)

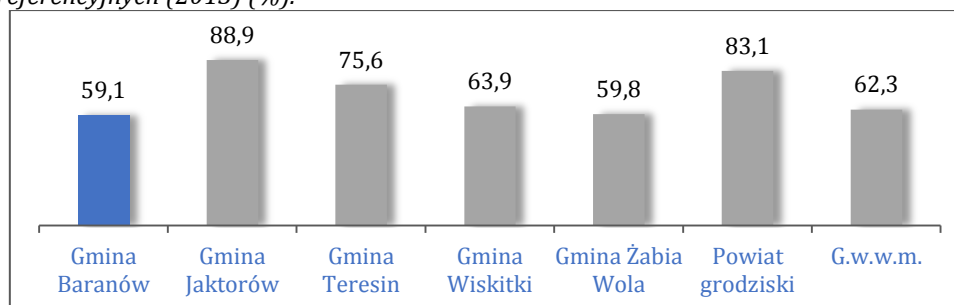
Ryc. 29 Dynamika zmiany liczby miejsc i liczby dzieci w przedszkolu w Gminie Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według zaleceń Komisji Europejskiej do 2020 roku w krajach Unii Europejskiej do przedszkoli ma pójść 95% dzieci. Wartość tego odsetka w Gminie Baranów w 2013 r. wynosiła 59,1% i była **niższa** od tej odnotowywanej przez wszystkie pozostałe jednostki referencyjne.

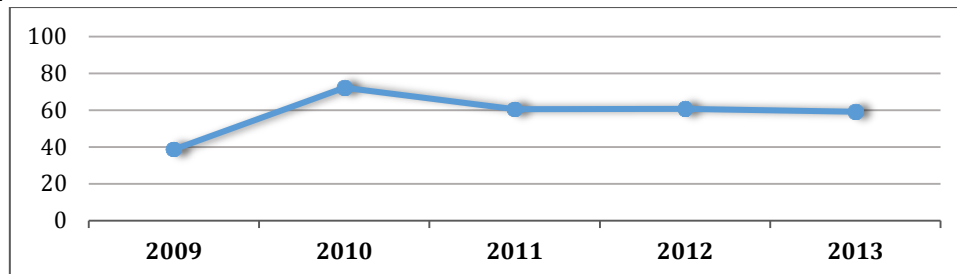
Ryc. 30 Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013) (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Po wzroście odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2010 r., w związku z otwarciem przedszkola w Cegłowie, w kolejnym roku wskaźnik ten odnotował spadek, a od 2011 r. utrzymuje się on na stałym poziomie. (Ryc. 31)

Ryc. 31 Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Baranów (2009-2013) (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Opieka społeczna i zdrowotna

Lokalne zadania z zakresu **pomocy społecznej** realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, będący jednostką organizacyjną Gminy Baranów.

Ośrodek pomaga potrzebującym w różny sposób, w tym między innymi: organizuje usługi opiekuńcze dla osób starszych i samotnych, świadczy poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne, udziela pomocy na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą, prowadzi działania mające na celu rozwinięcie i wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej mieszkańców Gminy oraz udziela im pomocy finansowej i rzeczowej. W ostatnich latach realizował on dwa projekty systemowe:

Projekt systemowy „Nowe kwalifikacje kobiet Gminy Baranów” – jego głównym celem było przełamanie barier utrudniających integrację społeczną osobom pozostającym bez pracy w wieku aktywności zawodowej. Był on realizowany w okresie od września do grudnia 2008 r. dzięki środkom z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Urzędu Gminy Baranów.

Projekt systemowy „Człowiek najlepszą inwestycją” – był on realizowany w latach 2009-2013 i stanowił niejako kontynuację projektu z 2008 r. Jego grupę docelową stanowiły osoby bezrobotne z terenu Gminy Baranów, pozostające bez pracy w wieku aktywności zawodowej, zagrożone wykluczeniem społecznym, korzystające z pomocy społecznej. Dzięki udziałowi w projekcie swoje kwalifikacje podniosły 42 osoby. Środki na jego realizację pochodziły z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Urzędu Gminy Baranów.

Dominującym powodem przyznania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Baranów jest **ubóstwo i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**. Jakkolwiek liczba rodzin uzyskujących pomoc z powodu bezradności utrzymuje się przez ostatnie lata na stosunkowo stałym poziomie, tak liczba rodzin dotknięta ubóstwem w okresie 2011-2013 wzrosła o 35,5%. Zwiększeniu uległa też liczba rodzin borykających się z problemem bezrobocia (o 40,6%) i alkoholizmu (o 13,8%). Największy, ponad dwukrotny, wzrost odnotowała natomiast liczba rodzin objętych pomocą z tytułu ochrony macierzyństwa. (Tab. 27)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 27 Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej w Gminie Baranów (2011-2013).

RODZAJ POMOCY		2011	2012	2013	Dynamika 2011-2013 (2011=100)
Ubóstwo	<i>Liczba rodzin</i>	76	103	103	135,5
	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	161	237	237	147,2
Ochrona macierzyństwa	<i>Liczba rodzin</i>	12	28	28	233,3
	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	56	127	127	226,8
Bezradność	<i>Liczba rodzin</i>	63	60	60	95,2
	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	212	212	212	100,0
Bezrobocie	<i>Liczba rodzin</i>	32	45	45	140,6
	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	79	119	119	150,6
Alkoholizm	<i>Liczba rodzin</i>	29	33	33	113,8
	<i>Liczba osób w rodzinach</i>	89	79	79	88,8

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Gmina Baranów posiada przy tym cztery programy skierowane do osób potrzebujących pomocy:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Baranów na lata 2014-2016.

Cel główny: przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Baranów, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

Najważniejsze działania:

1. Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc,
2. Podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie,
3. Zacieśnienie współpracy między podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
4. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz wdrażanie procedury „Niebieska Karta”.

Jednym ze wskazywanym zagrożeń realizacji programu jest brak infrastruktury socjalnej w gminie.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2014-2015 dla Gminy Baranów.

Dwa cele główne:

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Program Wsparcia Rodziny dla Gminy Baranów na lata 2014-2016.

Cel główny: wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie umieszczaniu dziecka w pieczy zastępczej,
2. Wspieranie rodziny biologicznej w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
3. Zapewnienie powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej

Program Przeciwdziałania Narkomani

Trzy cele główne:

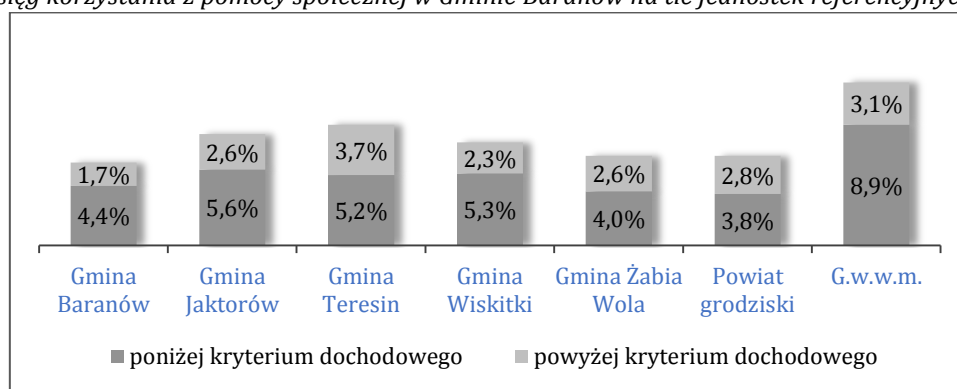
1. Minimalizowanie zagrożeń związanych z uzależnieniem od narkotyków,,
2. Zwiększenie wiedzy mieszkańców, a w szczególności dzieci i młodzieży na temat uzależnienia od narkotyków i możliwości uzyskania pomocy,
3. Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych u osób i rodzin z problemem uzależnienia od narkotyków.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Pod względem zasięgu korzystania z pomocy społecznej, mierzonego udziałem osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem, Gmina Baranów prezentuje się **bardzo korzystnie** na tle pozostałych jednostek referencyjnych, osiągając ogółem najniższy wynik w grupie – 6,1%. Gmina Baranów charakteryzuje się przy tym najniższym odsetkiem osób objętych świadczeniami pomocy społecznej znajdującymi się powyżej kryterium dochodowego – 1,7%. Z kolei w przypadku osób znajdujących się poniżej kryterium dochodowego analogiczny odsetek wyniósł 4,4% i był nieznacznie wyższy od tego osiąganego w Gminie Żabia Wola i od średniej powiatowej. Zbiorowość poniżej kryterium dochodowego oznacza, że dochód na osobę w rodzinie/osobę samotnie gospodarującą nie był wyższy, niż ustalone w ustawie kryterium do uzyskania świadczenia pieniężnego. To kryterium w latach 2008 - 2011 i do 30 września 2012 r. wynosiło dla osoby w rodzinie 351 zł, a dla osoby samotnie gospodarującej 477 zł. Od 1 października 2012 r. to kryterium wynosi odpowiednio: 456 zł i 542 zł. (Ryc. 32)

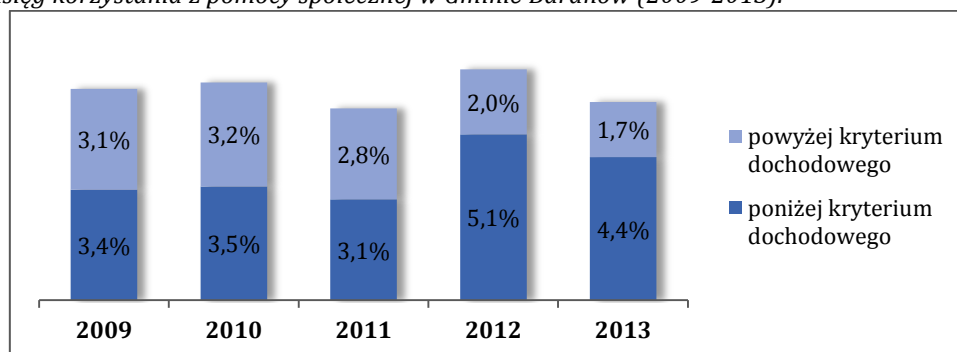
Ryc. 32 Zasięg korzystania z pomocy społecznej w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na przestrzeni lat w Gminie Baranów można zaobserwować malejący odsetek osób, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, a znajdują się powyżej kryterium dochodowego. Między 2009, a 2013 r. wzrósł natomiast odsetek korzystających znajdujących się poniżej tego kryterium. Zmiana wartości wskaźnika udziału ogólnej liczby osób otrzymujących świadczenia wśród mieszkańców Gminy nie wykazuje wyraźnej tendencji. W analizowanym okresie zawierał się on w przedziale 5,9-7,1%. (Ryc. 33)

Ryc. 33 Zasięg korzystania z pomocy społecznej w Gminie Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W wartościach bezwzględnych, ogólna liczba gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Baranów między 2009 a 2013 r. wzrosła o 10,7% (12 gospodarstw). Liczba gospodarstw poniżej kryterium dochodowego zwiększyła się przy tym o 41,2% (28 gospodarstw), a powyżej tego kryterium spadła o 36,4% (16 gospodarstw). (Tab. 28)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 28 Liczba gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Baranów (2009-2013).

	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika zmiany 2009=100
poniżej kryterium dochodowego	68	76	71	105	96	141,2
powyżej kryterium dochodowego	44	45	41	32	28	63,6
OGÓŁEM	112	121	112	137	124	110,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

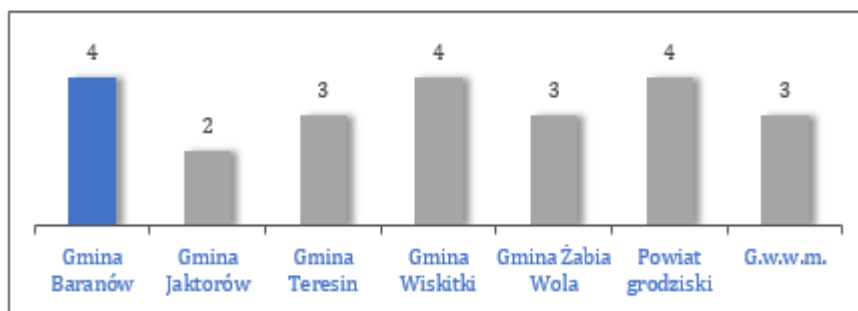
Ochrona zdrowia stanowi jedną z kilku grup usług publicznych, których świadczenie na podstawowym poziomie muszą zapewniać władze jednostek samorządowych. Jej dostępność i standard jest ważnym elementem jakości życia, a tym samym charakterystyką decydującą o jakości kapitału ludzkiego.

Na terenie Gminy Baranów funkcjonują dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, które świadczą pomoc osobom chorym, w tym także osobom chorym psychicznie. W tabeli poniżej znajduje się zestawienie działających w nich gabinetów i poradni.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej OMEGA	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Janina Dobrzecka-Kiwior
Poradnia lekarza POZ Gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej Gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej Poradnia ginekologiczna (konsultacje) Gabinet medycyny szkolnej Poradnia promocji zdrowia w zakresie działania zakładu Poradnia rehabilitacyjna Pracownia fizykoterapii Pracownia kinezyterapii Poradnia zdrowia psychicznego Poradnia neurologiczna Poradnia kardiologiczna (konsultacje) Poradnia logopedyczna Poradnia medycyny pracy	Poradnia lekarza POZ Poradnia pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej Gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej Gabinet pielęgniarski zabiegowy (medycyna szkolna, szczepienia)

Wartość wskaźnika określającego liczbę przychodni przypadających na 10 000 mieszkańców pozycjonuje Gminę Baranów wśród **liderów** kategorii. (Ryc. 34)

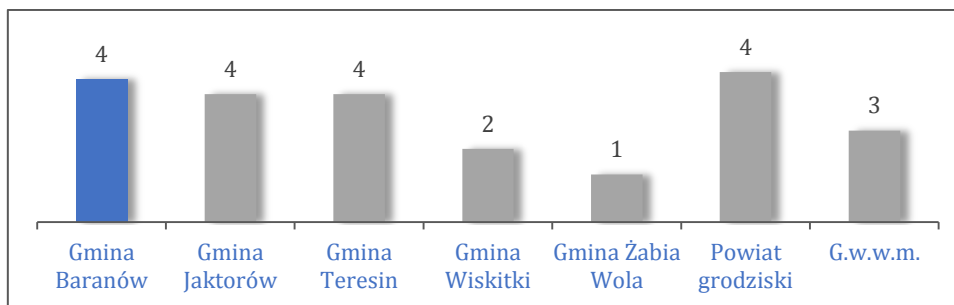
Ryc. 34 Liczba przychodni na 10 000 mieszkańców w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie Gminy Baranów działa też jedna apteka i jeden punkt apteczny. Przeliczając na 10 000 mieszkańców, liczba tego rodzaju placówek w Gminie należy do **najwyższych**. Wśród gmin sąsiednich podobne wartości omawianego wskaźnika osiągają gminy: Jaktorów i Teresin, a wyraźnie niższe – Gmina Wiskitki i Gmina Żabia Wola. Gmina Baranów pod względem tej cechy prezentuje się też bardzo dobrze na tle średniej dla grupy gmin wiejskich województwa. (Ryc. 35)

Ryc. 35 Apteki i punkty apteczne na 10 000 mieszkańców w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Sport i rekreacja

Sport, kultura fizyczna i rekreacja służą rozwojowi społeczeństwa, zachowaniu przez obywateli sprawności fizycznej (oraz intelektualnej) i zdrowia, zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Stąd, tworzenie warunków organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej, jest kolejnym ważnym obowiązkiem jednostek samorządu terytorialnego.

Według zestawienia zawartego w Strategii Rozwoju Powiatu Grodzkiego na lata 2014-2020 w ramach infrastruktury sportowej na terenie Gminy Baranów znajdują się 3 sale gimnastyczne, 2 boiska wielofunkcyjne, jedno boisko sportowe pełnowymiarowe oraz kompleks boisk „Orlik 2012” i dwa korty tenisowe. (Ryc. 36) Obiekty sportowe zlokalizowane w Gminie Baranów stanowią 10,2% wszystkich tego rodzaju obiektów w powiecie grodzkim. W Gminie Żabia Wola odsetek ten wynosi 8%, a w Gminie Jaktorów – 4,5%.

Ryc. 36 Wykaz obiektów sportowych powiatowych i gminnych na terenie powiatu grodzkiego.

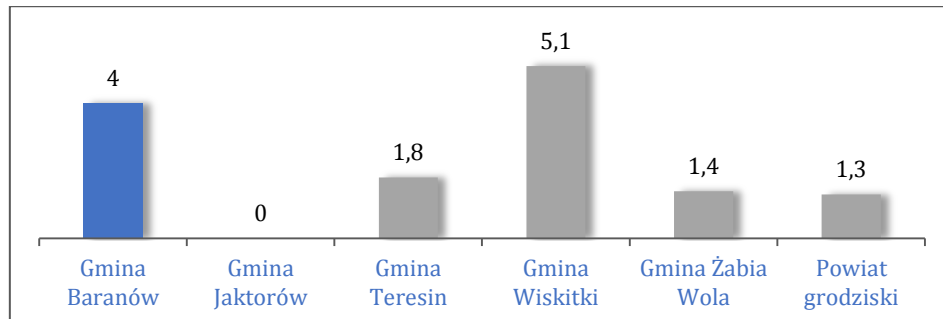
Wykaz obiektów sportowych powiatowych i gminnych

	Grodzisk Mazowiecki	Podkowa Leśna	Milanówek	Baranów	Żabia Wola	Jaktorów	Powiat Grodzki	Razem
Hala Sportowa	1	2	2	-	-	2	-	7
Sala Gimnastyczna	11	1	3	3	1	1	5	25
Boiska sportowe pełnowymiarowe	1	-	2	1	2	1	2	9
Boiska małe	16	1	6	2	3	-	-	28
Stadion	1	-	1	-	-	-	-	2
Kompleks boisk „Orlik 2012”	3	-	1	1	1	-	-	6
Skatepark	1	1	-	-	-	-	-	2
Tor wrotkarski	-	-	1	-	-	-	1	2
Basen	1	-	1	-	-	-	-	2
Korty tenisowe	-	-	3	2	-	-	-	5

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Grodzkiego na lata 2014-2010.

W 2010 r. (nowsze dane nie są udostępniane w ramach statystyki GUS) wartość wskaźnika określającego liczbę boisk na 10 000 mieszkańców pozycjonowała Gminę Baranów **tuż za liderem kategorii** – Gminą Wiskitki. Pozostałe gminy osiągały w tym zakresie zdecydowanie gorszy wynik. Niższą wartość przyjmowała też średnia dla powiatu grodzkiego. (Ryc. 37)

Ryc. 37 Liczba boisk na 10 000 mieszkańców w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2010).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Od 2013 r. Gmina Baranów organizuje otwarte konkursy na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w zakresie upowszechniania kultury i sportu na jej terenie. Na ich wykonanie w budżecie Gminy rokrocznie przewiduje się kwotę **50 000 zł**. Rodzaje zadań zleconych obejmują:

1. Szkolenie dzieci, młodzieży oraz grup seniorów w różnych dyscyplinach sportowych (preferowane: piłka nożna, tenis ziemny, piłka siatkowa),
2. Organizowanie i udział w zawodach i we współzawodnictwie sportowym o zasięgu lokalnym i ponadregionalnym,
3. Organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych oraz innych imprez o podobnym charakterze przy współpracy z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi oraz innymi jednostkami organizacyjnymi z terenu Gminy Baranów.

W 2013 i 2014 r. omawianą dotację Gminy Baranów otrzymywał Gminny Klub Sportowy Orion Plus. Zgodnie ze sprawozdaniem z wykonania zadania publicznego w jej ramach klub organizował zajęcia w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji ze specjalnością piłka nożna. Składały się na nie regularne treningi i zajęcia piłki nożnej dla dzieci w grupie wiekowej 2001 i młodszy oraz turnieje piłkarskie. Prowadzone były też rozgrywki dla seniorów w lidze Mazowieckiej kl. „B”.

Na terenie kompleksu sportowego „Moje Boisko – Orlik 2012” zatrudniony jest profesjonalny animator sportu, który odpowiedzialny jest zarówno za sam obiekt, jak i organizację zajęć sportowych dla młodzieży.

W Polsce **rośnie popularność jazdy rowerowej** co potwierdzają m.in. dane dotyczące poziomu sprzedaży jednośladów. W parze z tym trendem nie idzie jednak w parze rozwój odpowiedniej infrastruktury, która wciąż pozostaje na niskim poziomie.

Według danych GUS na terenie Gminy Baranów **brak jest ścieżek rowerowych**. Wśród pozostałych analizowanych w tym raporcie gmin nie ma ich tylko Gmina Wiskitki. Największą długością ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców może poszczycić się Gmina Teresin. Na przestrzeni lat widoczne są też starania tej gminy w zakresie rozbudowywania tego rodzaju infrastruktury. (Tab. 29)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 29 Długość ścieżek rowerowych na 10 000 mieszkańców w jednostkach referencyjnych posiadających tego rodzaju infrastrukturę (2011-2013) (km).

	2011	2012	2013
Gmina Jaktorów	0,9	0,9	0,9
Gmina Teresin	3,9	7,8	7,1
Gmina Żabia Wola	1,3	1,3	1,3
Powiat grodziski	0,7	0,7	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Kultura

Na terenie Gminy Baranów głównym organizatorem życia kulturalnego jest **Gminna Biblioteka Publiczna wraz z dwiema filiami (w Kaskach i Golach)**. Stanowi ona nie tylko miejsce zdobywania wiedzy i rozwijania zainteresowań dzieci, młodzieży i seniorów, ale także przestrzeń integracji społeczno-kulturalnej oraz pokoleniowej mieszkańców Gminy. Biblioteka we współpracy z innymi instytucjami corocznie organizuje wiele imprez z zakresu promocji czytelnictwa, spotkanie autorskie, warsztaty, kółka zainteresowań oraz podejmuje inne działania zaspokajające potrzeby oświatowe, kulturalne i informacyjne mieszkańców Gminy Baranów oraz upowszechniające wiedzę i rozwój kultury. Przykładowo, w 2012 r. placówka zorganizowała 21 imprez, wśród nich znalazły się warsztaty plastyczne, konferencje, przeglądy piosenki, spotkania autorskie, warsztaty makijażowe, letnie zajęcia z piłką i książką. W jej ramach działa też m.in. dyskusyjny klub książki, klub małego berbecia oraz klub młodych odkrywców.

Swój wkład w rozwój kultury na terenie Gminy mają też zlokalizowane na jej terenie placówki oświatowe, w których organizowany jest np. Gminny Festiwal Piosenki Wiosennej czy też Gminny Konkurs Recytatorski „Słowem Malowane”. W budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Kaskach działa też Młodzieżowa Orkiestra Dęta.

Z inicjatywy Wójta Gminy Baranów w latach 2012-2014 na terenie Gminy funkcjonowała **Spółeczna Rada Sportu i Kultury** będąca organem o charakterze doradczo-opiniotwórczym w zakresie konsultowania spraw dotyczących rozwoju sportu i kultury na terenie Gminy. Radę tworzyło 10 osób.

Ważnym wydarzeniem w kalendarzu gminnych inicjatyw kulturalnych jest organizowany od 2013 r. „**Fetting Festiwal**”. Ma on charakter **ogólnopolski** i jest wyrazem uznania przez Gminę Baranów dla działań Edmunda

Fettinga, aktora i wykonawcy utworów muzycznych, związanego z telewizją, teatrem i Polskim Radiem, który w czasach okupacji niemieckiej przebywał na jej terenie. Zainicjował on teatrzyk, który po zakończeniu działań wojennych zawiązał się w Baranowie.

Celem festiwalu jest z jednej strony rozwijanie zainteresowań, wrażliwości estetycznej, wyobraźni, kreatywności, doskonalenie umiejętności artystycznych oraz umożliwienie grupie ludzi mających wspólne zainteresowania wyjście ze swoimi talentami ku szerszemu audytorium, z drugiej stworzenie warunków do rozbudzania aktywności kulturalnej.

Wydarzenie objęte jest honorowym patronatem Wojewody Mazowieckiego i Marszałka Mazowieckiego. Jest też szeroko wspierane przez stronę medialną oraz firmy i organizacje.

Na terenie Gminy Baranów nie działa dom lub ośrodek kultury, stąd w statystyce GUS brak jest informacji dotyczących liczby imprez kulturalnych na jej terenie i liczby ich uczestników. Uniemożliwia to porównanie poziomu aktywności kulturalnej w Gminie z pozostałymi jednostkami referencyjnymi.

W zakresie wskaźników dotyczących **czytelnictwa** Gmina Baranów **pozytywnie wyróżnia** się na tle jednostek referencyjnych. Dotyczy to przede wszystkim dostępności placówek bibliotecznych (mierzonej liczbą ludności przypadającą na 1 placówkę biblioteczną), oferty bibliotecznej (mierzonej księgozbiorem bibliotek przypadającym na 1 000 ludności) oraz poziomu czytelnictwa (mierzonego liczbą czytelników bibliotek na 1000 ludności). We wszystkich tych przypadkach uzyskiwane przez Gminę wyniki są najlepsze lub prawie najlepsze w grupie wszystkich analizowanych jednostek. Relatywnie gorzej prezentuje się osiągnięta przez nią wartość wskaźnika wypożyczeń księgozbioru na 1 mieszkańca (wyprzedzają ją gminy: Jaktorów i Teresin, wyższa jest też średnia dla grupy gmin wiejskich województwa). (Tab. 30)

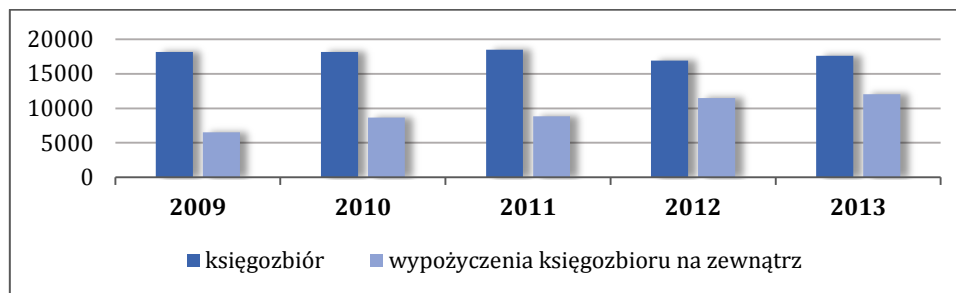
Tab. 30 Biblioteki – wskaźniki (2013).

	ludność na 1 placówkę biblioteczną	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	czytelnicy bibliotek na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Gmina Baranów	1689	3468	143	16,6
Gmina Jaktorów	5675	2032	109	20,3
Gmina Teresin	5665	3195	101	20,2
Gmina Wiskitki	2457	2843	87	12,2
Gmina Żabia Wola	7908	757	131	7,7
Powiat grodziski	6818	1686	157	15,8
G.w.w.m.	3622	3884	114	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na przestrzeni 5 analizowanych lat liczba woluminów znajdujących się w posiadaniu Gminnej Biblioteki Publicznej w Gminie Baranów i jej filiach zmalała. Może się to wiązać z procesem wycofywania z obiegu starych tytułów. Przez cały okres trend rosnący odnotowywał natomiast wskaźnik liczby wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz, osiągając w 2013 r. wartość prawie dwukrotnie wyższą niż w roku 2009. (Ryc. 38)

Ryc. 38 Księgozbiór bibliotek Gminy Baranów i wypożyczenia księgozbioru (2009-2013) (wolumin).

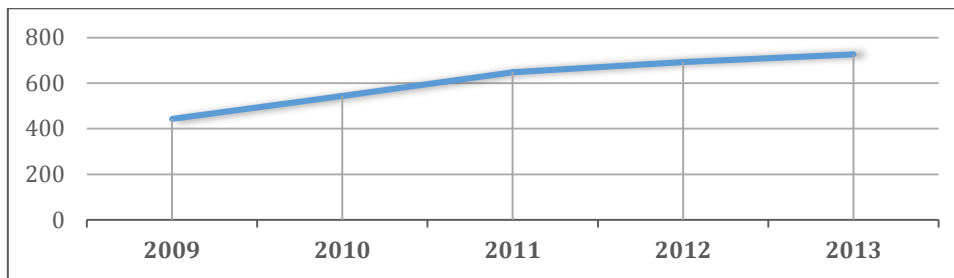
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Między 2009 a 2013 r. w Gminie wyraźnie **wzrosła też liczba czytelników** – o 64% (283 osoby). (Ryc. 39)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

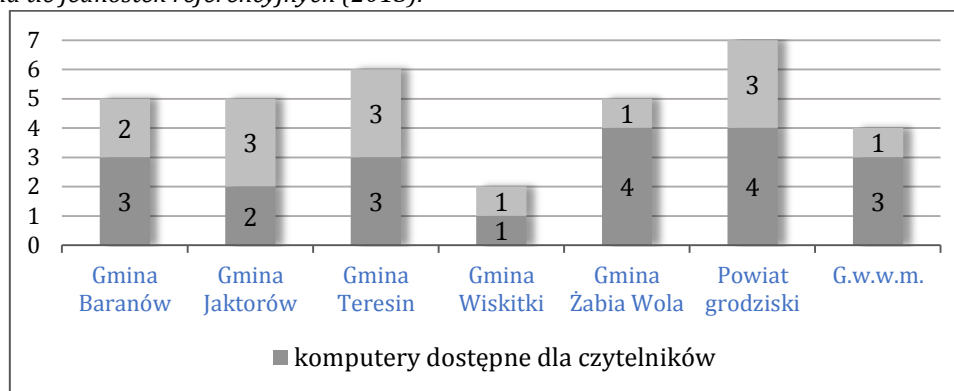
Ryc. 39 Liczba czytelników w ciągu roku w Gminie Baranów (2009-2013) (os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pod względem ogólnego **poziomu skomputeryzowania placówek bibliotecznych** Gmina Baranów **nie wyróżnia się** na tle jednostek referencyjnych. Większą liczbę komputerów z dostępem do Internetu przypadających na jedną bibliotekę lub filię notuje Gmina Teresin. Wyższa jest też w tym zakresie średnia dla powiatu grodziskiego. Taki sam wynik jak Gmina Baranów osiągnęły natomiast gminy: Jaktorów i Żabia Wola. (Ryc. 40)

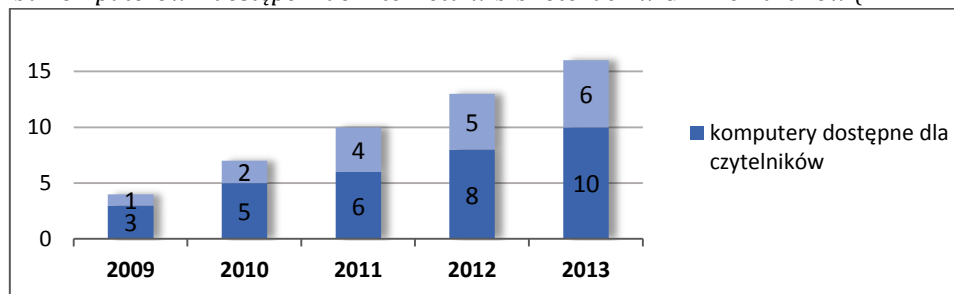
Ryc. 40 Liczba komputerów z dostępem do Internetu przypadająca na jedną bibliotekę lub filię w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pozytywnym zjawiskiem jest **rosnący poziom skomputeryzowania** placówek bibliotecznych w Gminie Baranów. W okresie 2009-2013 liczba dostępnych w nich komputerów wzrosła **czterokrotnie**. (Ryc. 41)

Ryc. 41 Liczba komputerów z dostępem do Internetu w bibliotekach w Gminie Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W listopadzie 2013 r. Gminna Biblioteka Publiczna w Baranowie realizowała projekt Instytutu Książki pn. „Kraszewski. Komputery dla bibliotek”, w jego ramach otrzymała dotację w wysokości 12 000, 00 zł, za które zakupiono: cztery zestawy komputerowe, dwa monitory, urządzenie wielofunkcyjne, dwa czytniki kodów, projektor oraz ekran. W tym samym roku zakończono też proces tworzenia biblioteki elektronicznej w bibliotece głównej i filii w Kaskach. Posiadane przez placówki zbiory w 100% skatalogowano i odkodowano, a od stycznia 2014 r.

rozpoczęto ich wypożyczanie elektroniczne. W grudniu 2013 r. filia w Golach wzbogaciła się o Program Biblioteczny Mateusz w celu komputeryzacji procesów bibliotecznych.

Od 2013 r. Biblioteka w Gminie Baranów jest członkiem Mazowieckiego Konsorcjum Bibliotek Publicznych. Została w niej też uruchomiona platforma ibuk.pl, która zapewnia dostęp do elektronicznych wersji książek publikowanych przez kilkadziesiąt wydawnictw. Łącznie jest to 457 książek z różnych dziedzin.

W latach: 2011, 2013 i 2014. Gminna Biblioteka Publiczna w Baranowie brała udział w „Rankingu bibliotek” działających w małych miejscowościach przygotowywanym przez magazyn „Rzeczpospolita”. Jego autorzy uwzględniają w nim m.in. powierzchnię bibliotek, liczbę pracowników, wielkość i aktualność księgozbiorów, wysokość dotacji podmiotowej dla bibliotek w budżecie gminy, dodatkowe środki finansowe pozyskiwane przez biblioteki, a także wykorzystywane nowe technologie. Miejsca zajmowane przez bibliotekę w Gminie Baranów w poszczególnych edycjach są przedstawione w tabeli 31. Są w niej też uwzględnione pozycje uzyskane przez placówki biblioteczne z terenu gmin sąsiednich, które zgłosiły się do rankingu (było to dobrowolne).

Tab. 31 Pozycje bibliotek z Gminy Baranów i gmin sąsiednich w rankingu bibliotek magazynu „Perspektywy” (2011-2014).

	2011	2012	2013	2014
Gmina Baranów	77	-	60	86
Gmina Teresin	-	283	214	-
Gmina Żabia Wola	-	618	672	-

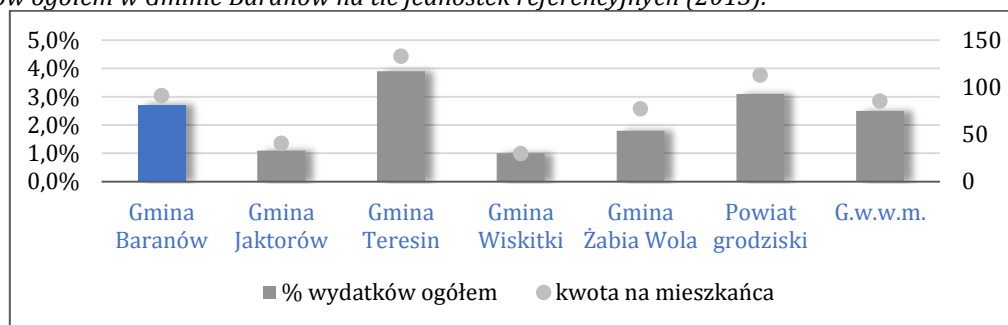
* liczba badanych bibliotek w poszczególnych latach: 2011- 602, 2013-763, 2014-802

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rankingu bibliotek magazynu „Perspektywy”.

Najlepszą pozycję Gminna Biblioteka Publiczna w Baranowie uzyskała w 2013 r., w którym to znalazła się na 60 miejscu wśród 760 badanych placówek bibliotecznych. **W województwie mazowieckim biblioteka zajęła wówczas 4 miejsce**, po placówkach w Kozienicach, Wyszku i Przasnyszu. Wyraźnie wyprzedziła też biblioteki w Gminie Teresin i Gminie Żabia Wola. Generalnie, w trzech edycjach rankingu jej pozycja nie spadła poniżej pierwszej 100.

Usługi kulturalne stanowią **ważną grupę** usług społecznych w Gminie Baranów, o czym świadczy wysokość wydatków z jej budżetu przeznaczanych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego. W 2013 r. ich udział w wydatkach ogółem wyniósł 2,7%, zaś w przeliczeniu na mieszkańca – 91,04 zł. Większą część swojego budżetu przeznaczają na ten cel tylko Gmina Teresin. Wyższy wynik zanotowano też na obszarze powiatu grodzkiego. Omawiamy odsetek oraz kwota na mieszkańca w pozostałych gminach były wyraźnie niższe. (Ryc. 42)

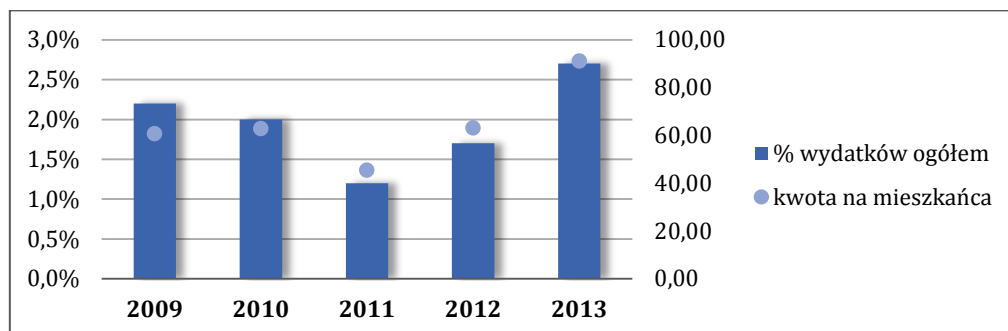
Ryc. 42 Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) i jako % wydatków ogółem w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W okresie 2009-2011 udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w budżecie Gminy Baranów malał, osiągając poziom 1,2% w 2011 r. Od tego momentu nastąpiło jednak odwrócenie trendu – omawiany odsetek zaczął rosnąć, sięgając 2,7 % w 2013 r. W latach 2011-2013 dwukrotnie podwoiła się też kwota wydatków związanych z usługami kulturalnymi przypadająca na jednego mieszkańca Gminy – z 45,35 zł do 91,04 zł.

Ryc. 43 Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) i jako % wydatków ogółem w Gminie Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gmina Baranów charakteryzuje się **bardzo dobrą dostępnością szkół** (podstawowych i gimnazjalnych) **oraz placówek wychowania przedszkolnego**. Nawet w kontekście napływu nowych mieszkańców do Gminy wydaje się, że rozbudowa istniejącej infrastruktury oświatowej nie jest konieczna. Zwraca przy tym uwagę sukcesywna poprawa jakości edukacji w szkołach gminnych (przede wszystkim dotyczy to szkół podstawowych). Ten pozytywny trend powinien być przez władze Gminy wspierany i kontynuowany.

W zakresie opieki społecznej i zdrowotnej jedynym zidentyfikowanym problemem Gminy Baranów jest **rosnąca liczba osób dotkniętych problemem bezrobocia i alkoholizmu** oraz tych objętych pomocą z tytułu ochrony macierzyństwa. Na uwagę zasługuje przy tym wysoka aktywność Gminy w dziedzinie tworzenia programów ukierunkowanych na wsparcie osób potrzebujących pomocy, która pozwala podejrzewać, że w najbliższych latach wskazane negatywne zjawiska mogą ulec osłabieniu.

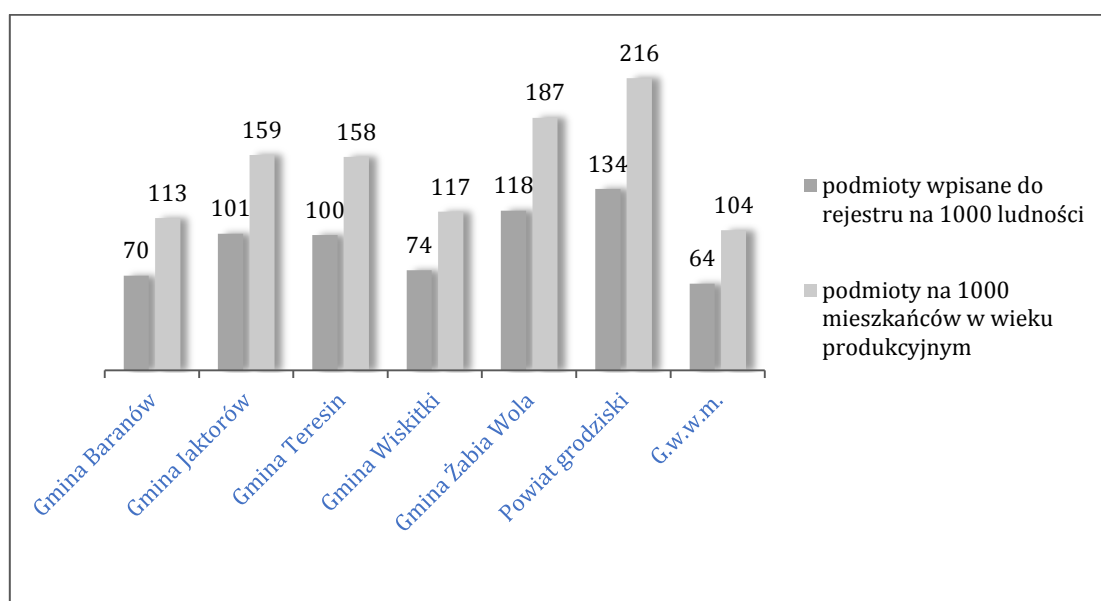
Kultura, sport i rekreacja są ważnymi obszarami działań władz Gminy. Co istotne, ich rozwój odbywa się przy wysokim współudziale społeczności lokalnej (mieszkańców i przedstawicieli III sektora). Opierając się na dostępnych wskaźnikach charakteryzujących tę grupę gminnych zadań, można uznać, że taki model jest skuteczny. Na szczególną uwagę i wysoką ocenę zasługuje funkcjonująca na terenie Gminy biblioteka publiczna, będąca aktywnym inicjatorem wielu działań kulturalnych, co zostało zresztą docenione w ogólnopolskich rankingach.

Generalnie **trudno wskazać na wyraźne braki Gminy Baranów w zakresie istniejącej na jej terenie infrastruktury społecznej**. Przyszłe działania mogłyby raczej służyć rozbudowie i polepszeniu istniejącej oferty (np. poprzez stworzenie sieci dróg rowerowych, doposażenie szkolnych pracowni i laboratoriów itp.)

4. KONKURENCJA O PRZEDSIĘBIORCÓW

Konkurencyjność Gminy Baranów pod kątem **nasycenia przedsiębiorczością** wyrażona liczbą podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców (ogółem i w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym) **nie jest wysoka**. Wartość tej cechy w Gminie jest niższa niż w powiecie i w gminach: Jaktorów, Teresin, Żabia Wola, porównywalna z Gminą Wiskitki i tylko nieznacznie wyższa od średniej dla grupy gmin wiejskich województwa mazowieckiego. (Tab. 32)

Tab. 32 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2009-2013).

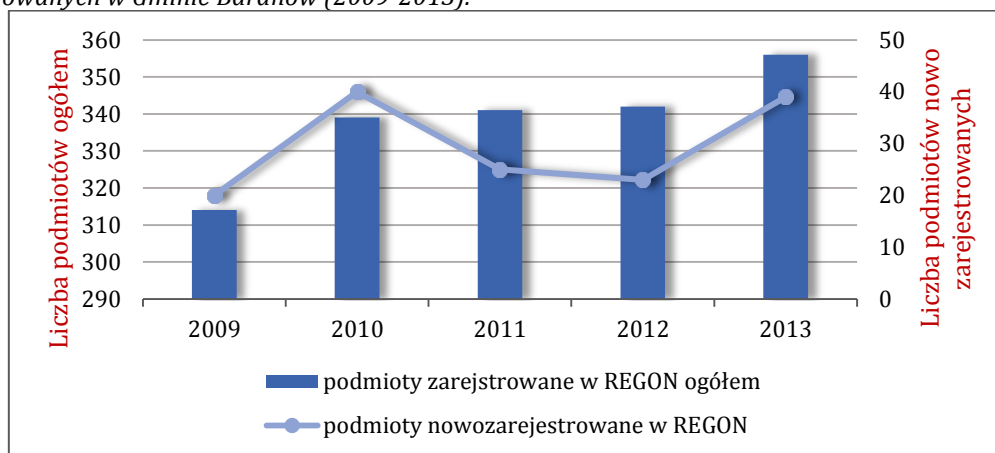

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ze względu na niedostatki statystyki GUS w zakresie liczby zatrudnionych w poszczególnych sekcjach (są one dostępne tylko na poziomie województw), pełna analiza sektorowej dywersyfikacji lokalnej gospodarki jest jednak utrudniona. GUS (w bazie BDL), na tym poziomie organizacji terytorialnej, oferuje jedynie informacje o **liczbie podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON według sekcji PKD. Dla lat 1995-2009 według PKD 2004, dla lat 2009-2013 według PKD 2007.

W latach 2009-2013 ogólna liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Baranów **rosła**, chociaż między 2010, a 2012 r. wzrost ten był bardzo nieznaczny (o 1-2 podmioty rocznie). W okresie 2010-2012 można też zauważyć wyraźny spadek liczby podmiotów nowo zarejestrowanych w danym roku, chociaż od 2012 r. wskaźnik ten ponownie wykazuje trend rosnący. W 2013 r. na terenie Gminy zarejestrowało się 39 podmiotów. Rekordowym pod tym względem był rok 2010 (40 podmiotów). (Ryc. 44)

Ryc. 44 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON ogółem i nowo zarejestrowanych w Gminie Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W analizowanym okresie, najwięcej nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Baranów prowadziło **działalność usługową**. Najmniej z kolei było wśród nich tych związanych z branżą rolniczą. Od 2010 r. widoczny jest też trend spadkowy liczby nowo rejestrowanych podmiotów zajmujących się przemysłem i budownictwem. (Tab. 33)

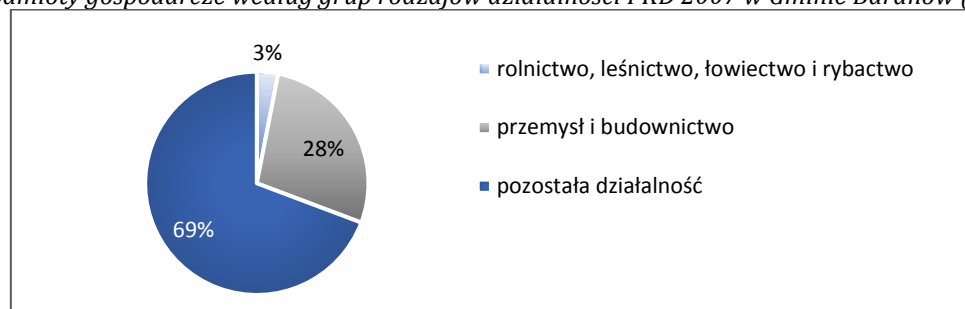
Tab. 33 Podmioty nowo zarejestrowane w Gminie Baranów według grup rodzajów działalności PKD 2007 (2009-2013).

	2009	2010	2011	2012	2013
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	0	1	2
przemysł i budownictwo	4	14	9	6	5
pozostała działalność	16	26	16	16	32
SUMA	20	40	25	23	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wśród podmiotów gospodarczych występujących na terenie Gminy Baranów produkcyjne działy gospodarki (rolnictwo, przemysł, budownictwo) reprezentuje 31% z nich. Pozostałe 69% to przede wszystkim usługi. Liczba usługodawców jest już na tyle znacząca, że **można mówić o usługach jako o istotnej funkcji gospodarczej gminy** (ryc. 45).

Ryc. 45 Podmioty gospodarcze według grup rodzajów działalności PKD 2007 w Gminie Baranów (2014).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W ostatnim dziesięcioleciu obserwujemy dynamiczny rozwój **sektora małych i średnich przedsiębiorstw**, które przynoszą gospodarce lokalnej i narodowej wymierne korzyści. Mogą być one traktowane zarówno jako jeden z czynników, jak i efekt rozwoju gospodarczego. Zgodnie z obowiązującymi definicjami do grupy małych przedsiębiorstw zalicza się jednostki o

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

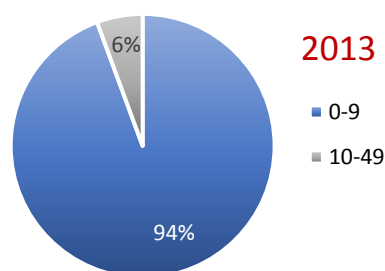
liczbie pracujących do 49 osób (z wyodrębnieniem tzw. mikro-przedsiębiorstw do 9 osób pracujących), do średnich – jednostki o liczbie pracujących 50-249 osób.

Pod względem **wielkości podmiotów**, w Gminie Baranów **dominują mikroprzedsiębiorstwa** zatrudniające do 9 osób (336 w 2013 r.). Przedsiębiorstwa małe, zatrudniające od 10 do 49 osób stanowią 6% (20) ogółu zarejestrowanych. Na terenie Gminy brak jest przy tym przedsiębiorstw zaliczanych do średnich i dużych.

W ujęciu dynamicznym można zaobserwować trend rosnący liczby mikroprzedsiębiorstw – przyrost o 13% między 2009, a 2013 rokiem (przybyło 40 podmiotów). Z kolei liczba przedsiębiorstw małych wzrastała w roku 2010 i 2013, a w pozostałych latach utrzymywała się na tym samym poziomie. Warto przy tym zauważyć, że jeszcze w 2009 r. na terenie Gminy zarejestrowane było jedno duże przedsiębiorstwo. (Tab. 34)

Tab. 34 Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w Gminie Baranów (2009-2013).

	2009	2010	2011	2012	2013
0-9	296	320	322	323	336
10-49	17	19	19	19	20
50-249	1	0	0	0	0
>250	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

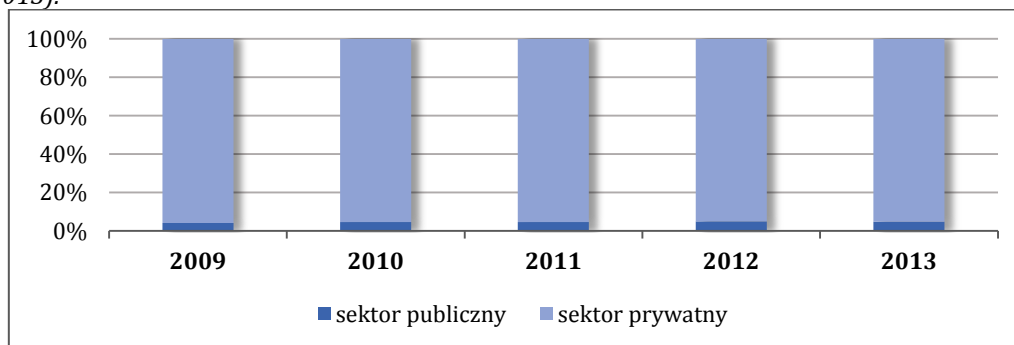
Jednym z filarów lokalnego rozwoju gospodarczego jest też **proces wzmacniania się sektora prywatnego**. W Gminie Baranów wzrostowi liczby podmiotów gospodarczych zaliczanych do sektora prywatnego towarzyszy wzrost liczby podmiotów z sektora publicznego, co sprawia, że udział poszczególnych sektorów własności w podmiotach ogółem praktycznie nie zmienia się na przestrzeni lat. (Tab. 35 i ryc. 45)

Tab. 35 Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności w Baranów (2009-2013).

	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika zmiany 2009=100
sektor publiczny	13	16	16	17	17	130,8
sektor prywatny	301	323	325	325	339	112,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ryc. 45 Udział poszczególnych sektorów własności podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Baranów (2009-2013).

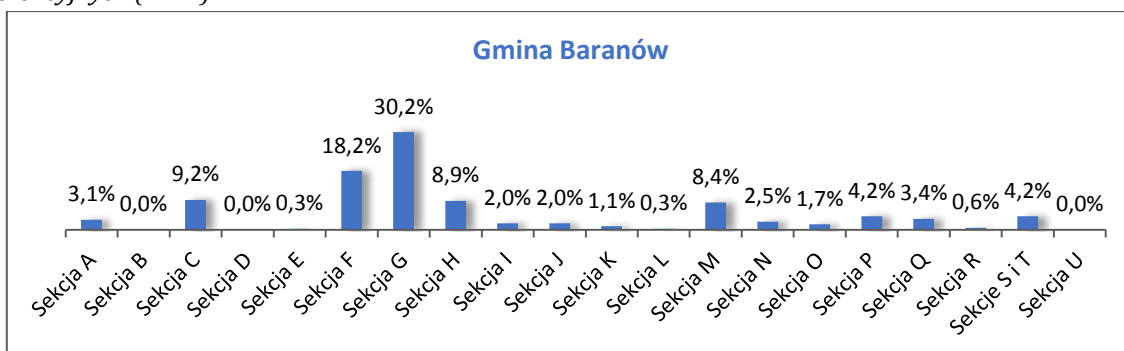
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pod względem typów działalności (sekcji PKD) Gmina Baranów nie **wyróżnia się** na tle jednostek referencyjnych. Przeważają w niej podmioty zaliczane do branży **handel hurtowy i detaliczny** (sekcja G), **budownictwo** (sekcja F) oraz **przetwórstwo przemysłowe** (sekcja C) Stosunkowo duży jest też udział podmiotów z sekcji M – działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. (Ryc. 46)

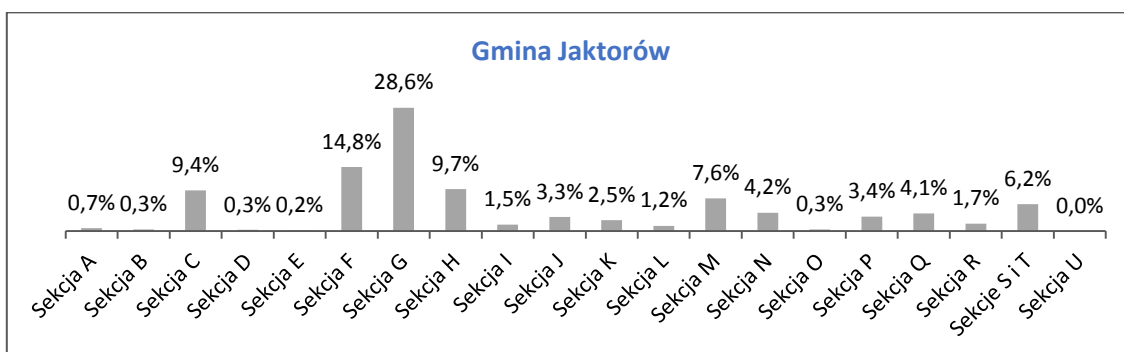
Procentowy udział podmiotów prowadzących **działalność rolniczą** (sekcja A) w Gminie Baranów jest wyższy niż w większości jednostek referencyjnych. Pod tym względem ustępuje ona tylko Gminie Wiskitki i grupie gmin wiejskich województwa. W stosunku do jednostek referencyjnych Gmina Baranów posiada też **znacząco wyższy** odsetek przedsiębiorstw działających w **branży budowlanej** (sekcja F) i mogący być zaliczony do wyższych odsetek firm związanych z **przetwórstwem przemysłowym** (sekcja C). Te dwa działy są efektywne dla gospodarki, można zatem stwierdzić, że struktura podmiotów według rodzajów prowadzonej działalności w Gminie jest **korzystna**.

W porównaniu z jednostkami referencyjnymi Gmina Baranów odznacza się jednak stosunkowo **słabiej rozwiniętym sektorem instytucji otoczenia biznesu** (sekcja J i K). W tym wymiarze gorsza jest tylko Gmina Wiskitki. Należy przy tym zaznaczyć, że lokalizacja tego rodzaju instytucji jest charakterystyczna dla większych ośrodków, które często świadczą usługi klientom również z okolicznych jednostek terytorialnych.

Ryc. 46 Podmioty według sekcji PKD 2007 (% ogółu) w Gminie Baranów i pozostałych jednostkach referencyjnych (2014).

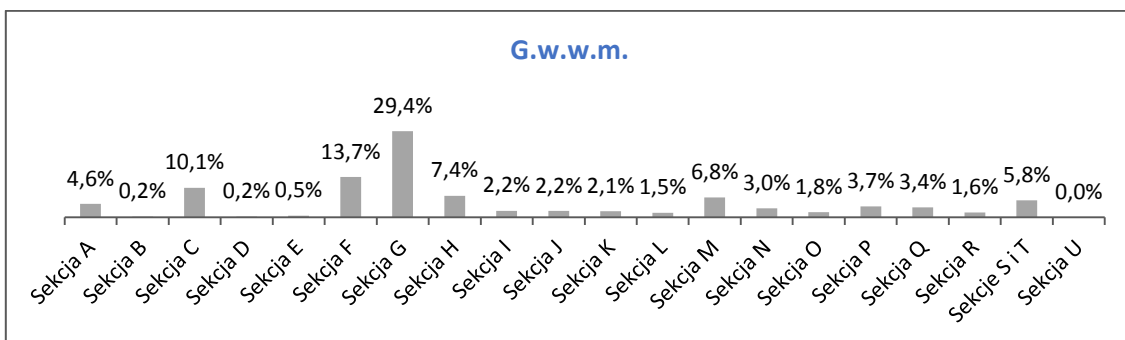
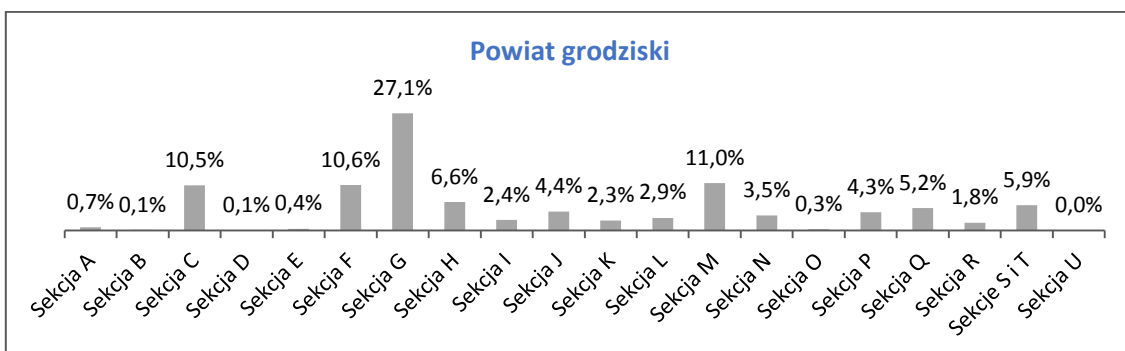
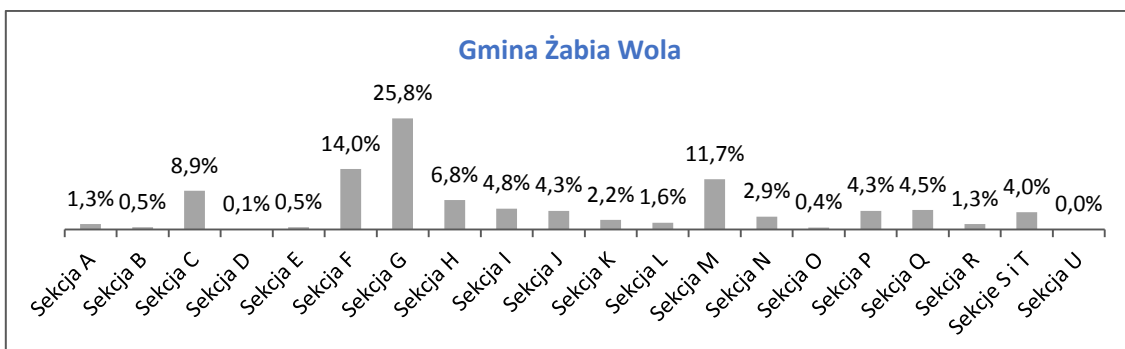
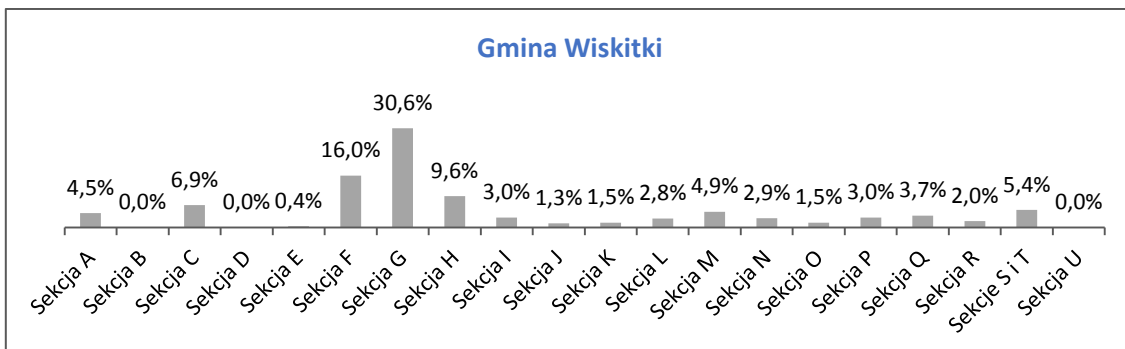
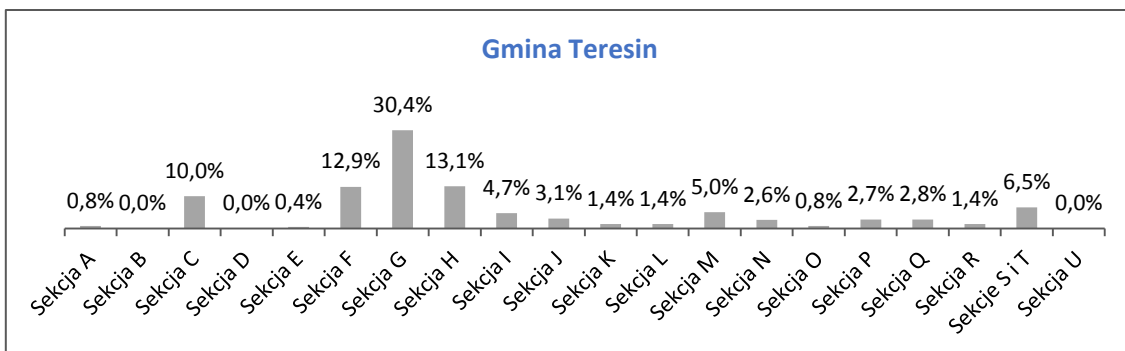

Oznaczenia: **Sekcja A**- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, **Sekcja B**- górnictwo i wydobywanie, **Sekcja C**- przetwórstwo przemysłowe, **Sekcja D**- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, **Sekcja E**- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, **Sekcja F**- budownictwo, **Sekcja G**- handel hurtowy i detaliczny, **Sekcja H**- transport i gospodarka magazynowa, **Sekcja I**- zakwaterowanie i usługi gastronomiczne, **Sekcja J**- informacja i komunikacja, **Sekcja K**- działalność finansowa i ubezpieczeniowa, **Sekcja L**- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, **Sekcja M**- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, **Sekcja N**- usługi administrowania i działalność wspomagająca, **Sekcja O**- administracja publiczna i obrona narodowa, **Sekcja P**- edukacja, **Sekcja Q**- opieka zdrowotna i pomoc społeczna, **Sekcja R**- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Raport o stanie Gminy Baranów

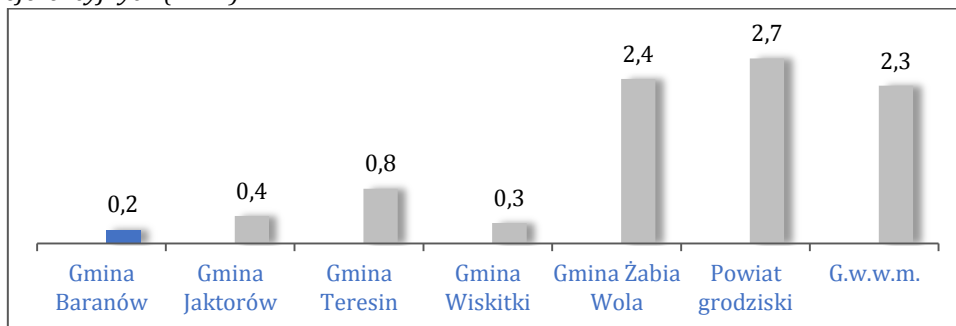
(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zaangażowanie kapitału zagranicznego w Gminie Baranów, w porównaniu do pozostałych analizowanych jednostek, jest **niewielkie**. W 2013 r. na 10 000 mieszkańców przypadło 0,2 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, co było najgorszym wynikiem w grupie. Pośród gmin sąsiednich zdecydowanym liderem jest Gmina Żabia Wola, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 2,4. Co więcej, należy odnotować, że na przestrzeni lat w Gminie Baranów ubyło tego rodzaju podmiotów – w latach 2010-2011 na jej terenie zarejestrowane były dwie spółki z udziałem kapitału zagranicznego, od 2012 r. pozostała tylko jedna. (Ryc. 46)

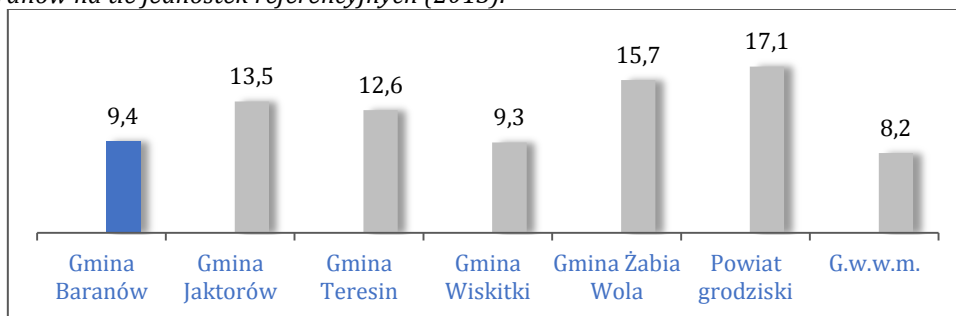
Ryc. 46 Liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 mieszkańców w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2014).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ponad 82 % podmiotów gospodarczych w Gminie Baranów stanowią **osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą** [2013 r. BDL GUS]. Liczba tych podmiotów przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2013 r. wynosiła 9,4 i była porównywalna do tej odnotowanej w Gminie Wiskitki, nieco wyższa niż średnia dla grupy gmin wiejskich województwa i równocześnie – niższa niż w pozostałych jednostkach referencyjnych. (Ryc. 47)

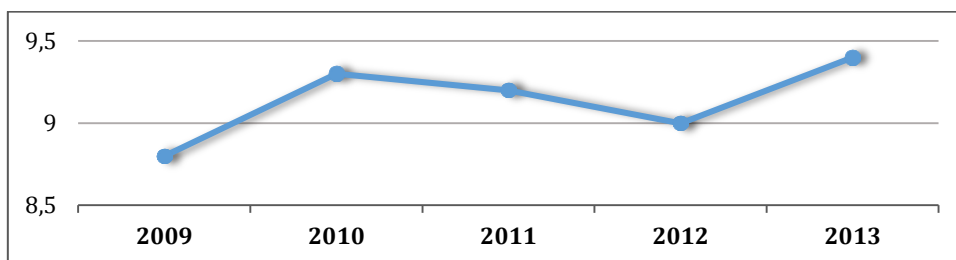
Ryc. 47 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wartość omawianego wskaźnika w Gminie Baranów cechuje się nieregularnym trendem – między 2009 a 2010 r. wzrastała, po czym przez trzy kolejne lata odnotowywała spadek by ponownie wzrosnąć w 2013 r. (Ryc. 48)

Ryc. 48 Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na zainteresowanie gminą inwestorów może też wpływać osiągnięta przez nią pozycja w publikowanych **rankingach atrakcyjności inwestycyjnej**. Ich wyniki przyczyniają się do tworzenia wizerunku jednostki i kreują sposób jej postrzegania ponadlokalnego.

W „**Raporcie o atrakcyjności inwestycyjnej województwa mazowieckiego wraz z oceną jego potencjału inwestycyjnego**” przygotowanym na zlecenie Agencji Rozwoju Mazowsza S.A., potencjalna atrakcyjność inwestycyjna Gminy Baranów została oceniona jako „**niska**”. Na tym polu przegrywa one prawie ze wszystkimi gminami porównawczymi (wyjątkiem jest Gmina Wiskitki). Jej wynik jest też gorszy niż ten osiągnięty przez powiat grodziski. (Tab. 36)

Tab. 36 Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa mazowieckiego w 2009 roku

	Klasa
Gmina Baranów	E
Gmina Jaktorów	B
Gmina Teresin	C
Gmina Wiskitki	E
Gmina Żabia Wola	B
Powiat grodziski	B

Objaśnienie: A- najwyższa ocena, B- wysoka ocena, C- dość wysoka ocena, D- dość niska ocena, E- niska ocena, F- bardzo niska ocena.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Raportu o atrakcyjności inwestycyjnej województwa mazowieckiego wraz z oceną jego potencjału inwestycyjnego” ARMSA (2009).

Gmina Baranów **nie znalazła się** też wśród wyróżnionych gmin w opracowaniu „**Atrakcyjność inwestycyjnej regionów 2012. Województwo mazowieckie**”. Przy ocenie atrakcyjności inwestycyjnej jego autorzy brali pod uwagę: zasoby kapitału ludzkiego, pomoc dla inwestorów, infrastrukturę techniczną i społeczną, mikroklimat rynkowy (szanse powodzenia inwestycji) oraz mikroklimat rynkowy (czyli stosunek władz lokalnych do inwestycji i rozwoju). Spośród gmin sąsiednich tylko Gmina Jaktorów znalazła się w grupie wyróżnionych – w klasie B.

Rolnictwo

Ze względu na fakt, że Gmina Baranów **jest gminą typowo rolniczą**, w której dochód z rolnictwa jest jednym z podstawowych źródeł utrzymania, to właśnie uwarunkowania rozwoju tego sektora wydają się być szczególnie istotne dla jej obecnego i przyszłego funkcjonowania oraz możliwości konkurowania w najbliższym i dalszym otoczeniu.

Gmina Baranów posiada **wysoki udział areałów gruntowych rolnych wysokiej bonitacji, co sprzyja produkcji rolnej na dużą skalę**. Według danych z Narodowego Spisu Rolnego w 2010 r. na jej terenie znajdowały się 692 gospodarstwa rolne. Najwięcej tego rodzaju podmiotów było w Gminie Wiskitki. Gmina Baranów jest przy tym **liderem pod względem odsetka gospodarstw uzyskujących dochód z prowadzonej działalności rolniczej**. Na jej terenie swoich dochodów nie generuje w ten sposób tylko 2,7% gospodarstw. (Tab. 37)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

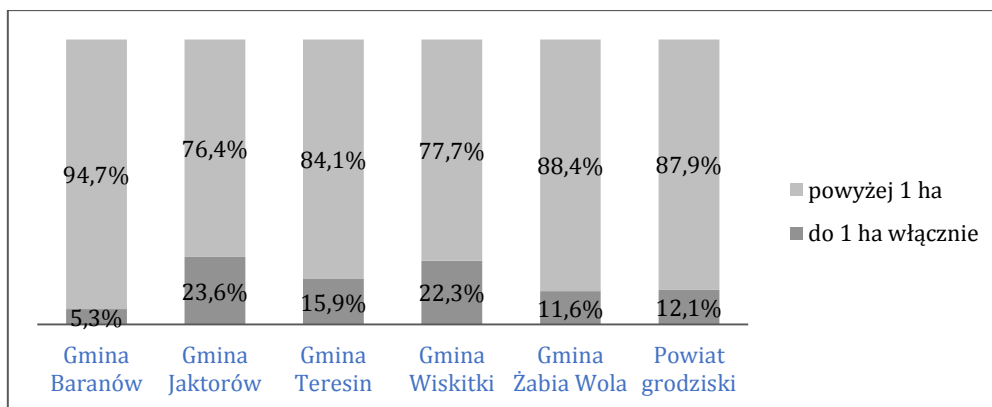
Tab. 37 Liczba gospodarstw rolnych według źródła dochodów w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych (2010).

	Ogółem	% z dochodem z działalności rolniczej	% bez dochodu z działalności rolniczej
Gmina Baranów	692	97,4%	2,7%
Gmina Jaktorów	550	64,5%	35,5%
Gmina Teresin	666	94,0%	6,2%
Gmina Wiskitki	1559	90,0%	10,0%
Gmina Żabia Wola	790	89,9%	10,1%
Powiat grodziski	2553	86,8%	13,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Rolnego 2010

Na tle pozostałych analizowanych gmin wiejskich, Gmina Baranów **odznacza się też najniższym odsetkiem gospodarstw małych**, do 1 ha włącznie. Warto zauważyć, że w drugiej kolejności pod względem tej cechy Gminie Żabia Wola omawiany odsetek był ponad dwukrotnie wyższy. (Ryc. 50)

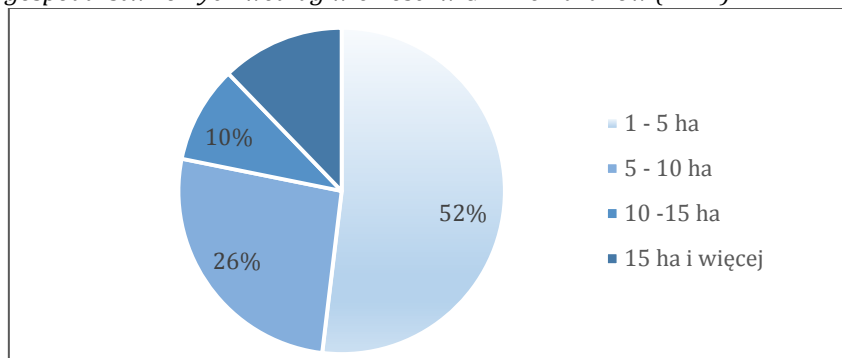
Ryc. 50 Odsetek gospodarstw rolnych według powierzchni w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych (2010).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Rolnego 2010.

W Gminie Baranów wśród gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha ponad połowę stanowią te zajmujące od 1 do 5 ha (340 gospodarstw). Z kolei odsetek gospodarstw największych, powyżej 15 ha, kształtuje się w niej na poziomie 12% (80 gospodarstw). (Ryc. 51)

Ryc. 51 Odsetek gospodarstw rolnych według wielkości w Gminie Baranów (2010).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Rolnego 2010.

Na tle pozostałych gmin wiejskich Gmina Baranów **przoduje** też pod względem odsetka powierzchni całej gminy zajmowanej przez **użytki rolne** (68,9%), z których zdecydowana większość to użytki rolne w dobrej kulturze (67,7%). W dziedzinie terenów przeznaczonych

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

pod **sadownictwo** dominuje z kolei Gmina Żabia Wola. Udział sadów w powierzchni Gminy Baranów jest **niewielki**, wynoszący 0,5%. Mniejszy obszar pokryty tą formą uprawy ma tylko Gmina Jaktorów. (Tab. 38)

Tab. 38 Powierzchnia użytków rolnych i sadów w Gminie Baranów na tle jednostek referencyjnych (2010).

	Użytki rolne ogółem		Użytki rolne w dobrej kulturze		Sady ogółem	
	ha	% pow.	ha	% pow.	ha	% pow.
Gmina Baranów	5194,3	68,9%	5103,9	67,7%	40,2	0,5%
Gmina Jaktorów	2055,3	37,2%	1689,3	30,5%	5,4	0,1%
Gmina Teresin	5717	65,0%	5606,3	63,7%	175,6	2,0%
Gmina Wiskitki	8694,8	57,9%	8463,2	56,4%	115,5	0,8%
Gmina Żabia Wola	3500,8	33,2%	3196,6	30,3%	245	2,3%
Powiat grodziski	15115,9	41,2%	14173,8	38,6%	316,6	0,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Rolnego 2010.

Kolejną kategorią, w której **wyróżnia się** Gmina Baranów jest powierzchnia zasiewów. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. zajmowały one 3 641, 91 ha, co stanowiło 39,96% wszystkich zasiewów z terenu powiatu grodziskiego. Wśród innych gmin powiatu Gmina Baranów wyraźnie **przoduje w uprawie zboża, ziemniaków, rzepaku, kukurydzy oraz warzyw**.

Najbardziej rozpowszechnionymi typami hodowli w Gminie Baranów są **hodowle drobiu oraz bydła**. W 2010 r. zajmowało się nimi odpowiednio: 280 i 201 gospodarstw. Pod względem hodowli drobiu jest ona **liderem** wśród pozostałych gmin wiejskich, a w hodowli bydła ustępuje tylko Gminie Wiskitki. Hodowla trzody chlewnej (59) i hodowla koni (43) reprezentowane są przez zdecydowanie mniejszą liczbę gospodarstw zlokalizowanych na terenie Gminy. (Tab. 39)

Tab. 39 Liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą zwierząt gospodarskich w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych.

	Bydło	Trzoda chlewna	Konie	Drób
Gmina Baranów	201	59	43	280
Gmina Jaktorów	79	14	81	107
Gmina Teresin	96	55	23	170
Gmina Wiskitki	376	94	200	268
Gmina Żabia Wola	118	34	76	224

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Spisu Rolnego 2010.

Możliwości gospodarczego wykorzystania **lasów** na terenie Gminy Baranów są **bardzo ograniczone**. Grunty leśne zajmują w niej powierzchnię zaledwie 15 ha. Wszystkie stanowią przy tym własność osób prywatnych. Wskaźnik lesistości Gminy kształtuje się na poziomie 0,2%, co jest najgorszym wynikiem na tle jednostek referencyjnych. Należy także podkreślić, że niska lesistość jest charakterystyczna dla całego powiatu grodziskiego. Na koniec 2013 r. wskaźnik lesistości wynosił w nim 12%, co daje znacznie niższy wynik zarówno w stosunku do średniej województwa jak i kraju. (Tab. 40)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 40 Powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Baranów i jednostkach referencyjnych (2013) (ha).

	grunty leśne prywatne	grunty leśne gminne
Gmina Baranów	15	0
Gmina Jaktorów	323	2
Gmina Teresin	54	0
Gmina Wiskitki	409	0
Gmina Żabia Wola	863	7,7
Powiat grodziski	1874	59,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gmina Baranów nie wyróżnia się spośród swojego otoczenia pod względem nasycenia przedsiębiorczością. **Niski jest jej potencjał inwestycyjny oraz zaangażowanie kapitału zagranicznego na jej obszarze.** Przyciągnięciu nowych inwestorów mogłyby służyć działania ukierunkowane na poprawę mikroklimatu administracyjnego w Gminie (np. utworzenie punktu informacyjno-doradczego w zakresie wspierania przedsiębiorczości, wyodrębnienie zakładki dedykowanej biznesowi na stronie internetowej Gminy, zinstytucjonalizowane formy współpracy na linii władza-przedsiębiorcy itp.).

Gmina Baranów **posiada równocześnie wysoki potencjał w zakresie możliwości dalszego rozwoju rolnictwa.** Wzmacnianie tej branży wpisuje się przy tym w jedną z wyznaczonych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 inteligentnych specjalizacji – „bezpieczna żywność”.

5. KONKURENCJA O TURYSTÓW

Ocena konkurencyjności Gminy Baranów w zakresie przyciągania ruchu turystycznego jest utrudniona. Dane statystyczne GUS uwzględniają bowiem tylko obiekty turystyczne zatrudniające powyżej 9 osób. Nie obejmują one tym samym osób korzystających z kwater agroturystycznych czy też pokoiów gościnnych. Spośród analizowanych w tym raporcie gmin, tylko na terenie dwóch, zlokalizowane są obiekty włączone w katalog Banku Danych Lokalnych. Ich podstawowa charakterystyka znajduje się w tabeli poniżej. Równocześnie trzeba mieć na uwadze, że informacje dotyczące obiektów noclegowych pozwalają na ocenę gminy tylko w kontekście turystyki pobytowej. Dana jednostka może być jednak popularnym miejscem krótkich wycieczek jednodniowych, czego dostępna statystyka już nie uwzględnia. (Tab. 40)

Tab. 40 Turystyka w gminach: Żabia Wola i Teresin (2013).

	obiekty hotelowe	miejsca noclegowe	udzielone noclegi rezydentom (Polakom)	udzielone noclegi turystom zagranicznym
Żabia Wola	3	140	6697	997
Teresin	1	103	5866	1055

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ze względu na wskazane niedostatki danych trudno odnieść sytuację notowaną w Gminie Baranów w zakresie ruchu turystycznego do pozostałych jednostek odniesienia. Zamiast tego przeprowadzono **analizę potencjału Gminy pod kątem możliwości rozwoju wybranych form turystyki**. (Tab. 41)

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 41 Ocena potencjału Gminy Baranów dla wybranych form turystyki.

TURYSTYKA POZNAWCZA	
Turystyka przyrodnicza	Występowanie na terenie Gminy Baranów bardzo dobrych gleb sprawiło, że prawie cały jej obszar jest użytkowany rolniczo. Brak tu ciekawszych ożywionych i nieożywionych obiektów lub obszarów przyrodniczych. Spośród form ochrony przyrody ustanowionych w Polsce, na jej obszarze znajdują się wyłącznie pomniki przyrody: dwie lipy drobnolistne w miejscowości Boża Wola, wiązy szypułkowy w miejscowości Kaski oraz dąb szypułkowy w miejscowości Osiny. Nie jest to jednak cecha wyróżniająca Gminę na tle jednostek sąsiednich – w Gminie Żabia Wola takich obiektów jest 50, 4 pomniki przyrody znajdują się też w Gminie Jaktorów. Na obszarze Gminy Baranów brak przy tym większych zbiorników wód stojących oraz cieków wodnych. Bardzo niski jest też udział lasów w jej powierzchni. Stąd potencjał Gminy do rozwoju turystyki przyrodniczej można ocenić na niski.
Turystyka kulturowa	Turystyka kulturowa dotyczy miejsc, w których znajdują się walory materialne i niematerialne ważne ze względów kulturowych, artystycznych lub historycznych. Na terenie Gminy Baranów występuje 5 obiektów wpisanych do rejestru zabytków: • Kościół parafialny p. w. św. Józefa w Baranowie, • Dwór i park dworski w Bożej Woli, • Park dworski w Cegłowie, • Dwór w Kaskach. Za podstawową wartość kulturową krajobrazu gminy Baranów uznaje się głównie licznie występującą zabytkową zabudowę zagrodową – zazwyczaj drewniane domostwa wiejskie. Często są one utrzymane w bardzo złym stanie. Układ osadnictwa, w tym bardzo stare już zagrody wiejskie, miejsca kultu (kapliczki, krzyże), założenia parkowe, kościoły i cmentarze należą do obiektów stanowiących bezcenną wartość historyczno-kulturową Gminy. Obszar Gminy Baranów znajduje się także w rejonie koncentracji zabytków archeologicznych. Są to zachowane w ziemi ślady dawnych obozowisk osadniczych i cmentarzysk datowane od VI tysiąclecia p.n.e. do XVIII w. n. e: • Osady z okresy wpływów rzymskich w miejscowości Basin, Regów i Strumiany Górne, • Osady starożytne w miejscowości Kaski i Nowa Pułapina, • Osada wczesnośredniowieczna w miejscowości Gole. Gmina Baranów posiada pewien potencjał do rozwoju turystyki kulturowej, który mógłby być wzmocniony poprzez działania mające na celu poprawę stanu obiektów zabytkowych czy też wyznaczenie szlaków tematycznych.
TURYSTYKA WYPOCZYNKOWA	
Agroturystyka	Agroturystyka jest formą turystyki wiejskiej ściśle związaną z rolnictwem i funkcjonującym gospodarstwem rolnym, która umożliwia zarówno turystom, jak i odwiedzającym współuczestniczenie w życiu gospodarstwa rolnego oraz korzystanie z jego produkcji i usług. Jako jedna z niewielu form pozarolniczej działalności stymuluje rozwój rolnictwa, stwarzając rynek zbytu surowców i produktów rolniczych, a przez wynajmowanie pokoi i świadczenie usług stymuluje dochody osobiste rolnika. Dzięki temu może stać się ważnym, alternatywnym wobec rolnictwa, źródłem dochodu. Głównymi nabywcami usług agroturystycznych są przy tym mieszkańcy dużych aglomeracji miejskich.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

	Obserwowanemu ożywieniu agroturystyki sprzyja stale rosnący popyt na wypoczynek w ciszy, spokoju, w bliskim kontakcie z nieskażoną przyrodą oraz w rodzinnej atmosferze. Rolniczy charakter Gminy Baranów, nieskażone środowisko oraz bliskość aglomeracji warszawskiej wyraźnie predestynują ją do rozwoju tej formy turystyki. Obecnie gospodarstwa agroturystyczne w Gminie funkcjonują w Kaskach, Holendrach Baranowskich i Bronisławowie.
Inne formy turystyki wypoczynkowej	Główną barierą rozwoju turystyki wypoczynkowej (pobytovej) na terenie Gminy Baranów jest brak odpowiedniej bazy turystycznych obiektów noclegowych (innej niż gospodarstwa agroturystyczne) oraz bazy gastronomicznej. Wśród gmin powiatu grodzkiego, pod względem liczby obiektów hotelowych, wyróżnia się Gmina Żabia Wola. Na jej terenie ulokowane są 3 z 5 tego typu obiektów działających w powiecie.
TURYSTYKA KWALIFIKOWANA	
Turystyka piesza	Jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się form wypoczynku jest turystyka aktywna. Tendencja ta powinna nadal utrzymywać się ze względu na swoje ścisłe powiązanie z występującymi na świecie trendami społecznymi (m.in. dążenie do prowadzenia zdrowszego trybu życia, wzrost świadomości ekologicznej). W zasadzie wiele form turystyki aktywnej (np. piesza, rowerowa, jeździecka, narciarstwo biegowe) może być uprawianych wszędzie. Jednakże o ich atrakcyjności decydują dodatkowe czynniki, w tym przede wszystkim – odpowiednio rozwinięte zagospodarowanie turystyczne tj. prawidłowo utrzymana i oznakowana sieć szlaków turystycznych, wypożyczalnie sprzętu czy też właściwie zlokalizowane parkingi w miejscach rozpoczęcia szlaków. W przypadku turystyki konnej istotna jest w szczególności bliskość ośrodków jazdy konnej. Obecnie na terenie Gminy Baranów brak jest odpowiedniej infrastruktury do dynamicznego rozwoju wskazanych form turystyki kwalifikowanej: szlaków wędrówek pieszych, ścieżek rowerowych, tras jazdy konnej, tras narciarstwa biegowego i nordic walkingu oraz infrastruktury towarzyszącej (baza gastronomiczna, parkingi itp.) Korzystnym uwarunkowaniem są natomiast zlokalizowanie w Gminie ośrodki jazdy konnej.
Turystyka rowerowa	
Turystyka jeździecka	
Narciarstwo biegowe i nordic walking	
itp.	

Źródło: opracowanie własne.

Opierając się na założeniu, że wizerunek powiatu rzutuje na wizerunek gmin go tworzących, można przypuszczać, iż postrzeganie powiatu jako obszaru atrakcyjnego turystycznie będzie korzystnie wpływać na rozwój tej sfery w poszczególnych gminach. **Jak zatem prezentuje się powiat grodziski pod względem możliwości przyciągania turystów?**

W rankingu atrakcyjności turystycznej powiatów województwa mazowieckiego, przygotowanym przez Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, powiat grodziski uplasował się **na 14 miejscu** i został zaliczony do grupy powiatów **atrakcyjnych**. Do oceny poziomu potencjału turystycznego wykorzystano następujące zmienne: korzystający z noclegów na 1 tys. ludności, zwiedzający muzea na 1 tys. ludności, udział turystów zagranicznych wśród ogółu turystów korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania, udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogólnej powiatu, udział terenów komunikacyjnych w powierzchni ogółem, liczba imprez organizowanych przez domy i ośrodki

kultury oraz kluby i świetlice na 1 tys. ludności.⁸ Na tle powiatów sąsiednich, pod względem lokaty w rankingu, powiat grodziski wyprzedza tylko powiat grójecki. Pozostałe jednostki osiągają lepsze pozycje (liderem jest powiat sochaczewski). Zarówno powiat grodziski, jak i prawie wszystkie pozostałe powiaty (wyjątkiem jest znajdujący się o klasę niżej powiat grójecki) zostały przy tym zaliczone do tej samej grupy typologicznej „powiatów atrakcyjnych”. (Tab. 42)

Tab. 42. Ranking oraz grupy typologiczne powiatów według kryterium atrakcyjności turystycznej. Powiat grodziski i powiaty sąsiednie (2012).

Powiat	Lokata w rankingu	Grupa typologiczna
Powiat grodziski	14	II
Powiat grójecki	18	III
Powiat pruszkowski	12	II
Powiat sochaczewski	5	II
Powiat warszawski zachodni	7	II
Powiat żyrardowski	8	II

Objaśnienie: grupa I – bardzo atrakcyjne, grupa II – atrakcyjne, grupa III – przeciętnie atrakcyjne, grupa IV – mało atrakcyjne, analizie poddano sytuację w 42 powiatach;

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rankingu atrakcyjności turystycznej powiatów województwa mazowieckiego, MOBR (2012).

Pod względem statystycznego obrazu zjawisk turystycznych występujących na danym obszarze, powiat grodziski prezentuje się jednak **przeciętnie** na tle województwa mazowieckiego oraz powiatów sąsiednich. Można na tej podstawie wnioskować, że jego stosunkowo wysoki potencjał pod względem szans rozwoju turystyki nie jest w pełni wykorzystywany. Warto też zauważyć, że niskie wartości wskaźników natężenia funkcji turystycznej osiąga też – oceniony jako jeden z bardziej atrakcyjnych powiatów – powiat sochaczewski. (Tab. 43)

Do analizy przestrzennego zróżnicowania infrastruktury turystycznej i jej wykorzystania w powiatach wykorzystano następujące wskaźniki:

- **wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera** – relacja korzystających z noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców,
- **wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata** – relacja udzielonych noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców,
- **wskaźnik rozwoju bazy noclegowej** – relacja korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych,
- **wskaźnik gęstości bazy noclegowej** – relacja liczby miejsc noclegowych do powierzchni w km²,
- **wskaźnik gęstości ruchu** – korzystający z noclegów w ciągu roku w relacji do powierzchni w km².

⁸ Źródło: Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych (2012), *Ranking atrakcyjności turystycznej powiatów województwa mazowieckiego*, Urząd Statystyczny w Warszawie.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Tab. 43 Wybrane wskaźniki dotyczące infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania w powiecie grodziskim i powiatach sąsiednich (2012).

	Wskaźnik ruchu turystycznego		Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej	Wskaźnik gęstości	
	według Schneidera	według Charvata		ruchu	bazy noclegowej
Powiat grodziski	17,4	26,9	57,0	41,2	0,2
Powiat grójecki	30,6	45,4	78,2	23,8	0,3
Powiat pruszkowski	39,5	68,9	63,2	250,8	4,0
Powiat sochaczewski	15,7	26,7	44,2	18,2	0,2
Powiat warszawski zachodni	47,3	76,3	56,2	96,4	1,7
Powiat żyrardowski	51,2	92,2	59,5	73,6	1,2
Woj. mazowieckie	63,8	111,4	73,8	94,9	1,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rankingu atrakcyjności turystycznej powiatów województwa mazowieckiego, MOBR (2012).

Rolniczy charakter Gminy Baranów oraz stan zagospodarowania turystycznego na jej terenie wyraźnie ukierunkowują Gminę w stronę rozwoju agroturystyki. Rozwój innych form, zwłaszcza przy silnej konkurencji ze strony okolicznych gmin, wymagałby znacznego rozbudowania zarówno samej bazy i infrastruktury turystycznej, jak i wykreowania atrakcyjnej oferty produktów turystycznych.

6. KONKURENCJA O ŚRODKI PUBLICZNE

Na tle kraju Gmina Baranów należy do **gmin stosunkowo zamożnych**. W rankingu najbogatszych gmin w Polsce Serwisu Samorządowego PAP (2014) zajmuje 100 pozycję na 2 479 gmin. Jest to wynik nieznacznie gorszy od tego osiągniętego przez Gminę Teresin i Gminę Żabia Wola i równocześnie – wyraźnie lepszy od wyniku Gminy Wiskitki. Liderem wśród analizowanych w tym raporcie gmin jest natomiast Gmina Jaktorów, która uplasowała się na 42 pozycji. (Tab. 43)

Tab. 43 Pozycja Gminy Baranów i gmin referencyjnych w rankingu najbogatszych gmin w Polsce Serwisu Samorządowego PAP (2014).

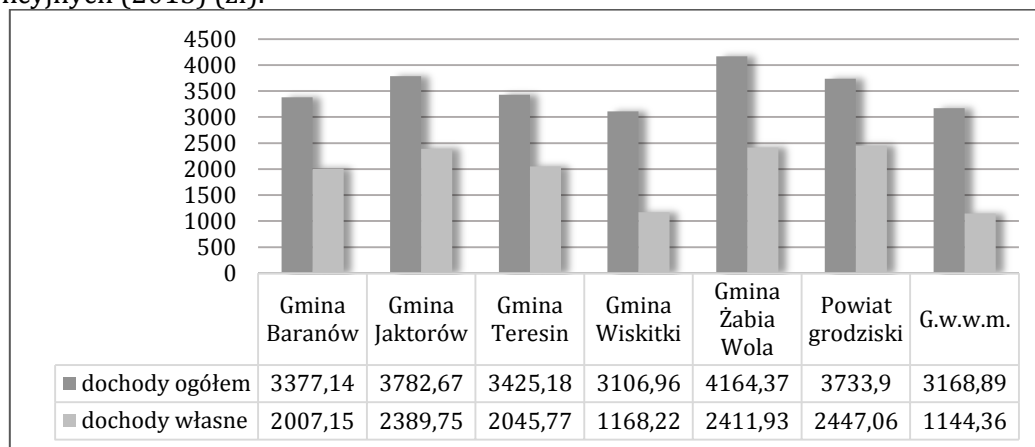
	Pozycja
Gmina Baranów	100
Gmina Jaktorów	42
Gmina Teresin	81
Gmina Wiskitki	1445
Gmina Żabia Wola	96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

http://samorząd.pap.pl/depesze/wiadomosci_centralne/135028/Ranking-najbogatszych-i-najbiedniejszych-gmin

Pod względem dochodów budżetu na 1 mieszkańca w 2013 r. Gmina Baranów wypadła korzystnie na tle średniej dla grupy gmin wiejskiej województwa. Przy czym wśród gmin sąsiednich gorszy od niej wynik odnotowała jedynie Gmina Wiskitki. W pozostałych gminach oraz w powiecie grodziskim zarówno dochody ogółem, jak i dochody własne przypadające na 1 mieszkańca, były wyższe. (Ryc. 52)

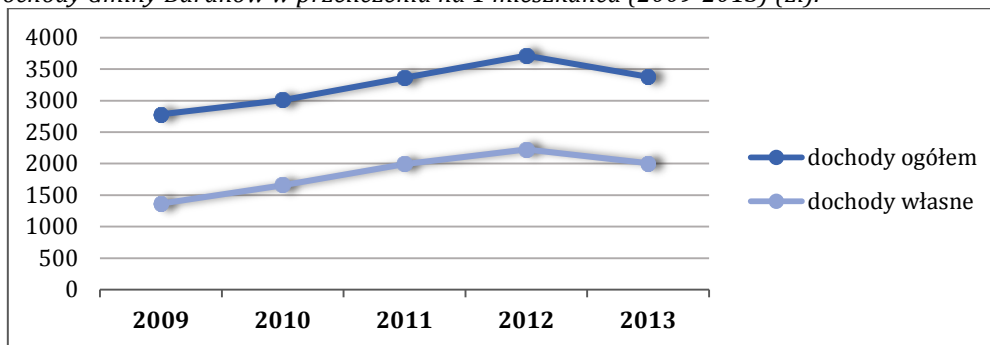
Ryc. 52 Dochody Gminy Baranów w przeliczeniu na 1 mieszkańca na tle jednostek referencyjnych (2013) (zł).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2009-2012 można było zaobserwować systematyczny wzrost dochodów Gminy Baranów, po czym trend rosnący został **zahamowany**, a wartość omawianego wskaźnika uległa obniżeniu. W 2013 r. w porównaniu z 2012 r. dochody ogółem gminy przypadające na 1 mieszkańca **zmniejszyły się** o 9,1% (338,37 zł), dochody własne zaś – o 9,8% (218,04 zł). (Ryc. 53)

Ryc. 53 Dochody Gminy Baranów w przeliczeniu na 1 mieszkańca (2009-2013) (zł).

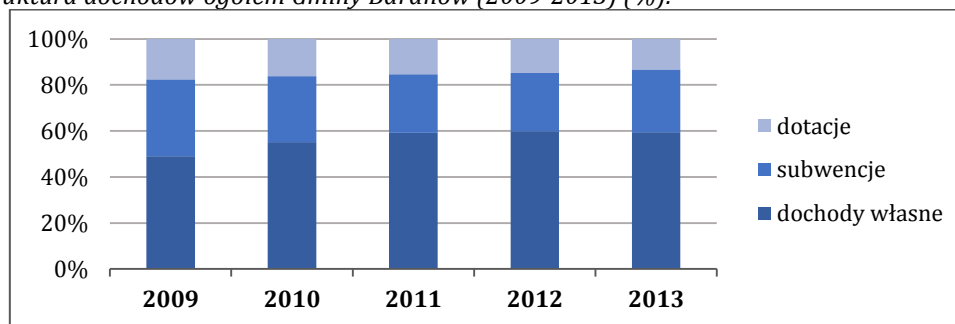
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W budżecie Gminy Baranów największy udział mają dochody własne. W 2013 r. wynosił on 59%. Wysoki udział dochodów własnych, to równocześnie niższy udział w strukturze dochodów Gminy pozostałych grup tj. subwencji i dotacji. Jest to zjawisko pozytywne i świadczy o stosunkowo dużej autonomii fiskalnej Gminy. Dochody własne stanowią bowiem grupę dochodów, którymi władze jednostki mogą gospodarować w sposób dowolny i przeznaczać je na realizację celów rozwojowych. Warto przy tym odnotować, że udział dochodów własnych w dochodach ogółem między 2009 a 2013 r. wzrósł znacząco – o 10 %. (Ryc. 54)

Drugą kategorią dochodów Gminy Baranów, pod względem ich udziału w budżecie, są subwencje. W 2013 r. stanowiły one 27% ogólnego budżetu Gminy. Na 89% otrzymywanej w ramach subwencji kwoty składała się część oświatowa subwencji ogólnej. Pozostałe 11% pochodziło z subwencji wyrównawczej. Wśród gmin referencyjnych środki z subwencji wyrównawczej otrzymywała tylko Gmina Wiskitki.

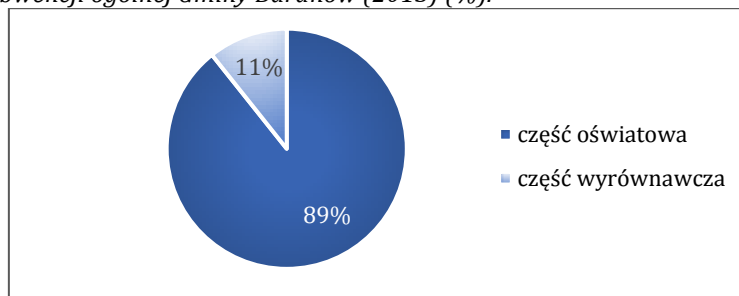
Od 2011 r. udział poszczególnych kategorii dochodów w budżecie Gminy Baranów jest stabilny.

Ryc. 54 Struktura dochodów ogółem Gminy Baranów (2009-2013) (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ryc. 55 Struktura subwencji ogólnej Gminy Baranów (2013) (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W ramach **dochodów własnych** najwyższe wpływy Gmina Baranów uzyskuje z **podatku od środków transportowych**. W 2013 r. stanowiły one aż 40,2% dochodów własnych i 23,9% dochodów ogółem (!). Wśród pięciu najistotniejszych dla budżetu Gminy kategorii dochodów podatkowych znalazły się też (w kolejności malejącej): udziały w PIT, podatek od nieruchomości, podatek rolny oraz wpływy z usług. (Tab. 44)

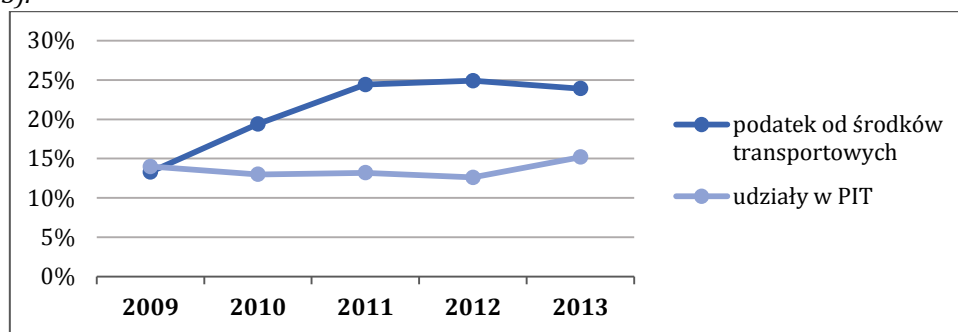
Tab. 44 Udział najważniejszych kategorii dochodów własnych w dochodach budżetowych Gminy Baranów (2013).

Kategoria dochodów podatkowych	% dochodów własnych	% dochodów ogółem
Podatek od środków transportowych	40,2%	23,9%
Udziały w PIT	25,6%	15,2%
Podatek od nieruchomości	13,0%	7,7%
Podatek rolny	7,6%	4,5%
Wpływy z usług	5,1%	3,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza zmian udziału dwóch najważniejszych kategorii dochodów własnych w ogólnych dochodach budżetowych Gminy Baranów wskazuje – po pierwsze – na **stosunkowo stabilny** udział dochodów z PIT, który w okresie 2009-2013 kształtował się na poziomie 12-15% – po drugie – na wyraźny **wzrost znaczenia** podatku od środków transportowych w budżecie Gminy. Między 2009 a 2011 r. udział tej kategorii dochodów w dochodach ogółem wzrósł o 11,1% (z 13,3% do 24,4%), po czym, w kolejnych latach ustabilizował się na poziomie ok. 24%. (Ryc. 56)

Ryc. 56 Zmiana udziału najważniejszych kategorii dochodów własnych w dochodach ogółem Gminy Baranów (2009-2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Znaczenie poszczególnych sektorów w wydatkach budżetowych Gminy Baranów przedstawia tabela 45. Jak nietrudno zauważyć, **oświata** (a zwłaszcza utrzymanie szkół podstawowych i gimnazjalnych) to zdecydowanie najważniejszy kierunek wydatków Gminy, przy czym udział tej kategorii w wydatkach ogółem między 2009 a 2013 r. zmalał o 3,2%. Zdecydowaną większość (90%) wydatków przeznaczonych na ten cel pochłaniają wydatki bieżące, z których 77% to wydatki bieżące na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń [BDL GUS 2013]. Stosunkowo dużą część dochodów Gminy Baranów pochłaniają też wydatki na **administrację publiczną, pomoc społeczną oraz transport i łączność**. Przy czym udział pierwszej z tych kategorii w wydatkach ogółem między 2009 a 2013 r. odnotował wzrost o 1,5%. Zmniejszył się natomiast analogiczny udział wydatków na pomoc społeczną – o 1,4%. Wydatki w dziale transport i łączność stanowią dość stabilną kategorię w części wydatkowej budżetu Gminy Baranów.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

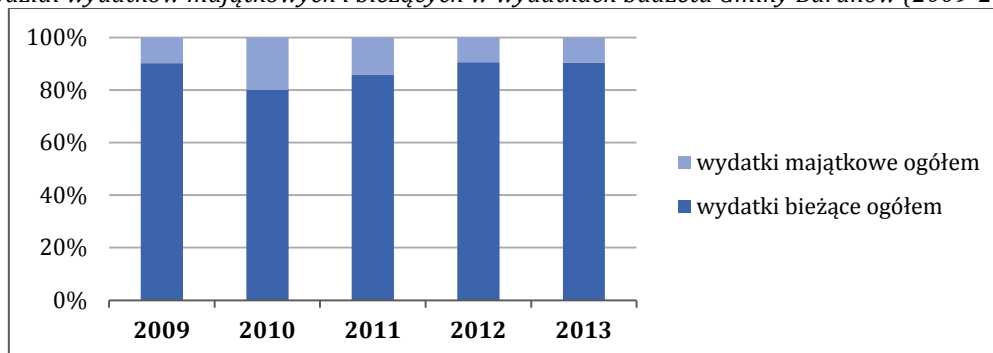
Tab. 45 Struktura wydatków budżetowych ogółem Gminy Baranów (2009, 2013).

	2009	2013	Zmiana
Oświata i wychowanie	46,9%	43,7%	-3,2%
Administracja publiczna	12,7%	14,1%	1,5%
Pomoc społeczna	13,2%	11,7%	-1,4%
Transport i łączność	11,1%	11,5%	0,4%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,3%	5,6%	1,3%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,2%	2,7%	0,5%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,2%	2,4%	0,3%
Rolnictwo i łowiectwo	1,7%	1,6%	-0,1%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1,2%	1,4%	0,2%
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,1%	1,3%	0,3%
Gospodarka mieszkaniowa	1,9%	1,3%	-0,6%
Kultura fizyczna i sport	0,4%	1,0%	0,6%
Obsługa długu publicznego	0,0%	0,6%	0,6%
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,0%	0,6%	0,6%
Ochrona zdrowia	0,3%	0,2%	-0,1%
Działalność usługowa	0,3%	0,2%	-0,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Stosunkowo **niekorzystnie kształtuje się struktura wydatków** w budżecie Gminy Baranów. Szacuje się, że w 2013 r. ponad 90% wydatków budżetu Gminy stanowiły wydatki bieżące (z czego ponad 77% przeznaczonych było na wynagrodzenia pracownicze i pochodne od wynagrodzeń). Średnioroczne wydatki inwestycyjne kształtowały się w ostatnich latach na poziomie ok. 10%. Wyjątkiem były lata 2010 i 2011, gdy ich udział w wydatkach budżetowych wyniósł odpowiednio 20% i 15%. W liczbach bezwzględnych nakłady inwestycyjne wynoszą ok. 750 tys. zł, co stanowi około 139 zł w przeliczeniu na mieszkańca [BDL GUS 2013] (ryc. 57).

Ryc. 57 Udział wydatków majątkowych i bieżących w wydatkach budżetu Gminy Baranów (2009-2013).

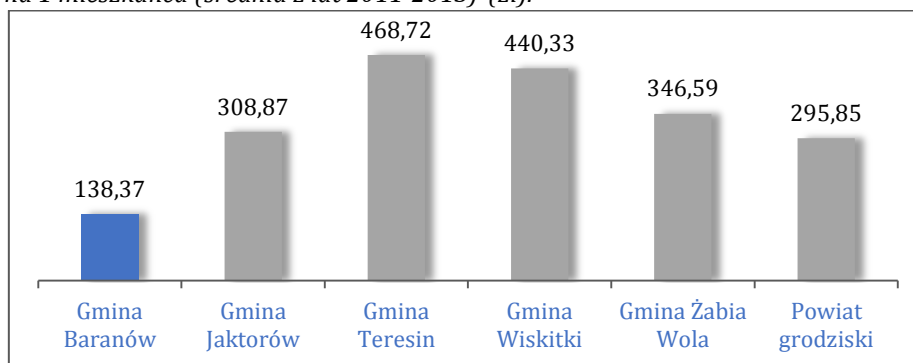
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na tle jednostek referencyjnych Gmina Baranów odznacza się **mniejszą skutecznością** w zakresie pozyskiwania funduszy związanych z finansowaniem i współfinansowaniem programów i projektów unijnych, co obrazują dane na rycinie 58. (w związku z dużą nieregularnością dotacji pochodzących ze środków europejskich w kolejnych latach, przedstawione kwoty są średnią z okresu 2010-2013). Na ich podstawie można stwierdzić, że pod względem wysokości zaabsorbowanych środków w przeliczeniu na 1 mieszkańca, Gmina ustępuje wszystkim pozostałym z analizowanych gmin. Wartość tego wskaźnika w Gminie Baranów jest też wyraźnie niższa od średniej powiatowej.

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Ryc. 58 Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych – dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (średnia z lat 2011-2013)⁹(zł).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Silną stroną Gminy Baranów jest jej względnie wysoka samodzielność finansowa oceniana na podstawie udziału dochodów własnych w dochodach budżetowych ogółem. Głównym źródłem dochodów własnych jest przy tym podatek od środków transportu. Należy podkreślić, że jest to cecha wyróżniająca Gminę Baranów na tle innych jednostek samorządu lokalnego w Polsce. Silne uzależnienie budżetu Gminy od wymienionego źródła niesie za sobą pewne zagrożenia związane z ewentualnymi zmianami konstrukcji tego podatku przez ustawodawcę (takie głosy pojawiają się w debacie publicznej).

W przeważającej części polskich gmin większe znaczenie dla budżetu mają fundusze pozyskiwane z tytułu udziału w PIT lub podatek od nieruchomości, co może osłabiać ewentualny lobbing w celu utrzymania korzystnych (z punktu widzenia finansów Gminy Baranów) rozwiązań w zakresie podatku od środków transportu.

W zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych Gmina Baranów cechuje się relatywnie niewielką skutecznością, co bardzo wyraźnie uwidacznia się na tle analizowanych w tym raporcie jednostek referencyjnych.

⁹ Na dochody ogółem składają się: środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych, środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE, płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2010 r.)

7. WSPÓŁPRACA

Wzrost liczby mieszkańców, ich wymagań oraz mobilności „wymusza” konieczność koordynacji działań sąsiadujących ze sobą ośrodków. A zatem komplementarność obszaru współdziałania gmin oznacza istnienie takich warunków, które powodują konieczność podjęcia dialogu dla prawidłowego funkcjonowania.

Współpraca między samorządami jest efektywnym, prawie nieodzownym czynnikiem rozwoju lokalnego, pozwala bowiem na podjęcie przedsięwzięć przekraczających możliwości jednej jednostki. Realizacja współdziałania w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców sąsiadujących ze sobą gmin często przyczynia się też do optymalizacji ponoszonych kosztów. W tym kontekście nie mniej istotna jest towarzysząca tego typu działaniom wymiana wiedzy z zakresu metod zarządzania zasobami lokalnymi. Tworzone struktury współpracy umożliwiają wykorzystywanie doświadczeń innych lub też znajdowanie rozwiązań adekwatnych, pozwalających na naśladowanie.

W istniejących krajowych uwarunkowaniach prawno-instytucjonalnych współpraca między samorządami może się rozwijać w ramach prawnie określonych związków lub w formie wzajemnej wymiany o charakterze nieformalnym.

W zakresie współpracy formalnej, Gmina Baranów jest jedną z gmin, które przystąpiły, do utworzonego w 2002 r. w Mszczonowie, **Związku Międzygminnego „Mazowsze Zachodnie”**. W skład związku wchodzi siedem¹⁰ sąsiadujących ze sobą gmin, znajdujących się na terenie trzech powiatów: żyrardowskiego, grodziskiego i sochaczewskiego. Są to gminy: Mszczonów, Wiskitki, Puszcza Mariańska, Jaktorów, Baranów, Żabia Wola, Teresin.

Wśród statutowych celów Związku Międzygminnego „Mazowsze Zachodnie” znajdują się:

- prowadzenie pracowni urbanistyczno-projektowej, która zapewni członkom Związku przygotowanie dokumentów związanych z planowaniem przestrzennym,
- prowadzenie punktu zbiorczego padliny i odpadów poubojowych w celu dalszego ich unieszkodliwienia w wyspecjalizowanych jednostkach,
- prowadzenie działalności w zakresie realizacji urządzeń infrastruktury technicznej,
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację inwestycji ekologicznych oraz wszelkich przedsięwzięć ekologicznych związanych z ochroną środowiska,
- zapewnienie w pierwszej kolejności miejsc pracy przy realizacji zadań Związku mieszkańcom gmin-członków Związku,
- reprezentowanie wspólnych interesów zrzeszonych w Związku gmin, zwłaszcza w zakresie zadań ustalonych dla Związku,
- prowadzenie gospodarki odpadami na terenie Gmin będących członkami Związku

¹⁰ Do 2010 r. członkami Związku było osiem gmin (wystąpiła z niego Gmina Radziejowice).

Będąc partnerami Związku gminy realizowały wspólnie różne przedsięwzięcia, takie na przykład jak te związane z infrastrukturą wodociągową, czy zagospodarowaniem odpadów zwierzęcych. Przygotowują międzygminne schronisko dla psów bezdomnych. Złożyli wspólny wniosek do Funduszu Spójności na finansowanie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w poszczególnych gminach Związku.

Nawiązana w ramach Związku współpraca gmin miała swoją kontynuację w ramach **działań nieformalnych**. Przede wszystkim dotyczyły one wspólnej organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych, takich jak: Biegi Przełajowe w Radziejowicach, Turnieje Unihokeja, Złaz Niepodległościowy, Małe Siemionalia – Przegląd Amatorskich Zespołów Ludowych, Rajdy Rowerowe, Złazy turystyczne (Babie Lato, Powitanie Wiosny). Stała ekspozycja (Mini) Muzeum Żaby, zorganizowana społecznikowskim wysiłkiem w Domu Kultury w Żabiej Woli jest okazją do organizowania „żabich zlotów”, konkursów artystycznych wśród młodzieży ,do szerzenia wiedzy ekologicznej i czynnego udziału w ochronie przyrody. Ponadto gminy organizowały razem dożynki powiatowe, pomagały w organizacji corocznych międzywojewódzkich „Dni Kukurydzy” w Skrzelewie w gminie Teresin.

W celu dalszego pogłębiania współpracy oraz wykorzystania możliwości jakie w tej dziedzinie oferuje, realizowany na terenach wiejskich w Polsce, program LEADER, w 2008 r. gminy zrzeszone w Związku Międzygminnym „Mazowsze

Zachodnie” utworzyły stowarzyszenie **Lokalna Grupa Działania „Ziemia Chełmońskiego”**. W momencie jego rejestracji w skład grupy weszło 6 gmin, 7 podmiotów gospodarczych i 62 podmioty społeczne, a w tym 8 organizacji pozarządowych, razem – 86 członków. Obecnie jest ich 112. Zgodnie z zasadą partnerstwa programu Leader, reprezentują oni trzy sektory: społeczny, gospodarczy i publiczny:

- 16 osób reprezentuje sektor publiczny
- 82 osób reprezentuje sektor społeczny
- 14 osób reprezentuje sektor gospodarczy

Członkowie sektora społecznego i gospodarczego stanowią 85,71% składu stowarzyszenia. Z terenu Gminy Baranów członkami LGD „Ziemia Chełmońskiego” są podmioty wymienione w tabeli x.

Tab. 46 Członkowie LGD „Ziemia Chełmońskiego” z terenu Gminy Baranów (2009).

Imię i nazwisko/nazwa	Status	Reprezentuje	Funkcja	Sektor
„Praca i rozwój” Stowarzyszenie na rzecz Gminy Baranów	Osoba prawna	Agata Trzop- Szcypiorska	Przewodnicząca	Społeczny
Logart Robert Pindor	Osoba fizyczna	Robert Pindor	Właściciel	Gospodarczy
Gmina Baranów	Osoba prawna	Dariusz Dąbrowski	Sekretarz	Publiczny
Radosław Karasiewicz- Szcypiorski	Osoba fizyczna	-	Członek	Społeczny - mieszkańcy
Beata Włodarczyk	Osoba fizyczna	-	Członek	Społeczny- mieszkańcy

Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju 2009-2015 Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Chełmońskiego”

Raport o stanie Gminy Baranów

(materiał wstępny do Strategii zrównoważonego rozwoju Gminy Baranów na lata 2015-2025)

Powierzchnia obszaru objętego „Lokalną Strategią Rozwoju” Stowarzyszenia wynosi 972 km². Znajdują się na nim 353 miejscowości, w tym jedno miasto (Mszczonów) (ryc. 59).

Ryc. 59 Zasięg LGD „Ziemia Chełmońskiego” (2013).

Obok Gminy Baranów członkami LGD są także gminy: Żabia Wola, Mszczonów, Grodzisk Mazowiecki, Jaktorów, Radziejowice, Teresin, Baranów, Sochaczew, Nowa Sucha oraz Rybno. Misją LGD „Ziemia Chełmońskiego” oprócz integracji społeczności lokalnej jest ochrona dziedzictwa kulturowego i bogactwa przyrodniczego, rozwój gospodarki, kultury, sportu i rekreacji oraz szeroko pojętej edukacji na terenach wiejskich. Stowarzyszenie zajmuje się umożliwianiem pozyskiwania środków unijnych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przez mieszkańców Gmin należących do Stowarzyszenia, przeprowadzając nabory wniosków. Ponadto zajmuje się organizacją imprez środowiskowych takich, jak „Dzień szarlotki”, konkursów, spotkań aktywizujących z mieszkańcami, co kwartał wydaje „Biuletyn Ziemi Chełmońskiego” oraz aktywnie uczestniczy w różnego rodzaju przedsięwzięciach organizowanych we wszystkich gminach należących do LGD.

LGD „Ziemia Chełmońskiego” realizuje swoje cele w szczególności poprzez:

- funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania;
- wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju;
- odnowę i rozwój wsi;
- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
- tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
- prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania projektów inwestycyjnych związanych z realizacją LSR;
- współpracę i wymianę doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi, działającymi w zakresie objętym celami Stowarzyszenia na poziomie krajowym i międzynarodowym;
- prowadzenie innych działań przewidzianych dla Lokalnych Grup Działania określonych w prawie polskim, przepisach PROW i prawie Unii Europejskiej;
- wdrażanie projektów współpracy;
- nawiązywanie kontaktów z innymi podobnymi społecznie i gospodarczo organizacjami działającymi w tym systemie w Państwach Unii Europejskiej w celu wymiany doświadczeń w stosowaniu urozmaiconych form działania LGD (źródło: profil LDG „Ziemia Chełmońskiego” na portalu Facebook)

W sierpniu 2009 r. zawarte zostało porozumienie o **partnerskiej współpracy pomiędzy gminami o nazwie Baranów z województw: lubelskiego, wielkopolskiego oraz mazowieckiego.**

Zgodnie z treścią dokumentu porozumienie zakłada tworzenie warunków do jak najwszechstronniejszego rozwoju i promocji współpracujących samorządów. Mając na uwadze aktywizację gmin i wykorzystanie

ich potencjału strony porozumienia postanowiły m.in.: podejmować działania mające na celu rozwój obszarów wiejskich, rozwijać współpracę w dziedzinie edukacji, szkolnictwa i sportu poprzez realizowanie wymian młodzieży, nauczycieli oraz klubów i zespołów sportowych, upowszechniać kulturę i tradycję, wspólnie propagować i promować rozwój turystyki, wymieniać doświadczenia w budowaniu samorządowej wspólnoty obywatelskiej poprzez realizację wspólnych projektów różnych organizacji i instytucji oraz spotkania mieszkańców i wymianę przedstawicieli poszczególnych grup społecznych, wspierać rozwój przedsiębiorczości.

Na mocy Uchwały Nr XXXV/184/2010 Rady Gminy Baranów dnia 18 lutego 2010 r. Gmina Baranów zaczęła **współdziałanie z miastem st. Warszawa w zakresie dotyczącym organizacji, koordynacji, wykonywania i nadzorowania usług przewozowych realizowanych w ramach systemu publicznego transportu zbiorowego łączącego obszar gminy Baranów z miastem st. Warszawa.** Celem tego działania było zapewnienie realizacji zadań lokalnego transportu zbiorowego oraz stworzenie warunków dla dalszej integracji i rozwoju systemu transportu zbiorowego aglomeracji warszawskiej.

Gmina Baranów jest **aktywna** na polu współpracy międzygminnej. Przy czym jej współpraca z sąsiadami wraz z upływem czasu ulegała **pogłębieniu, przybierając kolejne formy.** W zakresie przedmiotowym, obok przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój szeroko rozumianej infrastruktury, w jej ramach pojawia się bardzo wiele działań w zakresie współpracy niematerialnej. Nawiązując partnerskie relacje z gminami z innych województw, Gmina Baranów wyszła też poza swoje bliskie otoczenie.

Gmina Baranów jest **aktywna** na polu współpracy międzygminnej. Przy czym jej współpraca z sąsiadami wraz z upływem czasu ulegała **pogłębieniu, przybierając nowe formy.**

W zakresie przedmiotowym, obok przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój szeroko rozumianej infrastruktury, w jej ramach pojawia się bardzo wiele działań w zakresie współpracy niematerialnej. Nawiązując partnerskie relacje z gminami z innych województw, Gmina Baranów wyszła też poza swoje bliskie otoczenie.